KR. SVEUČ. BIBLIOTEKA
U ZAGREBU.

II C-16°-126
R 1364

Kašić

1631

3 M. 20. F. 51.
136 4

ZARCALO
3
NAVKKA
KARSTYANSKOGA.

Od Ispouiesti, i od Pricestenya.

Korisno zà onezieh koyi xúde, illísu darxani,
ispoviditise dobrò od sfieh sfóyieh griéha:
i zà onieh, koyíse cesto Ispovídayu,
i Pricestívayu sloxeno.

POPOCT: OÇV
BARTOLOMEV KASSICHIV
Bogoslovçu. od Reda Druxbæ
YESVSSOVAE.

V RYMV,
Pò Eredich Bara Zanetta. M. DC. XXXI. 1671

S' Dopu'steniem od Starieshina.

14.518.

E libris Antiquar:

145
KR. SVEUČILIŠTNA [illegible]
u ZAGREBU

Viennae 10/12 869.

[illegible signature]

MVTIVS VITELLESCVS
SOCIETATIS IESV
Præpoſitus Generalis.

CVm Opuſculum de Confeſſione, & Communione, P. Bartholomæi Caſſij noſtræ Societatis Illyricè ſcriptum, & mandato noſtro recognitum, in lucem edi poſſe iudicatum ſit; facultatem concedimus, vt typis mandetur, ſi ita Reuerendiſſimo D. Viceſgerenti, & Reuerendiſſimo Patri Magiſtro Sacri Palatij viſum fuerit. In quorum fidem has literas, manu noſtra ſubſcriptas, & ſigillo noſtro munitas dedimus Romæ viij. Auguſti, M. DC. XXX.

Mutius Vitelleſcus.

Imprimatur, ſi videbitur Reuerendiſſimo Patri Magiſtro Sacri Apoſtolici Palatij.

A. Epiſc. Bellicaſtr. Viceſg.

HOC Speculum Confessionis Illyrico idiomate à Reuerendo P. Bartholomæo Cassio Societatis Iesu conscriptum, iussu Reuerendissimi Patris Fr. Nicolai Riccardij Sacri Palatij Apostolici Magistri, recognoui diligenter, nihilque in eo contra bonos mores, aut Catholicam Fidem, imò nostræ Nationis hominibus ad salutem animarum magno adiumento futurum inueni, si in lucem edatur.

Ita ego Antonius Rantius Societ. Iesu, in Ecclesia Principis Apostolorum, pro Lingua Illyrica Pœnitentiarius.

Imprimatur, Fr. Nicolaus Riccardius Ordinis Prædicatorum Sacri Palatij Apostol. Magister.

BO-

BOGOGLIVBNOMV

SCTIOÇV.

CTOSV mnozzi nà pomocch od dusca Karstyanskeich upijsali od Ispovisti, i od Pricestenya Latinski Talianski, illi Slovinski, tkò od vechie Kratkiemi pijsmima, tkò duzziemi, to isto bijh odavna namislio i yá momu Slovinskomu Neroddu skuppiti, i sloxit ti ù mallo Razgovora, nekàbise

sfakki dobar Karſtyanin, i Karſtyanka moggao laſnò, i koriſno iſpovídati; i priceſtívati bogogliubno; pacek; i druzzieh naucitti, od Koyehſuſe onì darxani grieha iſpouídati, i Koyiem ſpaſſeníem nacinnom; nekàbi takò moghli pravvom, i dobrom Iſpovilti pò Sfetomu Sakramentu od Pokorræ, dobitti, i prímiti privriednu Milloſt, i Ghiubav Boxyu, koyæ laſnò grieſcecchi gubijmo, A tkò moxe, znatti bez obyavglienya Boxyega, dobuddemoliyu iſtinom, viddecchi naſca nepomſtva, Kadàſe iſpovídamo? Velèboſe ſtvári hochie, kako Pravovierni Dokturi gouorre, zà ucinitti dobrù, i izvarſnu Iſpovilt, navlaſctito, onomu, Koyiye vele vriemena grieſcìo, Koyæ ſtvari necinécchi, ni obsluxuyucchi mnozzi, ne ſámo

ne

ne prímayu odrieſcenye od grieha;
pacek ù texe griehe Kadgod upad-
dayu od ſakrilegia.

Nemóyſe dakè; Sctioce Bogogliu-
bni cuddiți, akò ù ovomu pijſmu
náyheſc Koyægod ſtvari ù duglie
upijſanæ, i od mene raztancenæ.
Duggo vrieme, i naucçi od Vmi-
teonieh káxu, i ocittuyu Oçem Du-
hovniem velè ſtvari, Koyi Oçi
pomgnivo, i bogogliubno iſpoví-
dayu pò razliççieh ſtránah od ſfieta
varſtæ razlikkæ od Karſtyana.

Mnozziemſu potrebna mnogga
i rieti i upijſati; à mnozziem druz-
ziem doſtaye mallo rieci, i magne
pijſma. Tij dakè proſcti ſfè, ſctò ov-
die náyheſc upijſano; àuzmì, i do-
brò zapameti onò, ſctò viddiſc, i
poznaſc, dàye zà tvoyu Koriſt i
ſpaſſenye duhovno. Erè moxe bitti,

dà onò, ſctò Tebi nebudde potrebno, onòchie bitti druzziem veoma Koriſno, i ſpaſſeno. Mollimte, zà dobrò, koyé ovviem pijſmom s'pomocchiu Boxyom dobuddeſc; hvalæ podáy Gñu Boggu, od koga nami ſfakko dobro dahoddi; à mene ù molitvah tvoyieh nemoy zaboravviti; nekà nam ſadà iſti Gñ Primilloſtivi pò ovvieh ſfétieh Sakramentieh priuelicku obilnoſt od milloſti ſfoyæ daruye; à pakavviecnu slavvu nà nebeſieh. V Dubroniku nà dam od ſfieh Sfétieh. 1626.

Sluga Boxyi, i vaſcù Iſukarſtu

Bartolomeo Kaſſicch.

ZAR-

ZARCALÓ 9 NAVK 3 KA

KARSTYANSKOGA.

Od Iſpouieſti, i od Príceſtenía.

Nekà mòxe ſfak ové Sféte Sakramánte laſnò, i ſpaſſeno prímati.

PRIDGOVOR

Vcenik, i Meſctar.

V. VEomaſamſe obeſſelío, bívſcî cúo, dàſte odlúcili upijſati gnekke líepe, i kóriſne Ráxgovore od Sféte Iſpovieſti, i od Prisfétoga Priceſténya, Mollimvas, reçittemi uozrok, i ſfarhu?

M. Odávnaſam bio odlúcio, ſctòſam skorò pocceo. Poznáoſam, iſpovidayucchi pokornike, dà mnogghæ duſcæ ghinnu, i naravskiemi zlobbami, i neumiteoſtvom od ſtvárij Bóxyeh; à navvlaſctito od onezieh, bez koyieh nemdggu ſtecchi izgub-

glienu

glienu grieſiema milloſt, i gliubav Boxyu ; ni dobitti ciſtochiù od dúſcè ſfoyæ, akòſe ne naucé, illi riecmi, illi pijſmom umìtteonieh, i múdrieh Naucitteglia pò naucçieh od ſfétieh pravoviernieh Otaça Çærkovnieh, Kòyiſu nas naucilli právi nauk, i put, pò komuſe immayu ſfikoliççi greſcniçi, i greſniçæ obrátiti, i povrátiti k' Gñu Boggu ſfómu, od kógaſuſe zlob bom ſfoyóm odvrátili. Káxunam ovijput ſféti Oçì pò naukku Sfetoga Vangelya, ù kómu govorri Gñ Iſukarſt Apoſtolom ſfoyem, dà puku pripóvidayu, kako oni iſti bieſce pocceo : *Pænitentiam agite: appropinquavit enim regnum Cælorum*. Pokorru cinitte ; erſeye priblixallo Kraglieſtvo od nebéſá. A nà druggo mieſto iſti Gñ recce : *Niſi pænitentiam egeritis, omnes ſimiliter peribitis*. Akó Pokorru nebuddete cinitti, ſfchiete innokupno poghinnuti. Zàtó S. Leon Papa recce : Nebuddi greſcn'k od nepedepſanya ſlobodgliv ; erè akò vrieme od Pokorræ uzbudde izgubitti, mieſto od proſcténya néchienáycchi, ni imatti. Odlúcioſam dakè ovóm ſfarhom (yedáſe mnozzi obráte, i nepoghinnu) napijſati ovij Nauk Karſtyauſki, kako yedrò Zarçalo, ù kómuchiemocchi ſfak, razglédati obraz ſfóy, i oblicye od dúſcæ ſfoyæ, i odlúciti, viddiv-

Matth. cap. 4.

Luc. cap. 13.

S. Leo ſer. 6. de Epiph.

ſci

ſci ghnuſſochiæ od grieha, ucinitti pò nacinnu doſtoyan plood od Pokorræ, Koyá nas sáma imma, i moxe povrátiti K' Gñu Boggu, i datti nam milloſt Boxyu, pò koychiemoſe ſahrániti, i ſpáſti.

V. Dakè bez Pokorræ nitko ne moxe bitti ſpeſſen?

M. Nitko, thòye yednom ſagrieſcio ſmartno. Zà tō nam upijſa Sfeti naſc Gerolim: *Pænitentia eſt ſecunda tabula poſt naufragiū*. Pokorraye drugga çkà, illi daska pò drívа razbiényu, bez koyæbi duſca poghinnula.

V. Sctòye Pokorra práva, i doſtóyna?

M. Yeſt onà, koyáſe cinij pò sfetomu Sakramentu Pokornomu, koyi bij naregen od Gña Naſcega Iſukarſta, zà odrieſcénye od grieha hochiom naſcom ucignerieh poslie Karſténya. I ová Pokorra imma trij diela. I. dio yeſt skruſcénye izværſno. II. Iſpovieſt pravva, i çielovitta od sfieh ſmartnieh grieha. III. Zadovoglnoſt, illi ſatisfaçion zà griehe, od koyieh nas imma odrieſciti Iſpovidnik ako imma oblat. Tolet. lib. 3. cap. 4.

V. Sctòye izværſno skrnſcénie, illi Konrriçion?

M. Yeſt pomarzénye, bolleſt, i xalloſt radi griehá ucignenieh (ù kolickoſu uvriedyenya Boxya) Svarhu sfieh ſtvarij mærzécchieh, s' odlukom, zà uklagnatiſe od gnih vechie, neggo od niednæ drugghæ

ſtvári

ſlvári mærzéchiæ : takóyer i s'odlukom od Ispovisti, i od zadovoglnosti.

V. Sctò zlamenuye ne izværſno Skruſcenye, illi Attriçion?

M. Zlamenuye nevzværſnu bolleſt od grieha, koyá ne doſtixe dò recennoga skruſcénya izværſnoga. Takò moxemo rieti, dà Artriçion yeſt yedno ſvarhunaravno pomarzénye od griehá, koyé priprávglia greſcnika, zà prímiti milloſt Boxyu (ne pò ſebi ſámo; neggo ſadrúxeno s'ſfetiem Pokorniem Sakrementom) i s'odlukom, ne povrátitiſe nà griehe ſmartnæ, i s'odlukom od Ispovieſti, i od zadovoglnoſti.

Tolet. loco citato.

V. Sctòye Ispovisti dobra, i gnæ okolíſci?

M. Ispovistye yednò izgováranye od grieha ſfoyeh ù Pokorinomu Sakramentu ucignenо právomu Redovniku Isukanſlovu, zà prímiti od puſctényе od gnieh, pò kr epoſti od Oblaſti oſtavglienæ ſfétoy Çárqvi od Gña naſcega Isu Karſta. A Okoliſci od dobræ Ispovieſti ovijſu: I. dàſe recé grieh ſfòy ſámiemi riecmi potrebnemi; à nè zaliſeniemi, i nepotrebniemi.

Svar. loco citato.

II. dà immamo mijſao prímiti od Gña Bogga odpuſctényе od grieha; à ne koyu god druggu zlù ſfarhu. III. dáſe ucini podníxeno: Parvo poznávayucchiſe coviek, dàye greſcnik, i nedoſtoyan proſctényа. Druggo, Vzdáyucchiſe ù Karv privriednu

vriednu Isukarstovu . Tretye , Ispovidayuc chi griehe sfoyè , à ne túye , s'strahom, i s'casti ; s'odkrivenom glávom,klecécchi nà obieh koliennieh , i s'ocimma zasframglieniemi , kako yedàm zloccinaç, framuyucchise ; erye sagríescio Gñu Boggu . Allise imma varlo cuvati , dà radi stiedi , i sfáma nezatáyi Koyigod , grieh smartni , broy , illi okolisc. IV. Govorrecchi gríehe nághe , i neogarnute, nekàih moxe poznatti Ispovidnik , yesúli , niesúli smartni ; illi veniali máli. V, Govorrecchi spametnæ , i posctennæ rieci, kolikkose moxe , kadà ispóvida nepostennæ gríehe . Takóyer sctóse moxe rieti ù dvij rieci ; ne rieti ih seddam illi deesset : kakò dà recesc : Rasarcíosi se s' peteriçom , nebroyì ih ; neggotiye dosta rieti : Rasærciósamse tescko s' pcsteriçom dvakrat sà sfaççiem illi trikrat , kunúcchi , zloglasfecchi, psùiucchi ovako illi onako. VI. yest Çiè!ovittost, dà recese sfè griehe smartne, i od sfaççieh bróy , kadga znásc pravvo : illi mallo vechie , malloli magne , kadga neznasc pravvo . Takóyeri Okolisce , koyi promignùyu varstu , illi otesckáyu bezsfarhæ, illi veoma , illi ciné magne : yoscter i okolisce od skandala : Takò i Vrieme od zlæ dugghæ obicáyi , ù griesieh; ù koye , yesilli upadao hottæ ce-

sto ,

ſto, illi rietko. Yeſilli ſtáo sfeyer hotte ù odluçi od onoga grieha, kako od nenavidoſti, od koyæ god zliççæ, i od takkieh. Illi kolikratſi nà dan, nà nedighiu dáná, na miesſeç mallo vechie mallomagne upaddao. Zatóye darxan sfak dobrò, i pomgnivo iskuſſiti, kolicko náyvechie úzmoxe duſcu ſfoyù: a nekleknuti na Iſpoviſt bez Iskuſſenya, illi svelé malliem; navlaſctito nebivſciſe odávna iſpovidio.

V. Yeſamli darxan, iſpoviditi grieh, koyiemchieſe ocittovati onij, s' kiemſam ſagrieſcio?

Svar. to. 4. d. 34. ſect. 3. num. 1. & in Tract. de cõplice reuelãdo in confeſſione.

M. Akòmuſe moxe zgoditti koyegod zlò teſcko, illi ocitto ozloglaſſenye, nieſi darxan. Akòli ſe gnemu néchie niedno zlò zgoditti; neggo dachie tõ uzaznatti Iſpovidnik, opchieniye nauk, da ne sámo moxeſc, neggo da ſi darxan iſpoviditi tvoy grieh, za ucinitti çielovittu Iſpoviſt, i duſcu tvoyù ſmíriti; a onoga druggoga, illi drugghæ malloyeſt uvriedyénye; erè ſfè oſtaye pod tvardiem pecattom od Iſpoviſti. Takóyer on, illi ona ſtaviliſuſe na túy poghibionoſt; znaducchi, da potrebuye rieti na Iſpoviſti od onoga gricha okoliſc.

V. Naucitteme, mollimvas, prie neggo pocnete Razgovore, ſctòye razlog, da ucinim, netom priſtúpim prid Iſpovidnika,

ka . onógneſcto poſobito : erè hochié gnekki , da ſe velé ſlvarij recé prie , neggoſe pocnu griehe govorritti ?

M. Dobrò miſi tó napoménuo; erboſu gnekkæ xenæ , koyæ hochié izrrieti Letaniæ od ſfieh ſfetíeh , i ſfetíça .

Immaſc dakè znatti , daſe (kada dóyheſc prid Iſpovidnika) ucinitti ovako priſtõyi .

I. Kleknurſci ſníexeno s'odkrivenom glavom na obbadva kolienna ne prid gnim , neggo od ſtránæ deſnæ illi leevæ , prikærſtíſe, (V' imme Oça, i ſijna i Duha-ſfetoga) .

II. Reçì onu Opchiennu Iſpouiſt , kakòyu govorri Diak na Miſsi .

ISPOVIST OPCHIENA.

ISpovídamſe Boggu ſfemogúchiemu , Bláxenoy Marij vazda Dievicçi, Bláxxenomu Mihailu Arkangelu , B. Ivannu Karſtitteghiu , Sfétiem Apóſtolom Petru i Pavlu , ſhem Sfétiem , i Tebi Ocne , erèſam ſagríeſcio veoma , misli , rieci , i dellom , móy grieh, móy grieh, móy privelicki grieh. III. Reçi, kadaſi ſebrò nayposlie iſpovidio: i yesíli ucinío pokorru narédyenu tebi od Iſpovidnika; alli akò nieſi; reçì, zaſçto ? IV. Pocnì tutako skruſceniem

ſarçem

ſarçem Iſpovist od sámieh tvoyieh grieha ovako.

Govorrim móy grieh, da nieſam doſcao na ovu Sfétu Iſpovist s' onom bo!leſti od grieha moyieh, ni s' onom odlukom temeglittom, za neſagrieſciti nikadar Gñu Boggu, ni s'oniem iskuſſenyem od duſcæ moyæ, kakòſam darxſan.

Nieſam gliobio Gña Bogga; nieſam mu zahvaglívao na darieh primglie--nieh, i nieſamga mollio s' caſti priſtóyom, ni s'kupnom pametyu, kakosam darxan.

Nieſam gliúbio mega Iskargnega, kakomi Gñ Boog zapovida.

Od ſſegaſe ovoga káyem, i bolím, i góvoru móy grieh.

V. Netom buddeſc izrekao ové opchienne griehe, Pocni govoritti, i iſpovídati griehe ſſè poſobite, koye buddeſc Iskuſſenyem od duſcæ tvoyæ naſcao, daſi ucinío; onakò, kakochiu te naucitti ù Razgovorieh.

V. Naucitteme yoſcter, kada ſſarſcim, iſpovidati ſſe poſobite griehe, ſſtòchiu rieti, prie neggome odríeſci Iſpovidnik?

M. Immaſc rieri ovako, i nikakore ne oſtuviti ove rieci; erſu koriſnæ,

Govorrim móy grieh yoſcter i od ſſieh onieh grieha, od koyiehſe ſada nemòggu

ſpe-

ſpoménuti, koyeſam ucinío, Misli, rieci, i diellom: Od ſhehſe káyem, i odlucuyem s'pomocchi Boxyom nikadar vechie ne ſagriéſciti ſmartno.

Nayposlie reçi, i zaglavi.

ZA tó mollim B. Mariu vazda Dievicçu, B. Mihaila Arkangela, B. Ivanna Karſtitteglia, Sféte Apoſtole Petra, i Pavvla, Sfé Sfeté, i Tebé Occe, dà mollisc zà mene Gña Bogga naſcega.

V. Mollim vaſyoſc, naucitteme Molitvu od skruſcénya, nekáyu moggu govoritti ceſtokrat ná dan; a navlaſctito ù yutro, i veccer.

M. Hocchiù dobrovoglno: Reçìyu ovako:

Molitva od Skruſcenya.

GOſpodinne móy Iſukarſte, Boxe, i coviece právi, ſtvorittegliu, i od kupittegliu móy: Tijſi onij, koyi Yeſi; gliubimte ſà ſhein ſarçemſvarhu ſhieh ſtvarij; kávemſe iz ſfega ſarça, da ſam ti ſagrieſcio; i odlucùyem ſtanovitto, da néchiu nikadar vechie ſagriefciti: i dachiuſe uklonitti od ſhieh zgódá od ſagrieſcenya; Iſpovediti chiuſe, i ucinittichiu pokorru, koyimi budde dána. Pridávamti xivòt moy, diel-

lasfa, i potrudenya moya na zadovoglnoſt od sfiieh grieha moyieh, Mollimte dake Gñe moy milloſtivi, damiproſtiſc griehe, i uffam ù milloſærdye, i dobrotu tvoyù neizmiernu, dami chieſcih proſtitti çiechia doſtoyanſtva od tvoyæ pridrágha karvi, i mukkæ. Podáymi milloſt od pobolgſcanya, i od napredovanya dò ſmarti. Amen.

RAZGOVOR PÆRVI.

Sctòſe imma ucinitti prie Ispovisti.

Vcenik, i Meſctar.

V. Vdim veoma znatti, ſctòye darxan yedan Pokornik, ucinitti prie, neggo klekne prid Ispovidnika, za Ispoviditiſe dobrò, i ſpaſseno?

M. Náyparvo imma molitti Gña Bogga, dámu podá milloſt, neka uzmoxe s'práviem pokayanyem, poznatti ſmartne griehe ſfoyè, i od ſfieh koliççieh iskuſſiti pò tánko duſcu ſfoyù, kakochiemo poslie rieti.

Druggo

Druggo imma znatti, i razumitti, da nie dobra, ni pravva Ispoviſt, ù kóyſu ovaka pomagnkánya bijla.

I. Akòye hodio na Ispoviſt bez bolleſti od grieha ſmartnieh ucignénieh.

II. Akòye bez odlukæ, ne pavrátitiſe vecchie na griehe ſmartne niedne.

III. Akòye bez niednæ pripravvæ, i iskuſſenya poſcao prid Ispovidnika nittigaye on pomágao izpitivanyem.

IV. Akòye pomislio, neposluſcati Ispovidnika ù ſtvárieh ſmartnieh, budducchi dárxan.

V. Akòye znanno, i hotte zlobbom, illi od ſtráha, illi od ſrama zatáyao grieh ſmarni; illiga nie rekao, sumgnecchi, yeli, nieli: illiye zanikao okoliſc potrebni.

VI. Akò nie odlúcio, uklagnatiſe, i biexatti od nayblixgnæ prigoddæ, illi okaſióni od griéha ſmartnoga.

VII. Akò neima odluku, vrátiti ſtvar túyhu, illi uzétu caſt Iskargnemu.

VIII, Akò izasfega ſarça nepráſcta nepriategliu.

IX. Akò prie Ispoviſti odlúci koyigodnerieti grieh ſmartni: a pákaga recé upijtan od Ispovidnika; allimu hotte ne recé, da bieſce bio odlúcio, ne rietiga. Tò iſto razumíſe i od okoliſca potrebnoga.

X. Akò ne recé hotte bróy právi od

grieha ſmartnieh, znáyucchiga ; neggo recé , illi od magne , illi od vechie : Takoyer akò ſtávglia ſumgnivo onò , ſctò znápravvo .

XI. Akò Iſpovidnik neimaſce oblaſti , za odrieſcitiga .

XII. Akò Iſpovidnik neizrecé rieci potrebnæ od Odrieſcénya : illi neima mísao za odrieſcitiga : illi akò pokornik nebudde prid Iſpovidnikom , kadaga odriefcìuye .

XIII. Akò Iſpovidnik ne bi cúo odaſna , od drimanya , illi radi innæ zabavvæ , i pokornikſe od toga ſtavgliaſce , i nehayaſce , da ga cùye , nie vriedno , primglieno tada odrieſcenye .

XIV. Akò nebi Iſpovidnik imão potrebno umiteoſtvo , kako da receſc , da neumíe poznatti , ſctòye ſmartni grieh , ſctòli nie ; i pokornik nebi bio varſtan , za naucittiga ; i takò biſe dogodillo pomagnkáuye ù Iſpoviſti .

XV. Akòſe iſcte Iſpovidnik , koyí ne zapovijda onò , ſctòye darxan , kakono , púſtiti hótima , hotemiççu , illi prigoddu nayblixgnu od ſmartnoga grieha , vrátiti caſt , túyhu ſtvar , i takka , moggucchi .

XVI. Akòye hodío ù razliççieh Iſpovidníka , za imatti vecchiu ſlobodu od grie-

grieſcénya ; illi razdiegliúyucchi Iſpoviſt, govorri yednè ſmartne griehe yednomu, à drugghe druggomu .

Znáy dakè, Iſpoviſt ucígnena s'koyiemgod od ovieh pomagnkánya nie pravva, ni vriedna : Takò nechiebitti ni zà gnom niedna drugga vriedna, akò ne recé ù koygod od ovæ parvæ ſagrieſcenye, i pomagnkanye ucigneno hotte .

Takòye darxan opeta ucinitti çielovittu onu parvu, i ſfæ oſtálæ, koyæ nà ovij nevriedni nacin budde ucinío, kako dàſe nie bio nikadar iſpovidio, prem dàbi bijlo potrebno od ſfega ſfoga x.vota Iſpoviſt ucinitti .

Tretye immaſc znatti, dàye darxan greſcnik, iſpovídatiſe od grieha ſfakkoga ſmartnoga, i rieti bróy, i okoliſc, koyi promignuye varſtu od ſmartnoga grieha, i oſtála recenà od izgara ù Pridgovoru .

Cetvarto znáy, d ye darxan Iſpovidnik izpitívati greſcinka ; navlaſctito koga on nepozna, ſpametno, mudro, i millo-ſtivo od onieh grieha, koyé razloxito ſumgni, daihye ucinío : i poznáva, daih néchie rieti illi radi neumiteoſtva, illi radi ſráma, illi ſtráha, illi zlobbæ ; i akò tò neucinij grieſci ſmartno: à greſcnikye darxan, odgovoritti iſtinu, illi daye ucinío; illi akò nie, rieti, da nie : i akò ne recé

iſtinu ſmartno grieſci; i nie vriedna Iſpovist; erbo laxe.

Péto, immaſe sfak, iſpoviditi, akòye bio opravìttegliaç; i akóye druzzieh na griehe ſmartne navodío, illi ihye na zlò sfittovao; illi potiççao na osfetu, lupeſctinu, bludnoſt, illi na koyugod druggu varſtu od grieha ſmartnoga.

Sceſto znáy, da nie ſmartni grieh, akò nie, voglia, ni ſarçe priſtallo, ni hotillo, koyemu drágo zlò, prem daſe ſtokrat na dan povráti napaſt, illi zlá mijſao. Zà tó immamo, uzdarxati vogliu, i ſarçe naſce, dà nepriſtanne, govorrecchi naſcom vogliom (néchiu, ne, ne.) Erè akò priſtannemo s'misli ſtanovittom, illi s'vogliom odlúcenom, illi sà sfiem ſarçem (ſctòye sfè yednò,) tadaye vecchie gotov grieh ſmartni, illi od pomiſcglienya, illi od poxudæ, illi od govorenya, illi od diellovanya ù ſtvarieh teſcçieh ſmartnieh. Nisctane magne, akòſe voglia ſuprotivvi, i odgonni napaſti, nemoxe bitti grieh navlaſctito ſmartni; moggaobi bitti vcniáo, illi máli grieh rádi nepòmſtva ù neodgognenyu takò barzu, kakoſe immaſce: kakò da receſc; Akòti dohoddi koyagod ſmartna zla mijſao, kada ſe tij neſtavgliaſc odgnæ, nie grieh; Akòliſe ſtavgliaſc, i oncas odgonniſc, (budducchi ù

mil-

milloſti Boxyoy) dobijvaſc milloſt Boxyu . Akòli ne odgonniſc, mallo nepomſtvo, ciniju, daye ona máli grieh. Paka akò immaſc hotte odgnæ nasladyénye, illi poxudu, cinij, daye grieh ſmartni premdà onu mijſao nechieſc ſtavviti ù diello; neggoſe ſámo hochieſc naslayivati ù gnóy. Pótom toga, akò odlúciſc, ſtaviti ù diello onú mijſao, ciniſc vecchi grieh. Naypoſlie akò uciníſc iſto diello, ciníſc yoſc vecchi. Kadaye dakè ucígneno diéllo, doſtaye ono greſcno diello ìſpovidiiti : erèſe ù gnemu razumie i mijſao, i poxuda, i odluka ucígnena.

Akòli bij ſámo mijſao, illi poxuda s'hotienyem, trebuye iſpovidìti ſámu mijſao, illi poxudu od ſarça, kakono bij; takoyer i od mislij bróy, i okoliſce recenne.

V. Veomaſu liepæ, i koriſnæ ſfætæ ſtvari, koyæmiſte rekli: reçittemi ſada, ſctòye ſmartni grieh pò narrávi.

M. Zovéſe ſmartni grieh onij, koyi dáva duſci ſmart. A ſfeye onó pò naràvi ſfoyóy grieh ſmartni, ſctoye ſuprot gliubavi, i cáſti Boxyoy ù ſtvarj velickæ. Takóyer i ſfe onò, ſctòye na ſctettu ne mallu naſcega Iskargnega. Takoyer ſfè, ſctòye ſuprocch zapovidiem Boxyiem, illi Sfetæ Matteræ Çarqvæ, illi ſtariſcinskiem, kadanas zapovid ód ſtariſcína poulága pod

ſmartni grieh: Akò ſctogòd zabrágneno ucinímo diellom, illi poxúdimo, illi pomislimo sá sfiem ſarçem: Alli akò ſctogòd neucinímo, ſctòſmo darxani ucinitti pod ſmartni grieh.

V. Kako moxe grieh ſmartni, datti dúſci ſmart?

M. Vzrokkuye dúſci ſmart duhuvnu, uzímayucehi gnoy milloſt Bóxyu, koyáye duhóvni xivòt dúſcæ naſcæ; i cinij, dàyoy nieſu diella kriepoſna vríedna, za dobitti ſlavvu nebesku. Yoſcter odlúeena yeſt mukka, i ſmart viecna od paklá dúſci onoy, koyáſe díeli iz tiela pó teleſnoy ſmarti ù griehu ſmarnomu.

V. Sctòyc grieh máli, illi veniaopò naráví?

M, Sfè onò, ſctònie ſuprocch zapoviediem, receenniem; i nie upúchieno na ſfarhu, koyú immayu zapovidi, tò yeſt, prema Boggu. Grieh Owij pò naráví ſfoyóy neuzíma milloſt Boxyu dúſci; neggo cinij, dá coviek ſtinne ù gliubavi, i ù ſluſcbi Boxyoy. Imma odſuyenu vriemenittu mukku, od koyæ ſam Gñ Boog mierru pozna; za ovijſe laſnò od Gña Bogga proſctényе moxe iſproſitti.

V. Moxeli grieh pò naráví ſmartni, bitti ne ſmartni?

M. Moxe ovako: I. Kadaye ſtvar gréſcna mallahna: kakoda receſc, mallu ſtvar ukraſ-

ukrásti. II. Kada nie s'punnom odlukom hochiæ naſnæ; kakò ù pokrenútyieh od ſarça druggo parvieh, od raſarcbæ, od osfetæ, i od takieh. III. Kada nie punno proçiegnenye: kakò, yedan veoma raſarcen nc razbira, sctó govorri, ni sctò cinij tada.

V. Moxe li bitti grieh ſmartni oni, koyi yè pò narávi mali?

M. Moxe. I. Kada ſtavglia tkògod sfù sfarhu od ſarça ù mali grieh, s'odlukom, ucinitti ſuprocch koygod zapovidi, koyaga podlága pod ſmartni: kako, yednaſè xena uresíva zaliſcno s'odlukom, da nebi one ureſſe, ni napravvæ propúſtila, prem dabi bijla darxana pod ſmartni grieh.

II. Kadaſe imma ſmartna zlá sfarha; kakò, kada tkogod govorri riecci taſctæ, illi neciſtæ s'tom misli, da druzzieh navedé ná ſmartni grieh.

III. Kadaſe ſçieni, daye ſctogod grieh ſmartni; i onòſe ucinij; kako; Rieti yednù ſmiſcnu riec, ſçienecchi, daye grieh ſmartni.

V. Dovoddili nas kadgod máli grieh naſmartni?

M. Dovoddi ovako: Vzmnáxayucchiſe ubicáynoſt mnozziemi ciniema od málieh grieha, uzmnáxaſe parxéchia voglia od grieſcenya: erē onij, koyi nehaye cinitti

mále, mallo pò mallo uobicayiſe, grieſcitti, takò upadda ù koyigod ſmartni : kakò, Mallahnu laxu govorrecchi ceſtokrat, laſnòchieſe zaklèti laxivvo. *Qui ſpernit modica, paulatim decidit* ; govorri S. Pijſmo: Tkò nehaye malahna , polagahno padda ; hochie rieti , ù vecchia ,

Eccleſ. 19. 1.

V. Moxeliſe od mnozzieh málieh ucinitti yedàn grieh ſmartni .

M. Ne moxe, erè nayvecchi broy od málieh griéhá , nemoxe nam , dighnuti milloſt Boxyu ; koyúnam ſmartni uzìma, i dixe .

V. Immamoli prie Iſpoviſti, skruſcitiſe, i bolittiſe od griehá ſmartnieh iz ſarça ?

M. Immamoſe bolitti, i káyati iz ſtega ſarça, dàſmo ſagrieſcili Gñu Boggu : Pacek xúdimo vecchie pokayanye , bolécchiſe , dàſe ne bolijmo , kolickòſe priſtoyi , i kolikkoſmo darxani . Moli dakè greſcnice Gña Iſukarſta , dàti on priloxi , i podieli od mukkæ ſtoyæ , ſctò tij neímaſc , i ſctò nemoxeſc . Takòyer probùdi ù ſarçu tvomu iskru gorúcchiu od Boxyæ gliubavi ; i pccnì gliúbiti Gña Bogga ſvarhu ſtieh ſtvarij ſtvorenieh , xúdecchi , i xelécchi , pridatti xivòt tvòy nà ſtakkæ mukkæ , i nà iſtu ſmart zà gliubav Boxyu , i radi ſtetæ vierræ .

V. Zà ſctoſe immamo tolikko bolitti , i káyati ?

M. Er-

M. Erboſmo griehom ſmartniem uvriedili Gña Bogga, koyiye privelicko, neizmierno, i viekuviecno dobrò naſce. Od gnegaſmo gliubglieni neizrekglivvom gliubavyu. On naſye ſtvorio od nisćta. Od gnegaſmo odkúpglieni priciſtom, i priviednom karvyu Iſukarſtovom.

Nayposlie onchienam datti slavvu, blaxenſtvo, i xivòt viecni, akòſe pokayemo iza sfega ſarça, kakò potrebuye.

V. Sćtòſe gubij griehom ſmartniem?

M. I. Gubijſe Milloſt Boxya, koyáye nayvecchi dar, i nayvecchie dobrò naſce, kóye nam dáva Gñ Boog nà ſem sfietu. Erboye Milloſt Boxya yednà ſtvar Boxanſtvenna, koyá nas cinij, daſmo dioniçi od Boxyæ naráví. Radignæ immanam datti Gñ Boog xivót viecni, blaxenſtvo od slavvæ, i Kraglicſtvo nebesko; pacek sámoga ſebe, dàga uxívamo ù vieke.

II. Gubijſe priatelſtvo Boxye. koyéſe naboddi zaëdno s'iſtom milloſti.

III. Gubijſe sfé blágo od privriednieh krieppoſtij, i dárova primglienieh od Duhasféroga, koyæ nas ciné liepieh i slávnieh prid Gñom Boggom, i prid sfiemi sfétiemi; i koyiemiſmo oruxani, i pokripglieni ſuprocch sfakkoy uſionoſti vraxyoy.

IV. Gubijſe Occinſtvo, i poſſedarſtvo od Ráya nebeskoga, takò, dà greſcuik

neíma

neíma vecchie niedan razlog ù Kragliestvu Boxyemu.

V. Gubijse Posinovglienye Boxye, takò da nie vecchie, kakono sijn cuvan, ni brágnen, ni pomágran od Bogga Oçá niedan gresenik.

VI. Gresenik gubij Mijr, raddost, i uttèscenye od duscæ: takóyer sfa dostoyanstva, i dobra dobíta ù vas xivòt sfōy. Nie vecchie dionik od opchienskieh dobrieh çarkovnieh diellovanya, koyáse cinè ù stětoy Çarqvi pò sfemu fietu, ni od molitava, ni od Misa, ni od nikakvieh innieh dobara.

VII. Nie on vecchie dionik niod dostoyanstva Isukarstovieh: erè nie s' gnim syedignen pò millosti, ni pò gliubavi.

V. V sctòse upadda griehom smartniem?

M. Vzla pristrascna, i ù viecnu strahovittu poghibionost.

I. Gresenik stoyij ù bityu od ossuyenoga ù viecnæ mukkæ pakglienæ od xivoga, i neugasegliwvoga oggna.

II. Stoyij ù suxagnstvu od sfieh kolicçieh rvaggova pakglienieh, bivsci izaghnan iz prid lieça Boxyega.

III. Vcinioseye vraxya spilla, i yamma smardéchia od sfaççieh grieha, i necistōchiá. O gresnice nesrecchni promisli sfa ova zla, akò vierruyesc; pokáyse nay-

barxe,

barxe, da te prika ſmart ne nadſtúpi: Obrátiſe ſa ſfiem ſarçem na právu Pokorru: potaçi prid Iſpovidnika s'veliççiem skruſcényem, i iſpovig ſfè griehe tvoyè. Pò tom toga pocnìſe ceſtokrat iſpovídati, tó yeſt, ne tom poznaſc, da ſi upáo ù koyigod grieh ſmartnì. Vzmì moy ſfit: iſpovídayſe ſfakke oſſam dána, illi petnaes, illi náymagne ſfakki mieſſeç. Vierruymi, da chieſc ochiúti ti privelicku Koriſt, i prizamierno utieſcenye ù duſci tvoyoy; navlaſcito na Priceſtényu od Prisfetoga tiela Iſukarſtova, ù kómuſu ſfa blaga od mudroſti. od umiteoſtva, i od nasladyenya Boxyieh.

V. Budducchi tolicka zla ù griehu, reçittemi, dobivayuliſe koyá dobra ceſtom pravvom ſfakkom Iſpoviſti?

M. Mnoggaſu ù iſtinu dobra, a navlaſcito.

I. Dobijvaſe Milloſt Boxya, i odpuſcténie od gríeha. Yoſcter ceſtokrat iſpovidayucchiſe na mieſſeç, uzmnaxa ſe ù dùſci ſféyer milloſt iſta, od koye náymagni dio vecchie immamo ſçieniti, neggo ſfa goſpoſtva, i blága od ſfieta: erè tkò budde dobbio ſada vecchie milloſti, onichie imat ti vechiu ſlavvu viecnu na nebeſieh.

II. Dobrò yeſt odpuſctenye od mukkæ vriemenittæ, kóyubiſmo imalli tarpitti ù Purgatoriu Ociſtniku, koyúchieſc náycchi,

akò

akò razmislisc, da ye náymagna velè vecchia, neggosu innokupno sfæ mukkæ náyvecchíæ od ovoga sfiela.

III. Dobrò yest, da gubíj vragnecisti vlast, koyú pò griehu immasce sfarhu duscæ tvoyæ, bivscí izaghnan iz gnæ sfetiem Sakramentom, i Millostyu Boxyom.

IV. Dobrò: Nemòxese grieh uobicáyiti, ni ukoriepitì ù dùsci, budduci césto iskoriepglien Ispovisti. Zà tóse veoma varrayu oní, koyíse yednóm, kakósillom, na godiscte ispovídayu. Frse boyím, dà se radí zlæ obicáyi, illí pravvo nepokayu, illi néimayu právu odluku ne povrátitise nà íste griehe. Viddimobo ocitno, dàse dò mallo vriemena povrachiayu, kako pàs nà bgliuvottinæ, nà iste, i kadgod nà gorre griehe, xivucchi sfè godiscte vas xivòt ù griesieh; à yedva zà yedan dan ù millosti Boxyoy, akòyu ikadar prímayu.

V. Dobrò: Tkòse cestokrat ispovida, cestose nahoddí ù míllosti Boxyoy, s'kom mnogga dobra cinij; koyá, prem da ostannu, kako martva, kadase uspádé ù grieh; nisćta ne magne bærzom, i novvom Ispovisti opetase povráchiayu, i oxìvu s'millosti Boxyom stakolikka. A ona diella krieposna pò naráví, koyá cinii gréscniek ù smartnomu griehu, martvá budducchi, niesu dostònya slavvæ nebeskæ, ni plátæ

ù

ù xivotù viecnomu; nittiinuſe povráchiayu, za ſfè, daſe on povráti na milloſt Boxyu pokorrom. Niſctanemagne neímanitko puſctávati diella od milloſardya, ni inna kriepoſna; nekaga Gñ Boog, ſmillovavſcíſe, obráti na právu Pokorru.

VI. Dobrò: Nenahoddíſe toliko ù poghibionoſti od viecnæ ſmarti pakglienæ: eré akò ceſto ù grieh upadda, ceſtoſe ĩ kaye, odgnega, ceſtoſe nahoddi ù milloſti, i ceſtoyu dobijva: Yoſcter ovíjchieſe laſcgne na cas od ſmarti ù iſtoy milloſtĩ náycchĩ: neggo onĩj, koyíſe ù rietko íſpovìdayu.

VII. Dobrò: Boglieſe, ĩ laſcgne moxe ſpoménuti od grieha, ĩ iskuſſiti duſcu ſfoyù. Onĩj bò, koyíſe mallokrat retko nagodiſcte íſpovídayu, nemogguſe od velè grieha ſpómenuti, kako mnozzi govorræ: pacek ya ſumgnim, daſe yedva moggu pravvo, i çielovitto íſpovidiți.

VIII. Dobrò: Slobodanye od xeſtokkæ túghæ, i od velikoga ſtráha, ù kómuſe na hodde onij druzzĩ, kada dóyhe onó vrieme od Iſpoviſtĩ ò Vskarſenyu, illi ù nemocchi teſckoy: Er boih pocne pobíyati ſmartna túga, (ſtvar obicáyna,) í polivati znóy ſtudenni; a sctóye yoſc gorre, kada dóyhe ſfarha od xivota; nitkoìm ne ſmij rieti, daſc íſpovídu i yedvaſe od

ſttáha

ſtráha moggu, i umiyu iſpovidíti: yoſc gorre gubeſe ù uſſanyu vechie, oeggo vſ-fayu ù milloſardye Boxye: Erè poznávayu, daſù sfeyer ù grieſieh xivili s'hudobami, koyæ gnim sfe griehe minute nápamet donoſſe, neka takò ſméteni, i neceſni zlom ſmarti umru.

IX. Náyposlie dobrò: Vzdarxiſe ù milloſti Boxyoy yako, i krepko oníj, koyíſeye ceſto iſpovidao, uſſayucchi ù milloſardye Boxye, i ù gnegovvo ne izmiérno pomillovanye, bivſciſe naucío ceſto káyati, i bolitti od griéhá, i na milloſt Boxyu povráchiati.

RAZGOVOR DRVGHI.

Od Iskuſſenya duſcæ ſfoyæ, zá ucinitti dobrù Iſpovíſt poráynu prid Oçém Duhovniem.

Vcenik, i Meſctar.

V. KAkò moxe Pokornik dobrò, i laſnò i kuſſiti prie Iſpovíſti duſcu ſfoyù?

M. Stvar velicku, i veoma teſcku proſiſc. Rietichi ti, ſctò nas ucē Pijſaoçi umiteoni.

I. Vzmì tì rukæ tvoyæ, zapovidi Boxyæ, i oſtá-

i oſtálæ gorurecennæ, kakonò yednò pricíſto, ì pribíſtrozarçalo. Od koyieh recce Davíd: Zakon Gñov neoſqvargneni, koyi obrachia duſcæ: ſfidocanſtvo Gñovo vierno, koye mudroſt dáva malahniem. Vgnih chieſe vidditi i poznatti, ſfè ghnuſſochiæ, i neciſtochiæ od griehá tvoyieh, illi ù vas xivòt tvoy ucignenieh, illi ù vrieme od yednæ do drugghæ Iſpoviſti. Pſal. 18.

II. Immaſc, pozvatti duſcu tvoyù na ſuud, i odgnæ iſpítati Pravedniem Iskuſſenyem, dati ocittuye ſfe kolíkke gríehe ſmartne, koyéye ona hottè ucinilla ſuprocch ſfak koy Zapovidi Boxyoy, i oſtáliem recenniem: Vcignényem, illi Propuſctényem, Misli, rieci, i diellom.

V. Koyíſu grieſi poſobiti ſuprocch zapovidiem recenniem?

M. Primnozziſu, da ne recém ne izbróyni.

OD PARVÆ ZAPOVIDI Boxyæ.

Klagnayſe Yednomu Boggu.

IA Skuſſiſe ud grieha, koyìſu ſuprocch ovóy.

I. Akòſe greſenik nie klagnao Gñu Boggu, nígaye caſtío, kada imma- Ex Emer. de Bonis in Speculo,

ſce; ílliga nie pocítao, kakò, i kolícko bieſcc darxan.

II. Akòga nie gliübio ſvarhu sfich ſtvarij, i velè vecchie, neggo sfóy xivôt.

III. Akóye caſtío, i pocítao koyégod ſtvorénye, kakò Bogga, illi ocitto, illi potáyuo.

IV. Akòye hotte poſumgnio od koyægod ſtvári od vierræ Boxyæ: yoſc akòye ovu ſumgnu sfoyù ocittovao hotte koyiemgod zlamenyem izvagniem, upáoye ù Papino prokleſtvo ucigneno ſuprocch poluvierçem Eretikom. Takóyer, akòye vierrovao, daye ſumgniva koyágod ſtvar od vierræ;

V. Akòye s'komgod paghibionoſti od vierræ ceſtokrat opechío s'Poluvierçiemi, Xiddoviema, illi Poganniemi: alli ſuprocch zabragnényu od ſtariſcímná.

VI. Akòye hválio Cettæ od Poluvieraça, illi gnih beſiedenya, s'mi;sli, za pohvaliti gnih, illi onoga, koyi ihye rekaò, prokletye, kako fautur.

VII. Akôye ù ſnè ſtanovitto vierrovao, pazzecchi, i hrécchi uzáznatti ſtvári, koyæchie dòycchi: illi ù ſrettanye: illi pietye, kukurikanye, letényе, illi krenutye od letúſctich, illi od innieeh koyichgod xivína,

VIII. Akòye zacărao, illi cinio zacá-

rati

rati koyugod ſtvar , illi tākku prì ſebi noſ-
ſio , illi za koyúgod gliubav, illi za goné-
tati, illi za innu zlú ſtarhu; illi ye ſolli ci-
nio raſpgliuvati urokke ; illi dávao izij-
dij ; illi pálio; illi bahorio ; illi koyægod
innæ cári cinio cinitti ; illi ih naucio druz-
zich ; illiſe cinio kónçem koyiemgod iz-
mierriti ; illi ſám mierrio ; illi vierrovao
od ſtároga diedda ; illi ſnaſcaſtye od vie-
tra izgonio gnekkom nemolitvom. illi ci-
nio ſctogod noxém od çærnieh koriça ná
raskarſtiçu ; alli ſctogod druggo .

IX, Akòye hudobu dozijvao; illi s'gnom
opcchio ; illi s'hudobniemi vilenìçiemi ,
vukodalçiemi ; vieſctiçami illi vileniççà-
mi : illi ucinio pogoyay ocittu, illi potáy-
nu s' hudobom , iſctucchi pomocch pò
vileniçah , mayliah , ifatturah ; tì gnih i
Knim poſsilayucchi , hoddecchi , iſpití-
vayucchi .

X. Akòye noſsio zabrágnene zapiſſe , illi innaka carovitta pijſma. Alli gledao bielaç od yáya ù goſtarri , illi yáye na reſcetu .

XI. Akòye ſtanovitto vierrovao , da nebeſa , zvìezdæ , illi ſctogod inno mog-gu ſillovati ſlobodnu vogliu gliuçku , illi xénsku .

XII. Akòye ſctio znanno pijſma prohi-ta zabragnena, illi ihye pri ſebí darxao ;

illi koyagod Eretika : illiye cinio , da ih druzzi ſctè : i akò ocitto govorre ſuprot vierri , upaddaſe ù prokleſtvo Pápino .

XIII. Akò nie iſpovidao vierru Karſtyansku s'skandalom od druzzieh upijtan, od Pogánskæ Gospodæ , illi od sùdaça .

XIV. Akò neumie , i nie htio navcitti ſtvari potrebnæ za ſpaſſenye vviecno : illiye upao ù prokleſtvo , illi opcchio ù cinieh Boxyeh s' proklétiemi .

XV. Akòye gubio uſſanye , illiſeye zaliſcno uzdávao (grieſcecchi) ù milloſardyæ Bóxye : illiye poſtavio sſù uzdánçu ù ſtvar ſtvorenu , a ne ù Gña Bogga .

XVI. Akòye marzio na Boga radi zakonna dána , illi radi ſmarti , illi radi múka pakglienieh , i taççieh .

XVII. Akò nie cinio molitvu, kadà bieſce darxan , naulaſctito ù vrieme od teſcka napaſtovanya ; illi od poghibili od ſagrieſcénya sfòga , illi od sfóga Iskargnega .

XVIII. Akò nie govorio pomgnivo , i çielovitto sféga Officia , illi dio nemallahan od gnega , buducchiga darxan govoritti ; illi koyæ drugghæ molitvæ , radi zavietta , Redastéta , beneficia , i taççieh .

XIX. Akòye mislio , illi govorio , da Boog ù gnekieh ſtvárieh ne cinij dobrò ,

illi

illi pravedno, s' vogliom odlúcenom g. sm.

V. Moxeli gresćnik, ispunniti zapovied od Boxyæ gliubavi?

Valer. Reg. l. 4. c. 2. in Decal. num. 15.

M. Nemoxe; erè Boog ne sámo naredyùye, da budde gliubglien: pacek dáyenam nacim, kakò hochie bitti gliúbglien, tòyès, sa sfiem sarçem, sa sfom dusćom, i sa sfiemi mocchiema, sćtò senemosće ispunniti, nebivsći ù millosti Boxyoy gresćnik.

V. Yesmòli darzani na obsluxénye od zapovidij Boxyeh, prem da nam iddexivòt?

M. Yesmò: zà tó prie immamo izgubitti xivòt, neggose poklonitti hudobi, illi koyigod drughi g. s. ucinitti suprot xakonnu Boxyemu.

Valer. Reg. l. 3. c. 7. nu. 33.

V. Yesmòli darxani, obsluxevatti s' isgubgliényem od xivotà zapovidi sfetovnæ, illiti Çarkovnæ?

M. Yedan Doktur govorri, da sfakki zakon gliuçki (koyi podlága pod s. g.) cinij nas darxanieh. Nisćta ne magne Opchienno sfi ostáli Dokturi boglie govorre, da niesmo darxani; neggo kadà bise pristòyalo tó obsluxénye dobrù opchiénskomu, illi bi pristupgliénye bijlo ù sćetnu od opcchinæ, illi od S. Vierræ, illi od zakonna Boxzega. Za tò, akòbi tkògod ne otisćao na Millu ù dan sfetacni: erè zna, daga sfoyi

Kayet. 12. q. 56. art. 4.

nepiategli cékayu, za ubittiga, negriesci; erèga ne ſilluye s'tolickom ſćettom S. Çærqva.

V. Reçittemi ù kratko, ſćtò chié rieti oni cetirri nacinni, koyiemi immamo gliúbiti Gña Bogga?

Azor. tom. 1. lib. 9. c. 4.

M. Rietichie, da bi imalla dúſca naſća sfakolikka tiem nacinnom gliúbiti Bogga, da ò druggomu nemisli, ni druggo gliúbi, ni druggo hoccie, ni drúggo gledda, niſi drugghiem naſitti, ni druggo cinij, neggo onò, ſćtò Boog hochie: ſćtò nemoggucchi mij ucinitti takò izverſito ù ovomu xivotù umarlomu, uciniti chiemo ù neumarlomu.

V. V' koyeſmo vrieme darxani, cinitti cíne od gliubavvi prema Gñu Boggu.

Idem l. cit.

M. Sfeti Tomas od Aquina govorri, daſmo darxani pod ſmartni grieh netom pocnemo razloxito poznávati dobrò, i zlo: Druzzi govorre, da ù tố dobba nie togga darxanſtva; i prem dabi bijlo, sfakye obrágnen od grieha neznánſtvom od tæ zapoviedi. Inni innako govorre: yá naslieduyem onèzieh, koyi govorre, daye coviek onada, darxan, kadafe parvo imma bolitti od sfoyieh gríeha, za iſprofitti od puſćténye od Bogga, tó yés, ſámo, kada hochie primiti Sakramenat od pokorræ na Iſpoviesti pò Oçù Duhovnomu.

V. Ko-

V. Koyiemiſe nacinniemi immamo klagnati Boggu, i ſfétiem?

M. Boggu Latriom, tò yès, nayviſcgnom cásti, i poſctovanyem, koyáſe ſámomu Boggu priſlòyi, kakoho Nayviſcgnemu Goſpodinnu, ſatvoriteglíu, vladaoçu, i Odkupiteoniku od ſfieta, i radi priuiſcgnega, í poſobita goſpoſtva, koyé Boog ſám imma ſvarhu ſfich ſtvárij. A Sfetiem Boxyiem klagnamoſe Duliom, kakono ſlugam Boxyem; i ova yeſt caſt, koyáſe cinij komugod radi koyægod izverſnoſti, koyuon imma. A.B.D. Marij Iperdúliom, komſe klagnamo gnoy, i caſtimoyu rádignæ poſobitæ Izvernoſti, koyú ona imma velè vechiu, neggo ſfi oſtáli Sféti.

Idem c. 5.

V. Koyibi grieh ucinío, tkòbiſe Latriom illi cásti priſlóynom Boggu, poklonío ſtvári ſtvórenoy?

Tol. l. 4. cap. 14. Sum.

M. Akòſe ſtávglia na ono, ſcto govorri, cinij s. g. od plovkæ, i akò ovò vierruye tvardo, eretikye, i upadda ù proklestvo Pápino.

Azor. lib. 9. c. 28. Suar. de Relig. lib. 1. cap. 4.

V. Yedan raſarcen govorri ovako; Boxe, yá tebi nevierruyem, akòmene ne olfétiſc od moga nepriateglia; grieſcili?

M. Akòſe ſlavglia, grieici ſmartno pſovkom, i akò vierruye, tvardo prokletye eretik. Takò reçi od oſtálieh pſovaka recenieh ſuprot Boggu, illi Sfétiem.

Suar l. cit.

V. Sctòye ſuperſtiçion?

M. Yeſt yednò caſténye taſcte, koyiemſe illi Boggu dáva caſt, koyámuſe priſtoyí; illi muſe uzijma ona caſt, koyamuſe priſtoyi, i dávaſe ſtvorenyu: riecmi, illi diellom.

Tolet. lib. 4. cap. 14. de ſuper.

V. Grieſcili oní, koyi, cúvſci kokoſc zakukuríkati, gonéta, dachie tkogod ú onoy kucchi umriti?

M. Cinij ſmartni grieh od gonétanya; erè onó kukuríkanye ne zlamenuye druggo, neggo tuſtillo, illi pretilloſtgnæ.

V. Yedan, cùye, da zaupie kúkavíça: illi da vrán gráka; i gonéta, da chie umriti nemocchmik u' onoy kucchi, grieſcili?

Idem Tol.

M. Akò bezſumgnæ niednæ gonéta, cinij g: ſm: akòli recé ſumgnivo; Eré ovæ ptiççæ iddu na vogn od mærçinnæ, negrieſci.

V. Grieſcili oní, koyi, gledayucchi zviezdæ, gonéta ſtanovitto sfè onò, ſctòſe imma, dogoditti poſobito komugod; ſctò zovù, cinitti nativita?

Suar. l. c. cap. 11.

M. Cinij grieh ſmartní od zviezdoznanſti ſudglivvæ, oſſúyenæ od Sfetæ Çærqvæ. erè gonéta onò, ſctò ſám Boog zná: za tó i on grieſci ſmartno, cinécchi; i oni, koyí to cinij, cinitti; illi ſfittuye druggoga, da cinij, ſebi ucinitti, grieſci ſmarno.

V. Ye-

V. Yedan cinij nativita druggomu, i govor- Suar. l. cit.
rimu ſámo, daga zviezdæ, prighibayu na takko illi na tó zlò; illi mupríte tù poghibionoſt; illi mu obítayu tò dobrò, grieſcili?

M. Negrieſci, erè ne gonéta ſtanovitto niednu ſtvarneggo kâxe prighnutye narávno, koye onij imma: nitta grieſci, tkòyu cinij, ucinitti: iſtom dà ne darxij tó gonétanye, kakono narednoſt od ſfoyeh diellovanya: erè bi tadà teſcko ſagrieſcio, budducchi tó ſuproſt izvernoſti od hochiæ naſcæ slobòdi od covieka, ſ'kom pomoxenom od milloſti Boxyæ goſpoduye ſvarhu zviezda, i gnih prighibanya: takòye boglie tæ nativita di ne cinitti.

V. Yéli koyigod ſan, ú koyiſe mòxe vierrovati?

Perer. d. 3 Mag. in c. 12. Dam. l. 1.

M. Neímafe vierrovati ù onè ſnè, koyi vzhodde od zaliſcna yedenya, i pítya; illi od zalihha poſta, ne moggucchi niſcta pravvo zlam enóvatti; kakoihye vecchidio. Takoyer od kogagod ſmuchiénya, illi od miſglienya, illi od razgovâranya ucignena ú dne; erè nemoggu ù ſebi imatti niednu skladnoſt: A oné ſnè, (koyi izhodde iz zalihha ſokka, koyi ù tielu goſpoduye vechie; illi koyíſu od Bogga, illi od hudobæ,) dopúſctenoye, razbírati ih, i izglédati od gnih uzrokke, za liekaríæ. Takò-

Suar. l. cit. c. 23.

ihye

ihye dobrò rieti Ifpoviedriku sfómu illi liecniku, nekà oninaucé lieke.

Mar. Delr. l. 3. q. 3. sect. 2. concl. 2.

V. Yeli grieh, vierrovati, dà cári ciné mnoggà, i velicka zlà g'ludem, i xenàm?

M. Nie, budducchi istinito, dà cári uzrokkuyu velickæ sctettæ, i zlà, i istusmart yosctter; illi cinè, dase tkogod pomámi, dopusctávayucchi tó Gñ Boog çiechia otánieh pravednich uzróka, bez cyéga dopusctényа hudoba nemòxe, ucinitti nisctar.

Azor. lib. 9. c. 19.

V. Tkò Izhoddecchi izkucciæ sretta koyugod stariçu; illi naserne na sctogod, terrecê, nemoggu danas niedno dobrò imatti, griècili?

M. Akò stanovitto tó darxij, da su takkasrettanya necesna, i zla s. g. cinij.

V. Moggulise pri sebi nositti brevi, illi Pijsma, illi gnekki xapissi.

M. Moggu, akò immayu cetirri okolisce.

Azor. l. cit. c. 29. Mart. Delr. l. cit. sect. 3.

1 Da niesu upijsana immená neznanna od Bogga, illi od sfétieh; illi od Angela; neggo izvadyena iz sfétoga pijsma, illi iz kgriga od Sfétieh Naucitteglia.

2 Da nie koyágod stvar laxivva; kakono, Da ye prittalla rieka Yordana pòrieccieh B. Gospæ; illi takka.

3 Da nebuddu inna zlamenya, neggo od S. Krijxa †, ni innæ prilikkæ, neggo od Gospodinna Isukarsta, illi od B. Gospæ,

illi

illi od kogagod od Sfétieh poznánieh.

4 Da ſe neſtavglia kriepoſt od zapiſſa ù nácin od pi,ſanya, illi ſvézanya, kakono da budde piiſanna kgnizzi dievicçi, illi ſvézan triemi xiççami od kanavka; illi koyagod inna taſctina, i tlápa, pò koyiehſe laſnò moggu poznatti oppaçi, i zli zapiſſi.

V. Grieſcili, tkò darſva, prodáva, illi noſſi zapiſſe, ù koyehſe obech áva, dá, tkò ih uzbudde noſitti, néchie mocchi, bitti ubièn, ragnen, ni macem, ni púskom, ni inniem, i takka: illi da chie dobitti, i ſlecchi, blaga, kolikko hochie?

M. Cinij g.s. budducchi ti zapiſſi zabrágneni, i ucigneni od hudobæ; i ù gnihſu mnog ghæ tlápæ, slovva, taſctinæ, od imména neznannieh. Valer. Reg. l. 4 c. 6. n. 8. Caiet. verſ. Incantatio.

V. Yéli grieh, riéti kognù na uho (kad muye koyagod bolleſt) Occe naſc, i zdravvu Mariu?

M. Yeſt gr. ſmar. od cáranya, i od necaſti od ſfetieh molitava.

V. Grieſcili, tkò darxij dán, illi Miſſeç koyigod neceſſan, ù ſfieh ſfoyieh poslieh, i takò posluye ù Ponedieglnik, a ù Vtornik nè? Azor. l. c. 22 Delr. lib 1. q. 4. ſect. 5.

M. Cinij s. grieh.

OD

OD DRVGHÆ Zapovviedi.

V. KOyisu griesi suprot druggoy Zapovviedi, koyá govorri.

Ne Vzmi imme Boxye ù Isprazno.

Emer. in Speculo. P. Polanc. & alij.

M. MNozzisu; a navlasctito ovij.

1. Akòse opsùye Boog, Karv Isukarstova, Tielo Boxye; i na koyinácin reçi: Akòse recé od Bogga, onò, sctò neima; illimuse uzijma riecmi onò, sctò imma: illi akòse dáva stvorényu, onò sctòye posobno Boxye: illi govorecchi koyegod zlò Boggu: illi immenuyucchi úda nepoctenna ù gnemu, illi ù Sfétieh.

2 Akòse opsùye B. Gospa, illi koyigod Sfetaç; illise ucinij gnim koyegod uvriedyenye, illi pogarda illi gnih prilikkam.

3 Akòsi kléo gliúdi, xenæ, Nebbo, zemgliu, dán, nócch, cas, urru, xivòt, vietar, súnçe, Miesleç, daxd, i takka.

4 Akòsise zaklínao laxivvo, krívo,

vo,

vo, nepotrebno; prietecchi; obechiávayucchi bez izpugnenya.

5 Akòsise zakleo ucinitti koyegod zlò illi ne ucinitti koyegod dobrò, sagriescios; alli nijsi darxan zlò ispunniti; erbi ti bio drugghi grieh.

6 Akòsise zakleo laxivvo, prem dascálecchise, pò imme Boxye, od Sfétieh, pò dusçu, pò xivot, pò Krijx, pò Vierru Boxyu, pò Nebbo Bòxye, pò zemgliu Boxyu, illi pò innu stvar, prilágayucchi (Bóxyu, illi Bogga.)

7 Akòsise zákleo za istino onò, sctò bijsce stvár sumgniva, neznáyucchi, yeli, nieli.

8 Akòsi daváo uzrok druzziem, da psùyu, illi dase laxivvo, krivoli kúnu, i zaklínayu.

9 Akòsise zaviéttovao, ucinitti stvar ne dobrù: illi dobar zaviet velé prodíglio ispunniti; illi si suprot zaviettu magnemu, illi vecchiemu od Reda ucinío, i takka.

V. Griescili, tkòse zaklína, na vierru, na vierru moyù, ù istinu, i takka?

M. Nè grieschi, akò ne razumie Boxyu, nittiye zaklétva ù ovieh, illi ovaçieh riecieh, ne imenùyucchise Boog.

V. Yeli dopúscteno, Zaklínatise?

M. Yest, kadayestvar istina, pravedna, i razborita,

Od Zaklettve.

Azor. l. cit.
Reg. l. cit.

borita, budducchi diello od Bogocaſnoſti.

V. Grieſcili, oní, koyiſe zaklína krivo, za ſahrániti xivòt druggomu, illi za uklonitti koyigod skandao?

Valer. Reg. l. cit. c. 4. nu. 14. 15.

M. Cinij s. g. od krívæ zaklétvæ, zazívayucchi necaſno Gña Bogga, za sfidoka od laxæ: erèſe neima, cinitti niedno zlò, da iz gnega izijde koyému drágo dobrò; ni rieti laxa za vas fiet.

V. Tærgovaç, illi prodavalaç sámpò ſebi zaklinaſe, da ſtvar od prodayæ kupgliena yeſt od gnega tolikko; i laxe; grieſcili?

M. Cinij g. ſm. erèye darxan rieti iſtinu kúpçu, koyi imma razlogpravedan, pijtati.

Azor. l. cit.

V. Vpijtanyæ Pettar od sfóga Stariſcinnæ, illi od súdça právoga, daſe zakuné; moxeli, riecmi rieti, da nie onò iſtina, sctò yeſt; sctò Latin govorri, equivokatti?

M. Akòye upiitan pò nareddi od súda, darxanye rieti iſtinu: a kada nie pò naredbi, mòxe, riecmi nijkati, i equivokatti, nemogucchi ga pijtati ſuprot razloggu, i zakonnu, hoyi cinij pravvu naredbu od upijtanya. Takò moggu onomu nikati, komu nieſam darxan rieti iſtinu.

V. Yedan proſſi ù mené, da mu darìyem, illi zaimgliem sctògod, sctòmuya néchiu htitti, datti; mogguli equivokatti Zaklétvom illi zanikati, razumiyucchi ù meni,

ni, neímam onò, za datti, illi zaimatignemu?

M. Opechienni od govor yeſt, da, akòmu niéſi darxam darovatti, illi zaimati onò, móxeſc eqvivokatti, nawlaſſtito immayuccki uxrok koyigod pravedan, ne dattimu. A, akòſi darxan, neímaſc eqvivokatti, immayucchi on razlog, damu od govorriſc, prikladno gnegovoy rieci, i mísli. Lopez. inſt. p. 1. c. 42. Regin. l. cit. num. 26.

V. Obechiaoſam yednóy mladiççi, da chiugnu uzéti za xenù, i zákleſamſe zdravvoy; ſadaſeye raznemoghla, illi oſciavila, yesámli darxán, obslúxiti zakletvu? Valer. d. c. 5. num. 18.

M. Nieſi; zaſctòſe nenahoddi ù onomu bíchiu, ù kómu bjſce kadàſi yoyſe zakleo; à yesì akò oxdravvi.

V. Otáç, illi Matti zaklínaſe, dà chie fijna, illi kchier izbitti; grieſcili, akò ne obslúxi zakletvu?

M. Grieſci ſmartno, akòſe hotte zaklína; a neima vogliu obslùxiti. Akòliſe zakle ù raſarcbi, i imaſce vogliu obslùxiti, ucinióye máli grieh, i zaklétva nie vriedna, budducchi od zlæ ſtvári. Akòliſe zákle bez vogliæ od obsluxénya, i od zaklétvæ; neggo zà priſtraſciti ſijna, ucinióye mali grieh: zà töſe immamo cúvati od zaklétvæ. Idē l. c. c. 5. nu. 12. 13.

V. Yedánſe várkom zaklína, i obechiáva, dà

dà chie uzéti zà xēnù yednù dievoyciçu, kóy uzíma caſt : a neima tú vogliu iſtinito ; griéſcili, i yéli darxan nà zaklétvu ?

Valer. Reg. l. 5. c. 6. nu. g. in fin.

M. Cinij g. ſm. i darxanye nà zakletvu, ne radi gnæ ; erè ovakka zaklétva ù duſci nie vriedna niſcta ; neggo radi uvriedyènya, koyéye dievóyciçio; ucinio i takò pò právdi darxanye, obslùxiti onò, ſctò ye s' zaklet vom obechiáo gnóy.

V. Yedàn vládalaç od Kogagod Gráda, illi yedàn viecchnik zaklínaſe, dà chie obsluxevatti ſe zakonne, illi ſtatute od gráda ; akòſu koyigod nepravedmi, i ſuprot Slobodoſctini Çærkovnoy, yéli ih darxan, obslùxiti ?

Idem n. 19. c. 7. nu. 2.

M. Nie nikakore darxan, Erèga zakletva zavezíva na obsluxénye od sámieh pravednieh, i caſnieh, koyí nieſu ſuprot vogli Boxyoy.

V. Yedànſe zaklína, nehtécchi razmisliti dobrò ; yéli onò íſtino, yelli laxivvo; i recé, ſctò nu ná uſta dóye, grieſcili ?

Idem n. 33.

M. Cinij g. ſm. erèſe ſtavglia nà poghíbionoſt od zaklétvæ laxivvæ.

V. Reçíttemi ſctògod od zavietta, ſctòliye záviet, ſctoli nie ?

Od Zavietta. Regin. c. 1. de voto n. 2.

M. Zavietyès yednò obechiánye ucigneno Boggu, illi Sfétiem, (náymagne unutargne, dobrovoglno, i odlúceno, od kogagod

gagod dobrá bogliega) nedíghnúto od ſta-
rieſcinnæ .

V. Yedan odlucùye, netom ozdravvi, dà
chie ulieſti ù koy god Red, yeli záviet ?

M. Níe; erè neobechiáva Boggu, neggo ſa- Idem.
mo cinij odluku; tó niezáviet. Akòlibi
obechíao ſamiem ſærçem Boggu, nerekſci
niſcta, niriec, yezikkom, biobi záviet;
eré Gñ Boog neima potrębu od izvagnieh
riecij, zà razumitti hotínye naſce .

V. Kolikkoye razmiſcglianye potrebno, ne-
ká budde vriedan záviet ?

M. Opchiennye nauk, dàye doſta, dá budde Idem l. cit.
takovvo, kakovoye doſta, za ſagrieſciti
ſmartno, i za dobitti doſtoyanſtvo odmil-
loſti Boxyæ .

V. Iedan radiſtráha od ſmarti; ghinnecchi ù
ſried morskæ puccinæ, illi innako, cinij
záviet, akòſe ſahráni od potoppa, dá-
chieſe ucinitti Redovnik, yéli ovaki zá-
viet vríedan ?

M. Akò poznáva, ſctò cinij, závietye vrie- Idem l. cit.
dan, budducchi ù gnemu punno priſta- num. 16.
yanye od vogliæ; i nie od potrebæ; daga
potvardi nà Kràyu .

V. Yedan cinij záviet, dà nechie nikadar rie- Idem l. cit.
ti laxu, yeli vriedan ovizáviet ?

M. Yeſt; Erboſe moxe, oblúxiti s' milloſti
Boxyom, i s'pomocchi.

V. Zaviettovalaſeye yednà xenà, ù ſfriedu

i ù ſubottu poſtitti, yeli darxana, kadyc nemocchna?

M. Nie s' naudenyem; pacekbi zlò ucinilla, poſtitti radi naudenya, koyeſe cinij ditettu, illignæ xivoti ù.

OD TRETÆ ZAPOVIEDI.

V. KAkòſe grieſci ſuprot trechioy zapoviedi Boxyoy, koyá govorri.

Spomeniſe, Dadan Sfecanni Sfetkuyeſc.

M. VElè ye nacína, Koyemiſe ſuprot gnoy grieſci: à navlaſctito oviemi dviéma. 1 Akòſe neuklagna, cinitti diella od texáka; i oſtála diella zabrágnena od S. Máykæ Çærqvx. 2 Akòſe ne póyhe na S. Miſſu ù zapoviedni ſfétaç, i ù ſfakku Nediegliu; illi na ſfù; illi akòſe od gnæ izgubij trecchi dío. Takóyer.

Azor. to. 2. l. 1. c. 2. p. 2. in Decal. Suar. to. 1. de Relig. l. 2. c. 1. de obſer. & c. 15. & 17. Valer. Reg. lib. 7. c. 2.

1 Akòſe, ſtoyécchi na Miſſi, razgovárasc s'druzziemi priko ſfæ Miſſæ, illi za trecchi dio, bívſci i tij bio parvi, i odvrátio druzzieh.

2 Akòſi, ſtoyécchi na Miſſi hotte htio misliti ò druzzieh poslieh, i ſtvá-

rieh

rieh sfiètovnieh ; a në ò Boxyieh priko sfæ Missæ , illi za trecchi dio od gnæ .

3 Akòlisi trudio , illi koyi tegh cinio , cinitti texákom , illi slugam ù Sfétaç zapoviedni ; Kolikko vriemereçi , i za koyú potrebu .

4 Akòsi potrattio vrieme od sfétaça ù igrah , ù tasctinah , ù razbludnostieh : i akòsi bez potrebæ tærgováo , prodávayucchi , illi kupuyucchi .

5 Akòse niesi ispovídao , ni priceshívão vriemená zapovidyena , i s' nacinniema dostóynimí .

6 Akò nisi postio ù Korizmu sfakki dan osven Nediegliæ, bívsci sfarscío dvaes, i yednò godisctć , illi ú qvatri stè trij dnij; illi ù zapoviednæ Vigiliæ , blágayucchi yednóm nà dan ò podne; a dovecer uzij mayucchi sctogod mallo kruhha , i vocchíya , prem da bi bijlo boglie , neuzéti nisćta , tkò mòxe .

7 Akòsi bio namislio nepostitti , prem da bi poslie postío .

8 Akòsi blagováo ù vrieme ne prisłóyno , illi yijo yestoyskæ zabrágnenæ .

9 Akò niesi plachiáo desetinnæ pò obicáyi . Takóyer , akò niesihayao , slisеati riec Boxyu , illi pripovídanya sféta .

V. Yeli darxan pútnik , (Koy se dijli iz sfo- Nau. c. 13.
ga miesta , gdíese onij dan sfetkùye , i idde num. 5.

ù druggo mieſto, gdieſe ne ſfetkuye,) ſtáti na Miſſi prie, neggoſe dijli?

M. Darxanye; erè ſféta M. Çærqva hocchie, da obslúxe tó onij, koyi ondiè ſtoye, gdiè-ſe ſfetkùye.

Suar. l. cit. c. 32. nu. 3.

V. Gríeſcili oní, koyi cinij koyigod tegh ù dán ſfetacni, za prihrániti ſebe, i ſfo, ù diecicçcu, bivſci ubog?

M. Negrieſci; (alli tó imma, skrovito ci-nitti radi skandala:) erè potrebaneíma zakonna. Imma takoyer pocchi na Miſsu parvo, budducchi darxan.

V. Dievoyciçæ, od udadbæ, illi koyæ ne-izhodde, ù dan ſfecanni, za ne ſtáti pò fu-niſtrah, illi prozorrieh, i za cúvatiſe od innieh zála, uciniuſci gnih molitviçæ, i neima, ucchi, ſcto cinitti, mogguli vé-ſti, plésti, ſcitti illi koyigod ovachi tegh cinitti?

Suar. l. cit. cap. 28.

M. Moggu: erè, akòye dopúſcteno, (za uklonittiſe od kogagod zla teſcka teleſnó-ga) trúditi, i téxati ù ſfétaç, velè ve-chie bittichie dopúſcteno, texati, za cú-vatiſe od koyægod ſctettæ duhóvnæ od du ſcæ, praznuyacchi.

V. Kakonoſe razumiu oné rieci, Dáſe-ſtoyij na Miſſi; daſe viddi; daſe cuye-Miſſa?

Azor. lib. 7. cap. 2. to. 2.

M. Razúmiſe, daſe tielom, i Kijpom ſfoviem na hoddi na onomu mieſtu (gdiéſe govor-

ri

ri Miſſa ù koyimu drágo yezik) hotte i razborito, takò, da, kolikkoye od ſtránæ gnegovvæ, móxe razumitti, i ch útiti na koyigod nácin onò, ſctò cinij Miſnik, prem da nie darxán, ni viditti Miſnika, ni razumitti rieci; alli imma pametyu, i ſarçem ſtáti pomgnivo na onomu Sfetomu posfetilliſctu, ne cinécchi ni mislecchi hotte ò ſtvárieh, koyæga od ovakæ pomgnæ moggu, odvrátiti, illi zabaviti.

V. Koyáye pomgna potrebna, za obslúxiti zapovied, od ſtánya na Miſſi ù dnij ſfetacne? Azor. l. cit. cap. 3.

M. Ová parva potrebna yeſt, daſe ſtoyij s' pómgnom na onò ſctó govorri i cinij Misnik.

2 Pomgna yeſt boglia, da ſe pomgnivò chiúti onò, ſctò zlamenue onò, ſctò cinij, i govorri Miſnik.

3 Nayboglia, da pò onomu, ſctò govorri, i cinij Miſnik, podghne pamet ſfoyù k' Boggu; prem da na ovæ dvij, nieſmo darxani pod zapovicd, neggo na parvu ſamu pomgnu.

V. Mogguli ſe na Miſſi zapoviednoy govoritti molitvæ innæ, kakono korunniça, Saltir, Salmi, &c.

M. Gnekki govorre, da nè, kadaſmo onæ molitvæ darxáni rieti: Opchicnni nauk

Tol. l. 2. cap. 14. od mnozzieh yeſt, daſe móxe; iſtom daſe pomgnivo ſtoyij na obodvoye: erè ſu Miſſa, i molitva ſtvari skladnæ.

V. Grieſcili díte, koyenéchie, da ſtoyij na Miſſi ù ſfétaç zapoviedui?

Azor. l. cit. cap. 2. M. Akò vecchie imma pamet razboritu cinij ſm: gr: Erè ne obsluxùye zapovied Çærkovnu: pacèk i Otaç, i marti grieſce.

Ibidem. V. Grieſceli xenæ, (Kada ſfe yutro daxdij ù ſfétaç) akò ne póyhu na Miſſu, da im súkgnæ neokíſnu?

M. Negrieſce, neggo Kadbi im bijla Çærqva veoma blijzu, illi kadye malahan daxd; terſe oblijne.

V. Kada koyágod xena, rodivſci, ne idde na Miſſu budducchi dobra, i ſnaxna, grieſcili?

Azor. l. cit. Suar. l. cit. M. Akòye obicay za pocitanye od mieſta ſféta, negrieſci, (iſtod da tó ne cinij pò obicáyi Xidovskoy:) Akòli nie ù mieſtu obicay, grieſci, nehoddecchi ù ſfétaç na Miſſu za nehávſtvo.

V. Pò ſmarti od múxa ſfoga vechie mieſſeça xéna ne ishoddi iz kuchiæ, grieſcili nehoddecchi ù ſfétaç na Miſſu?

M. Gdièye táy obicay dærxána, illi yu náymagne tarpé Bíſkupi, negrieſci; iſtom da ne idde pò poſiedieh, pò gozdbah, i po innieh mieſtieh iz ſfoyæ kucchiæ; erèbi tada grieſcila, nehoddecchina Miſſu.

V. Die-

V. Dievócicæ od udadbæ grieſccli, nehoddecchi na Miſſu; erè gnih roditegli nechié, da iddu?

Suar. l. cit.

M. Ne onæ, neggo Roditteglì gnih, akò ih nepoſſilayu bez uzrokka pravedna; illi radi obicáyi.

RAZGOVOR TRECCHI od Cetværtæ Zapoviedi.

V. KOyi moggubitti grieſi ſuprot cetvartoy Zapoviedi Boxyoy, koyá govorri.

Poſtuy Oçà, ì Matter.

M. Pi. Akò nieſi gliúbio, ni caſtío Oça, i Matter, kolickoſi imáo.

Emer. in Speculo. Polancos, & alij.

2 Akòſi gnim ucinío uvridyenye teſcko dielliema, illi riecma, pſùyucchi, kunúcchi, udárayucchi, illi xúdecchi gnim ſmart.

3 Akòih nieſi pomágao ù koyiehgod pótrebah.

4 Akòih nieſi, ſtoyécchi pod gnih vlaſti, poslúſcao ù ſtvárieh teſcçieh od vladanya kúcchnoga, illi priſtóynieh dobriem naucçiem.

5 Akò nieſi izverſcio naredbe no-

ſti od teſtamenta, i od legátá gnih.

6 Pod immenom od Oça razumiyuſe iſtariſcinnæ, Biskup, Otaç Duhovni, Goſpodári, Meſctar, Tuduridobri.

7 Akò Otàç illi Stariſcinna nie imáo priſtoynu pomgnu od ſfoyieh ſinòva, kucchnæ cegliadi, od podloxnika, i od ſlúga, naſlóyecchi, da xívu Karſtyánski, i da naucé ſtvári potrebnæ od vierræ, i od ſpaſſenya.

8 Akò nieſi ucinío lemozinu ù nayvechioy, illi ù teſckoy potrebi ubozziem. Tèr akò nieſi podielio od blága zalíſcnoga, nepomágayucchi potrebnieh.

9 Akò nieſi pokárão brattiniski iskargnega od grieha ſmartnoga, budducchi mògao, i uſſayucchi poboglſcanye.

10 Akò nie dobrò htio inux xenù ſfoyù, illi onà mùxa, akò vrieyayucchi, illi udárayucchi &c. Akòmu xenà nie poslúſcna bijla, ù ſctòye darxana, ſçiennu ne cinécchi, i dáyucchimu uzrok od pſovaka, illi od klétava.

V. Sijn, kuyi veoma ù rietko káxe gluibav Oçù, illi Máyçi, pacek ih vazda zlò gledda, nikdarim ne recé dobrù riec kakò da na gnihmarzij: koyi grieh cinij?

Azor. to.2. lib.2.cap.2. Valer. Reg. l.7.c.5.n.8.

M. Cinij g. s. ſuprot gliubavi, priſtoynoy Oçù, i Matteri.

Regin.l.cit. num. 14.

V. Scto-

V. Sctòye darxan ſijn ucinitti Oçù tesko nemocchnu ?

M. Pohoditttiga , pomágatiga ù potrebah od ſtvarij uzmoxnieh , naſtoyati , dàſe iſpoſtvárij uzmoxnieh , dàſe iſpoſtvárie , i pricéſti , i dà narédi ſfæ ſfoyæ ſtvávie , i pricéſti , i dà narédi ſfæ ſfoyæ ſtvárie duhovnæ , i ſfietovnæ ; ſctò , necinécri duhovnæ , i ſfietovnæ ; ſctò , necinécchi , ſijn grieſci ſ. a yoſc gorre grieſci , zachi , ſijn grieſci ſ. a yoſc gorre grieſci , zapricùyucchi , da ne ſmìri duſcu ſfoyù, zà pricùyucchi , da ne ſmìri duſcu ſfoyù, zà oſtatti on bogat , i obilatan .

V. Otaç zapovida Kchierri, daſe obüce dumma , illi da ſe udá , yeli darxana poſluſcati ? Regin. l. cit. nu. 1, 12.

M. Nie , erè nemòxe zapovídati Otâç ſtvári, koyæſe priſtoye promignenyu od bitya ſfóga .

V. Grieſcili ſijn , koyi necinij niednu ſçiennic od Oçà , takò , da ſe ſrámuye , bitti darxán za ſijna gnegovva , erye ſiromah ?

M. Cinij gr. ſm. akò koyìgod prævedan uzrok neima , radi kóga , ne radi ſráma illi neſçiennæ tó bi ucinio ; kakò rieti ; da ſe zná , damuye Otàç , nebiſe mogao , cúvazná , damuye Otàç , nebiſe mogao , cúvati od kogagod zlà teſcka ; takòſe ne odkríva , (caſtécchiga ù ſarçu , i pocítayucchiga) negrieſci . Tolet. in Sum. Regiu. l. cit.

V. Polagahno ſijn udarra Oçà , illi pódixerúku za udrittiga , illimu govorri rieci od pogardæ , i takovvæ , daga navoddi nà velicku raſarcbu , koyi grieh cinij ?

M. Ci-

Idem l. cit. M. Cinij gr: ſm: ſuprot caſti Occinoy. akò nebi bijlo za ſcalu ù igri.

Regin. l. 7. V. Otaç téſcko kuné ſijna, ermuye neposluſcan, grieſcili ?

M. Akò kuné iz ſarça, da muſezgodij klétva, griéſci ſmartno.

Nau. c. 24. uu. 23. V. Grieſceli Roditteglí, koyi neháyu, da

Reg. lib. 7. ſe gnih ſinnovi odhráne ù ſtráhu Boxyemu ù ſtvarieh od vierræ Boxyæ, i ù dobrieh naukkah ?

M. Cinè grieh ſmartni: akòli ih poſsílayu ù mieſta, gdinoſe ovæ ſtvári ucé, negrieſce.

Henriq. lib. 12 cap. 19. num. 4 V. Akò Otáç víddi, i cùye, da ſijn hoddi, i opcchij ſa zlom druxinnom, illi da grieſci

Reg. l. cit. ſuprot zakonnu Bóxyemu, i ne pokáraga; ílli akòga pokára, mlako tó cinij, i ſtudenom károm, koyi grieh cinij !

M. Cinij gr: ſm: za tó immaga pokárati teſcçiemi riecma, i pedepſatiga razloxito, kadaſe ne pobogliſca. Takoyer uciniobí gr: ſm: akòbiga, ù pokáranyu rannio macèm, illi noxèm: illi innako, neímayucchi Otaç oblaſti, za ranniti, illi magagnatti ſína; neggo ſámo pedepſati razborito.

OD PETÆ ZAPOVIEDI.

V. REçittemi griehe, koyiſe ciné ſuprot pétoy zapoviedi, koyá govorri.

Ne Vbiy.

M. PArvo grieſcioſi ſm: Akòſi xelío sám ſebi ſmart, illi iskargnemu tvomu ſmart, rannæ, ozloglaſſenya, illi inno teſcko zlò; illi, da budde pedepſan za tvoyè uxívanye; illi akòſi na gnega marzío, inieſimu htío proſlitti. Emer. in Speculo. P. Polanc. & alij.

2 Akòſiſe obeſselio od ſmarti gnegovvæ, za imatti blágo, illi za marzochiù, illi zavviedoſt.

3 Akòſiſe nasládio od koyægod ósfetæ, illi bolioſe çiechia gnegovvæ céſti cafi i dobra.

4 Akòſi govorío klétvæ, proklínanya, illi pſóvkæ ſuprot druzziem teſckæ.

5 Akòſi mærmoſcio, trácio, potvarao, s'ſcetettom od cásti illi akóſi dáo prigoddu druzziem, dà zla ovakkagovorre: illi akòſi h slüſcao dobrohotno.

6 Akònieſi zabránio, moggucchi zla govorénya, illi priſſiecçao brſieddu.

7 Akònieſi hùo s' koyiemgod govoritti,

ritti, illi nieſi ukázáo opchienna zlamenya od priatelſtva.

8 Akòſi rékao rieci neuſtarpgliwwæ, ubodgliwwæ, ſætcgliwwæ, pogardgliwwæ, i porughgliwwæ na druzzieh.

9 Akòſi zatiççao, i potiççao na bienya, na ſmetgnæ, na ragnenya, na ſmarti, illi na inna owakka zla diella: illi na owakka dao záo sfit, illi owakka zapowidio, i cinio ucinitti, illi koyiemgod nacinnom pomagao, pripomogao, illi hocchiom priſtáo, illi pohwálio.

10 Akòſi trácenyem, i opowídanyem, od ſtwarij cinio némir, neskladnos, illi koyegod inno zlò meyu druzziemi.

11 Akòye matti, illi babba darxalla ti odrù pri ſebi, dieteççe mallo, illi akògaye uduſcila, illi wdáwila.

12 Akòye koyagod naſtoyala na izwærxenye, illiye bijla uzrok hotte od tòga. Akòſiſe hwálio, i hwáſtao od osfetæ, illi od innoga grieha ſmartnoga ucígnena, illi neucígnena.

13 Akòſibio ſtáwio na poghibionoſt od gríeha ſmartnoga ſebe; illi druzzieh.

14 Akòſi diellom, illi koyemgod skandalom bio uzrok od ſmarti duhownæ illi teleſnæ Iskargnemu nawoddecchi, nagowárayucchi, hwálecchi, poticcucchi na grieh, illi grieſcecchi ocitno, illi opchienno.

15

15 Akòsi hodío, illi druzzieh vodío na Komediæ blúdnæ, ſramotnæ, illi nepoctennæ.

16 Akòsi hodío na vóysku nepravednu znanno, illi súmgnivo, nebudducchi podloxnik onoga Goſpodára, koyi voyuye.

V. Yedanſe hochie oslobodítti od túga sfietovnieh, illi od koyægod ſramotæ, tkò i ubijya sámogaſebe, grieſcili ſmartno?

M. Tkò tó nezna, da cinij gr: ſm: od ubóyſtva: ne budducchí dopùſcteno za niedan uzrok, ù niednu zgoddu, i ù niedno vriemc, ubitti sámoga ſebę: erè nie ni mux coviek, ni xena, goſpodar od sfoga xivota; neggo Boog; zá tòſu tò kadgod sféti ucinilli pò nadahnutyu Boxyemu, za zacúvati, i ſahrániti caſt sfoyù. A thòbi tó ucinío od xalloſti; illi túghæ, ſagríſciobi, kakono Yúda, i otíſcáobi ù ogagn pakglienni. Valer. Reg. l. 7. c. 7. n. 3.

V. Yedan viddi, da drugghi ubíya gnegovva priateglia, mòxeli ubóiçu on ubitti, za osfétiti právednoga?

M. Ne ne erè ſe tó priſtòyi ſudçu onomu, koyi imma opchiensku oblaſt, pedepſáti zlocinçe.

V. Tkò moxe, odvrátiti bez sfoye sctettæ, da yedan neubie nepriateglia, i neodvrachia, grieſcili, i yeli darxan plátiti ſctettu? Idē l. c. c. 10. num. 1.

M. Grie-

M. Grieſci ſmartno ſuprot Karitádi; a ne ſuprot právdi : akò muſe tò ne priſtòyi, ucinitti, budducchi ſluxiteonik, sùdaç, illi vladavaç opchienski.

V. Moxemo, ſhittovati yednoga, da ſámoranni nepriateglia, kogaye on odlucio, i hochie, ubitti na mieſtu ?

M. Akò viddiſc, da mu hochie ſfakkoyako uzéti xivòt, bivſciga tij molio, i veoma odvráchiao ſfaççiem ſhittom, daga neubiye na ſmart; a on hòchie, moxeſcga ſhittovati, damu neuzme xivòt; neggo daga yednom rannom ranni : erè mu, ne dávaſc ſhit od zla, kako od zla, neggo kako nácin, za odvratitiga od zla vecchiega. Ovijye nauk Opchienni od DD.

Petr. Nau. de reſt. c. 4. n. 122. 123. & nu. 28. Valer. Reg. l. 10. tract. 2. cap. 9.

V. Yedan, kóyi ubiye na mieſtu illi ſmagná, illi odſiéce udo druggomu neprávedno, grieſcili, i yeli darxan, plátiti ſhù ſctettu ?

M. Cinij gr: ſm: ſuprot právdi, i darxanye plátiti ſfakko potrachienye, ſctettu, i izgubglienya ucignena oniem uboyſtvom, prem da budde bogat onij ubienni, i da ncima potrebbu kucchna cegliad gnegovva.

V. Yedan ſe veſſelij, da muye umro uyaç, illi tetkka, illi dundo, illi ſtriç, illi tkò inni, ermuſu oſtavvili ſfe ſfoyè hlágo, grieſcili?

M. Akò-

M. Akòſe veſſelij od ſmarti tetcinæ, cjnij gr: ſm: akòliſe veſſelij za blágo oſtávglieno, negrièſci: erſe vaſſelij od dobra koyé muye priſtúpilo, a ne odgnæ ſmarti, illi od uycevæ, illi od innieh. Reg. lib. 8. cap. 7. n. 15.

O D S C E S T Æ

Zapovidi.

Ne Sagrieſei Bludno.

V. Eſúli mnogghæ várſtæ od gríeha ſuprot ovoy zapoviedi; od koyeh ſmoſe darxani iſpovídati?

M. Tolikkæſu varſtæ, od koyieh ſemnozzi gliùdi, i xenæ ne iſpovíedayu, ſtavglia yucchi gnim hudoba na occi od duſcæ pokrivaccu od ſtráha, i od ſráma; daſe bokyìm, ſ súmgnim, da chié mnoxtvo velíkko otijti ù propaſt pakgliennu (kakò pijſcu Dokturi, i ſſi Vmiteoni Piſáoçi.) akò ih Oçi Duhovni na Iſpovijſti nepomoggu, ſpametniem iskuſſeniem, i upítanyem, díxucchi gnim ſrám, i ſtrah pocteniemí riecmi. A tóſe cinij polagahno, pocignucchí od ne-

necíſtieh mislij , paka od póxuda od ſarza ; pak od razgovóra,pak od teghnutya: pákih upiitati ; yesúliſe , nieſuliſe radi ſráma, od ovaççieh grieha iſpoviedali , neka moggu poznatti ; yedn ſu darxani , iſpovidititſe od ſfega xivota greſcnoga , illi od vecchie godiſcta Opchiennom Iſpoviiſti .

V. Velikkæ miſtvari govorrite ; alli me naucitte , kakò ya poznatti moggu laſnò ſfæ varſtæ tæ od ſmartnieh grieha , koliko naypocteniimi riecmi móxete ?

M. Dobrò govorriſc , erèſu koyigod Dokturi múkom pokrilli ovú zapovied , i od gnæ nieſu rekli , ni riec : oſtavivſci Iſpoviedniku tú míſao , da on viddi ſctò , kakò , i kóga imma , upiitati griehe ſfè , koyéſe ciné ù dietinſtvu , ù mladoſti , ù coviectvu , i ù ſtaroſti dò ſmarti : Niſcta ne magne rietichiuti ſctògod ù krakko , ſctò ſu mnozzi upiiſali , yedà uzbudde ovò mnożziem na ſpaſſenye od gnih duſca .

1 Akòſi priſtáo na misli, i nà póxudæ, i xegliénya necíſta, putenna , bludna, i nepoctenna koyagodir , illi na nasladyénya poſtoyécchia , prem da malahna hotte . Immaſc rieti varſtu , bróy , ukoliſc , koyi promignùye varſtu od grieha .

Od Pomiſcglenya , i Poxudæ .

2 Akòſi pogledao blúdniem ſarçem , illi poxudom kogagod , illi koyúgod ; illi koyægod ſtvarii grúbæ , i neposctennæ .

3 Akòſi

3 Akòsi govorio rieci blúdnæ, nepoctennæ, sramotnæ, illi grúbæ, illi ghnusnæ, koyæ poticcu nà diello bludno, illi putenno; illi na poxudu od koyægod; illi od kogagod; rekſci, daye liepa; illi koyæſu recenæ zà nasladyénye putenno: illi akòsi, pocánſci tij párvi govoritti, bío uzrok, dà druzzi nasleduyu, Od riecij bludnich.

4 Akòsi hválio druzzieh od kogagod diella bludnoga.

5 Akòsi noſsío gliubav bludnu ilii tiem nacinnom; daſi dao prigoddu ſebi iſlomu, illi onomu cegliadettu, komuſi noſsío, od póxudæ, xegliæ, illi misli putennæ. Od gliubavi bludnæ.

6 Akòsi pogledao s' poxudom od ſarça, s' pomaghnutyem od ociyu, illi kimanyem od glávæ, illi mahnutyém od rúkæ ſa zlom ſtarhom.

7 Akòsi prosctio pijſma neposctenna od blùdnoſti, sctio druzziem, illi sluſcao Komedie, illí Muſikæ; illi pieſni, illi innæ ſtvári neposctennæ, Od sctenya bludnich.

8 Akòsi ucinio, upijſao, poſsílao, illí noſsío kgnigghæ, od gliubávi bludnæ, caſti, zacinkæ, popievkignæ, pokliſarſctinæ.

9 Akòsi zacínao, i pievvao, illi kantao pieſni blúdnæ od gliubavi; illi tánçe vodío s' prigoddom od griha, illi koyæ drugghæ igræ igráo. Od Kgniga bludnich.

Od Vressen ya bludnieh.

10 Akòsi nolsio tasctæ haglinæ, illi si se uresivao, illi uresivala, cersalla, biakalla, rúdila, mærcila, nosilla, vogne, máltila kossæ zà bitti drága tuyiem gliúdem; a ne sámomu muxu; i za bitti gliubgliena gliubavi bludnom, illi zà tasctu slavvu zalisçnu; nehayucchi, datti uzrok druzziem, da gledayucchi grieste, navlasctito budducchi gledana, i sctòye gorre pò çærqvah.

11 Spovieyse od tiçanya, i teghnuèya bludnieh, illi pò sebi, illi s'druziemi; tikòi od çelivanya, i zagherglienya bludnieh.

12 Od prigliubodivslva oxegnens' muxattom, illi s'oxegneniem muxatta od grieha s' neoxegneniem, illi s'onom, koya neima múxa; s' dievìççom, s'roddiçom, illi s'rodyakom dò cetvartoga kolienna; illi s'posfechienom, illi s' posfechieniem pò zavìettu ù Redovnictvu, illi innako.

13 Akòsi hotte sam sebi koyiemmu drágo nacinnom putrazbio; illisi bio tomu uzrok sam sebi illi druzziem; illi suoiemu muxu illi tuoiemu viereniku gdienoye prokleta obicaydase duggo vrieme stoyij pod vierrom mallo viernom.

14 Akòsi (sctò ukloni Boog) ucinio nepodobni, illi pogardyeni grieh, illi millovao, illi çelivao koyegod xivinæ na zlo.

15 Akòsi xûdio, dátise sagna, illi snij san bludni, illi nepostenni koyigodir, na stoyecchi xegliom, yestóyskom, illi inniem uzrokkom, gliúbecchi onèzieh ù yâvi, od koyiehtise ságna, illi snij: i akòsise nasládio, probudivscise, ù onomu snù, illi da gasi imáo, drágotiye bijlo. Spoménise od sfiéh ovieh recennieh izrieti okolisce od smartnieh gricha; erèsi darxan, &c.

16 Iskussitise immayu imúxi, i xenæ, akò niesu bijli posluscni yedán druggomu, u cemusu darxáni, kakòye naredba Boxya, nikayúcchi bixecchi, uklagnayucchise, nehtécchi roditti, cinécchi bezrednosti opáçiemi nacinniemi, uzrokuyucchi neplodnost hotte; misiecchi ò druzzieh; uzrokuyucchi tiçanyem prolitye od putti sfoyæ nedostoyno hotte, illi cinécchi, cctòse ne pristoyi.

17 Akòsu bijli uzròk, dà se diete izvarxe iz utrobbæ materinæ, illi akòsuse stavili diellicma na poghibionost od izvarxenya, illi xenæ, illi gliudi, illi oxegneni, illi neoxegneni.

18 Akòsise hválio, obesselio, vesselio, razgovárao, illi hvástao od koyehgodir recennich griehá; illi túye griehe propovídao, illi ocittovao, &c. illi prid

druzziemi grieſcio, illi cinio grieſciti ocitno, i bezocno.

19 Akòſi hodio na mieſta od grieha, illi pò ulliçah, illi pò kuchiah, illi pò funiſtrah, illi pò poſieddieh, illi gdiemu dragoza vidditi, za cutti, za razgovàratiſe zà ucinitti: na gozdbæ, nà vecerræ, na pirrove: i tò na zlù ſfarhu. Náyposlí akòſi ucinio, koyigod drugghi grieh ovdie neupijſan, reçìga, i molì Iſpovidnika, date upijta: i vœrloſe cúvay, da ſctògod od ſráma ne zatáyiſc, ni zanikaſc Iſpovidníku, neka ne buddeſc na ſtráſcnomu súdu Boxyemu oſsúyen ù mukkæ pakglienna na cas od ſmarti, i na súdu Velikomu prid ſhemi Angeliemi, i Sfétiemi, i prid ſhem ſhétom zaſramglien ſrámom viekovjecniem; i odaghnam s'hudobammi ù propaſt pridubokku od oggnà vjecnoga ù vieke viecnieh viéka, gdienockie bitti plakkanye, i skrippa od zúbà: i gdiè noſe nenahoddi odkupglienye, ni odrieſcónye nikadar ù viehe;

OD SEDMÆ Zapovíedi.

NE VKRADI.

V: Vzgnim, daſe nahoddi velè griehà i ſuproc ovoy zapovíedi?

M. Pravedno súmgniſc, erèſe laſnò túya ſtvar uzíma; a múcno vráchia, zà tò immaſc znatti, da ſi grieſcio. Emer. in Speculo.

1 Akòſi ukráo múce túyuſtvar: ne od mallæ vriednoſti, yoſcter ì ſtvar occînu domáchiu, ſctoſe zovè krayya í lupeſcti-na, illi akòſi poxudío, illi pomislio uzéti tuyu ſtvar.

2 Akòſi ugrabbio ocitno ſillom, ſctòſe zove grabſa; illi pò súhu, illi pò morru, illi pò kráy morra vzeo pratexi koya-god od drievorazbiénya, Çiechia koych ſe upadda ù prokleſtvo Kapino.

3 Akòſi privario, kupeyucchi, illi prodávayucchi nepravedno, ù mirri, ù cieni, illi ù biòyu.

4 Akòſi znanno kúpio ſtvari túyæ, illi ukraddenæ; illiſi ih prodávao, illi cinio prodávatj.

5 Akòsi prodávão ſtvari iſſtettenæ, illi izopácenæ, illi ſmagagnanæ, &c.

6 Akòsi cinio Kámatu ocitnu, illi pokrivenù; ù Zaimávanyu, illi ù Kupoványu za çienu prie dánu, illi prodiglienu koyegod vríeme.

7 Akòsi cinio próminæ, súhæ ſctòſe zov ù Kãbij ſekki: illi nepravednæ cenſe: illi ù drúxbah, illi ù pogovayich innich neprávednich.

8 Od Çarriná nepravednich, od uſionich grabglienya, illi od ſakrilegia: od vrachianya ne ucignenich, illi od hotínya za ne vrátiti tuye.

9 Akò nieſi plátio texáke, ſluxiteonike, godiſcniçe; illi ſi zaniékao, illi prodiglio duggove, i potiſctenya cinio duxníkom.

10 Od ſimonía, od pravednich çarina nepláchienich, i od zákóna ne obslúxenich: od ſctéta ucignenich, illi neodvráchienich od iskargnich; od pratexij; basctina, od vinograda, od varta, od ováça, i od innich xivína, illi ſtvarij.

11 Od tégóva od texáka, i poſſala ne ucignenich, kakoſe imma: od viernoſtí od slúga, i od godiſcniça prema Goſpodarom, i Goſpoyam.

12 Od varranya, i privára ù igrah: od zabrágnenich igára, illi s'oniemi ko-

yíſu

yiſu pod poslutiom Ociniem, illi s' magne umitteoniemi od ſebe ù igri, illi s'oniemi koyi ùigri psùyu; illi kunú; illi s' uſtillovaniemi, prietecchi gnim, i s' poteghnutiemi na igrù. Yoſcter reçi sfakka inná, koyáti dòyhuna pámet, a nieſu ovdie upijſama, akòſi ih ucinío, illi bio namíslio ucinitti.

V. Grieſcili onij, koyí kráde s'malliem toboldç, s' poxudom od velè pienéza?

M. Cinij gri ſm: radi onæ zlæ poxudæ.

V. Sijn kráde deſſet dukata Oçu, koyi grieh cinij? Regin. l. cit. c. 16. nu. 13.

M. Akò Otaç néchie, da ſijn uzijma, ni kráde dukatte, ni pieneze gnegovve, cinij gr: ſm: uzijmayucchi, ſcto nie ſtoyè ſuprot vogli Occinoy, i imma, vrátiti Oçù.

V. Xena muxatta uzijma pratex muxevgliu, i dávayu rodyakom, illi inniem grieſcili?

M. Akò uzijma bez dopuſctényа od múxa ſfoga ſcìògod nemallo, (oſven, kodabi bijla privelicka potreba, illi teſcka) grieſci ſmartno krayyom, i darxanamuye vrátiti: da akòye ſtvar malla bez dopuſctényа cinij máli grieh; a s' dopuſctenyem negrieſci. Idem ibidē num. 1.

V. Múx néchie, da dáva za potrebna trachienya od kuchiæ, grieſcili xena, uzijmayucchi pieneze za potrebæ od kuchiæ?

M. Ne grieſci, trattecchi ù onò, ſcto múx Idem nu. 2.

pomagnkáva, bivſci sfè na Koriſt od-kuchiæ.

V. Godiſcniça, illi slúga uziima pratex illi yeſtoysku ù kucchi za izieſti, ne mallo, i dava druzziem grieſcili.

Idem l. cit. num 62.

M. Ciné ſm. gr. erè krádu, sctò gnie gnih ſuprot vogli Goſpodára sfóga: á tkò priima, i ſmartno grieſci, znayucchi, daye Goſpodarevo onò, i darxanye vratiti sfè, illi plátiti iziedeno, budducchi pratex túyha nemalla.

V. Mogguli yá, kúpiti sctogod tolorom zliem ne poznániem; bivſcife privarrioyá, ſçienecchi, kada bii meni dan, daye dobar?

Syl. v. Falſ. q. 6. Petr. Nau. lib. de reſtit. c. 1. nu. 312.

M. Dokturi govorre, da ſe moxe, akò neznaſc, daye záo: akòli uzaznaſc, da nie dobar, i gnim kúpuyeſc, grieſciſc ſmartno, i darxan ſi vrátiti.

V. Kupioſan kogna uk addéna, neznayucchi, daye ukradden; illi ſamga pak darovo, illiye sohſao, prie, neggoſam poznáo goſpodára gnegovva, sctòſam darxan?

Idem l. cit. c. 4. n. 283.

M. Nieſi nisctar, erè nieſi dóbio n ednu koriſt gnim, koyi biſce túyha ſtvar.

V. Zvánſam na vecerru, i pò vecerri uzaznaosam, daſu sfè ona yeſtóyskæ biilæ ukraddenæ, sctòſam darxan?

Idem lib. 3. c. 1. n. 184.

M. Nieſi darxan nisctar, akò nieſi znáonisctas; erè, vecchie biſce sfè ſpráuno, i nieſi

imáo

ſmão niednæ Koriſti ù kutchi tvoyoy :
akòliſi koyugod Koriſt imáo; tolikoſi dar-
xan vrátiti.

V. Kúpioſam tuyhu pratex, koyú znah prav-
vo, daye ukraddena, ſcto chiu ucinitti?

M. Vcinoſi gr. ſm. i darxan ſi ſfù vrátiti, Idē l. c. nu.
prem da ti immayu poghimuti tvoyi pic- 365.
nezi. Tot tebi: i darxanſi plátiti ſfe ſctet-
tæ goſpodáru od pratexii, bivſcimu tii uz-
rokbio. Akòli ne poznaſc goſpodára, dar- Idem lib.4.
xanſi razdiéliti ſfè ubozziem. cap.2.n.38.

V. Immam, immatti od Petra ſtò ſkuda, i
nechie nikakore da mi ih vráti, mogguli
tolikko ih yá gnemu uzéti múce, illiſe
innomi gnegovom pratexi naplátiti; al-
linè?

M. Moxeſc, akòſu ovii okoliſci. Idem lib 3.
1 Daye iſtiniti, i právi dugh od raz- cap. 1. num.
logga pravednoga, a ne od milloſtiva 384.
obechiánya.

2 Da pò innomu putu nemoxeſc,
illi ne laſnò pò putu od právdæ, illi erbi
biilo velikko potrach enye, illi biſe ſte-
klo nepriateliſtvo; za tó, akò laſnò moxeſc
pò právdi, imatti tvoyè; i uzímaſc pótay-
no, grieſciſc; al nieſi darxan vratiti: eré
neuzimaſc túye blágo.

3 Da uzmeſc ſ takovom pomgnom,
datiſe ne zgodii skándao; illi da nebúd-
de druzziem ozloglaſſenye.

4 Da nayèſc nacim, da duxnik ne plati dvakrat. Itakòſe immaſc ſfittovati s'Oçem Duhovniem, ſclòchieſc ucinitti. Takoyer, ne budducchi darxan vrátiti, nieſi darxan ni opovíditi, akobi biilo navisćteno prokléſtvo ſuprot oniem, koyi znayu tó uzétye, i neopovídayu. Erèſi uzeo tvoyè, a ne túyhe.

V. Slúga, illi sluxbeniça viddi, da yedan od kucchiæ, illi inni krádu potáyno pratexi goſpodárevæ, akòim ne zabragnuye, moggucchi, yeli darxan vrátiti on goſpodáru?

Molin. to. 2. de cont. d. 506.

M. Akòye pratex, illi kgliuc, gdiè ona ſtoyii pridána ù rukæ gnegovvæ tada, darxanye vrátiti, akò nie zabránio ſfoyom krivínom, premdá malahnom, da oni ne uzmu: Akòli ne moggaſce zabrániti, bez ſfoyæ teskæ ſcćettæ; erebimu onij ucinío fillu, darxanmuye rieti, da imma vrátiti goſpodáru: i akò néchie, imma rieti goſpodáru; akò tò moxe ucinitti bez ſfoyæ teſckæ ſcćettæ, i poghibili; ter nie darxan vrátiti: erè nie krivaç od ſcćettæ ucignenæ goſpodáru. Akòliſe ſlúzi nepriſtòy pò niednomu od cvieh nácína recennieh pomgna od pratexi goſpodárevæ, prem da viddí, da tkogod kráde, uie darxan vrátiti niſcćtar; neggo pò zakonnu od karitadi, imma, zabránití, dà nitko neukráde, ka-

da

da tò moxe bez sfoyæ tesctæ sctettæ, ne bivsci pod gnegovvom pomgnom, cúvati onu pratex gospodárovu.

V. Iddú koyigodir na sluxhu bez plátæ; neggo s' pogoyayom, da imse dáva hrána, odieckia, i kuchia, potrebna illi obicáyna taççiem slúgam: akò imse tó ne budde dávati, neggo veoma túxno, potiscteno, i skúpo; takò, da imse ne dávayu obicáynæ haglinæ, koscugliæ, krevgliæ itakka neggo gospodári, illi gospoyæ cékayu, da ih oni sami sebi steků; tad, mogguli slúghe potáyno, uzímati koyugodir stvar od pratexi gospodárevæ na ovaku sfarhu?

M. Moggu, alli parvo immayu, pijtati, neggo uzimu, od gnih gospodára, akò tò moggu bez sfoyæ sctettæ, i zasramgliénya; akòim páka ne dádu obicáyna, illi potrebna moggu, uzéti, zá na plátitti onò, gdieno pomagnkáva gospodar, illi gospoya. Idem l. cit.

V. Gospodar uzíma za diello od milosandya, he imayucchi od slùghe potrebu, yednoga na sluxbu, moglien; i sámomu dáva hránu, yélimu sctògod druggo darxan?

M. Nienisctar: erèmu nie darxan plátu bivsciga uzco za millosardye, i za prihránitiga, moglien budducchu. Mol. d 306. §. quid itaque.

V. Sctò imma ucinitti onij, koyi na kráymor-
ra drághi kammi nahoddi ?

Petr. Nau. lib. 4. cap 2. num. 72. Valer. Reg. l. 10. tract. 5. c. 2. n. 27.

M. Sctòmu drágo, erè neimayucchi gospo-
dára, parvogaye, koyga uzme.

V. Sctòchiu ucinitti od kolainæ zlatnæ,
koyú na pútu opchiennomu náydem ?

M. Akò znasc gospodára, darxansyu gnemu
datti, bivsci gnegovvá, gdiemu drúgo
ona y st. Akò ga neznasc, bivsciga iskáo
pómgnivo; kakonosc imma, ostáye tebi;
kakono zapúsctena stvar, koyáye onoga,
koyiyu n yhe: Prem dásu koyigod DD.
koyi hoch é, dase imma, dattiubozziem.

Idem l. 11. cap. 9.

V. Mogguli, uhittiti sokola túyhega, koyi
imma obicay, i naukku domáse vrachiati
k' sfomu gospodáru ?

M. Dokle sokol imma onú obicáy, ne imasc-
ga, hittati, immayucchi on gospodára:
akòlise uzdivyáci, i izgubij onu obicay,
moxescga uhittiti za tebe: erè nie vechie
nicyitadà, Tó isto imamo rieti od innieh
zvierich divyich upitomglienieh parvo,
pake podit yácanieh.

Idem l. cit. cap. 12.

V. Yeli darxan vrátiti yedan golemmi ig-
harç, sctò dobudde druggomu, koyi
mallo umie?

M. Yest: erè nie igra yédnaka: er ovi go-
lemmi igharç ocitno zna, da ebie dobit-
ti, i takòse ne stavglia na poghibionost,
da chie mocchi izgubitti. Akòliga neumi-

teoni

ţeoni uzmolli, i prossi veoma; da igrà, znayucchi od ovoga umiteossivo, ovichie mocchi uzéti sebi sfè, sctò dobudde: erè znáoçu, i botéchiemu ne ciniſe krivina niedna.

V. Proçiegnenoye xitto od Goſpodæ pòdva tolora ſtár, mogguliga pò vechie prodávati Çærkovni gliudij, illi ſfietovni, prem daſu prodavváoçi goſpoçki?

M. N-kakòre, ne. Erye ova çiena odsúyena pravedna, kom imma ſfak prodávati, i iſti goſpodar proçienitelaç; ter akò prodáza vechie, darxanchie bitti, vrátiti ſctòye uzeo ſaviſce. Molin.to.1. d.364. n.1. & 14. Petr. Nau. l.c.c.2.n.2.

V. Grieſcili onij, koyi prodáva vechie od çienæ pravednæ; erè chie cekkati od kupça plátu ſcés mieſſeça?

M. Cinij gr: ſm: i kamatu illi uſuru, prodávayucchi vrieme: terye darxan vrátiti ſfè Kamatno? Idem lo.cit. nu. 101.

V. Biviſci od Goſpodæ ucignena çiena, od méſa, illi od inniehſtvarij, za yeſti, tko vecchie prodáva, i plátí oſſudu, illi piému, grieſcili akò nevráti?

M. Grieſci, i darxanye vrátiti, erè ye çiena pravedna odlúcena. Mol.loc.cit. nu. 5.

V. Mogguli ſtacunári, illi komardari vochè kupglieno, illi méſo prodávati vechie od çienæ, od súyenæ erè druggako i nedobivayu niſcta, i velçkrat gubé? Idem loco cit. num.2.

M. Ne,

M. Ne, ne: er ciné ſuprot çieni pravednoy: i akò vidde, da chié gubitti, ne imaju kupovatti drágo, za priprodavati, ne budducchi nà tó uſſillovani od nikoga.

V. Immam yá velicku potrebu (na ohſitu) od fuſieddovæ kuchiæ, i goſpar od gnæ bez niednæ ſclettæ ſfoyæ moxemi u prodatti, cinijli neprávdu, akómiyu prodá vechie, negoye vriedna?

Petr. Nau. l.cit. nu.22.

M. Cinij neprávdu; ermi prodáva moſè. Akòliye goſpodáru vćoma drága, i ſçiegnena; nittiſe háye prodattiyu; erye oſtavgliena gnemu od ſlárieh, moxeju prodatti vecchie: neggoye vriedna: ſcto nie nepravedno, er ſfoyè prodáva.

V. Pecca od karíxie prodávaſc pò petnaeſt, i pò penaes i polovicçu, i pò ſceſnáes nayvecchie, moxeli tærgovaz prodatti za petnaes ſbroyenieh; a za ſcenaes navierru?

V. Prodavaliça noſſi po grádu pratex koyumu drágo tuyhu, moxeli, uzéti za ſebe, onò, ſcto ſaviſce prodá, neggoye gnóy narédio goſpodar od pratexi.

M. Moxe; akò joy goſpodár ne recé tolikko, illi kolikko moxeſc, prodáy: akòloy recé, ovoliko yá hochiù, a ſaviſce buddi tebi, moxe uzéti. Prem da akò prodá ſaviſce od pravednæ çienæ, bittichie darxana vratiti kupçu; ermuyej ucínilla

Mol.d.347. nu. 3. & d. 355. nu. 1.

ne-

nepravednos. Takòyer moxe, uzéti, akòyoy goſpodar narédi, da ſamo póyhe prodávati pò grádu; a ona idde izvan grádа, i hitroſti, j trúdom sfoyem za vechie proda, neggoyc on rekao. Idē d. 363. num. 1.

V. Kadaſe pò tærgu prodáva opchienno haglína, illi sctogod inno polovicçu magne neggoyc vriedna na ſtacúnieh, grieſcili kúpaç, kupuyucchi?

M. Ne grieſci: erèye prodávana ſtvar pravednom çienombez privarræ; a onaye çiena pravedna, kómſe moxe, prodatti. Mol. l. cit.

V. Za kúpiti çiegne na inkantu, pritgnami cinim, da nitko ne ſtavvi ſaviſce, grieſcimili?

M. Grieſciſc ſmartno, i darxanſi vratiti ſe onò, sctòſi magneplátio tom varkóm; ere na inkantu imma bitti slobodnoſt.

V. Vecchie kratſtæ govorilli od çienæ reçitemi, kolikkæſu várſtæ od çiéna? Mol. d. 147. nu. 1. & 3.

M. Dvij: 1. Zákonnita, toyes, ſtavgliena od zakonna: illi od onoga, koyi imma oblaſt,

2. Naravna, tò yes, obicáyna, komſe prodáva sctògod opchienno. Razlicnoſye velicka mejju oviemi dviemi çienami.

Parva nerazçipglivva yeſt, i za tóſe nemoxe uzveliciti, ni ſaviſce uzeti.

2 Razçipglivva yeſt, ù çiemu nayuiſcu,

ſcu, ù ſredgnu, i ù naymagnu; na koyæ trij çienæ, moxeſc prodatti i ù vierru, i za broyene pieneze.

V. Mogguli prodatti bacvu vijna, ù koyuſam vllio dva barilla vodæ, ne rekſcu niſcta, kupçu, za onolikko, kolikkoye vriedno sámo vijno?

Mol. d. 331. nu. 2. 17. 20.

M. Akòga kúpaç hochie hrániti, illi druzzem Prodávati, grieſciſc ſmartno ſuprot právdi, i dorxanſi plátiti ſsù ſctettu, nerekſcimu: ereſe ignemu hránecchi moxe iſctetiti, i kùpçem inniem, prodávayucchiſe gnim vodda zà vijno: Akòliga hochie on domá tada pitti bez niednæ ſctettæ, negrieſciſc: ermu nijſi vijno nepravednom çienom pródao.

Molin. Petr. Nau.

V. Yedan ſpicár prodáva çiennom pravednom yednù varſtu od vlya, illi ſciruppa, za druggu, koyá kúpçu ne slúxi, grieſcili?

M. Grieſci ſmartno, i darxanye ſsù plátù vrátiti; ermuye prodao ſvar od niednæ vriednoſti za gnega.

Mol. d. 322. nu. 12.

V. Prodávaſe ſctogod od kógagod, koyine poznáva vriednoſt, ni dobrotu od onæ ſtvári, yednomu, koyiyu poznáva, akòyn kúpi ovij magne od pravednæ çienæ, grieſcili?

M. Grieſci, er on varra prodaváoça, koyi ſçieni, da nie vriedniya oná ſtvar.

V. Im-

V. Immam, imatti od Kraglia deſſet tiſſuchia dúkata, s'mallom uzdánçom dà chie miih plàt ti, moxeliih od mene kûpiti drugghi zà ſeddam tiſſuchia ?

M. Moxe; erè çiena nie od onoga onolikka, kolickaye kúpçu, neggo kolickoye vriedna ù ſebi, i prodávàoçu.

Mol. d. 261. num. 4.

V. Cúoſam velèkrat od gnekieh cénaſa govoritti; reçittemi, ſctòſu cenſi ?

Od Cenaſa, ſctò ſu ?

M. Tij hochieſc velè znatti, ſctò druzzi nehayu: rietchiu onò, ſctóſe gdigod cinij pò obicáyi; i pò naredbahod Sfetieh Otaça Pápá; kakò od Martina Petoga; od Kaliſta Trechiega, od Nikole Petoga; a navlaſctito od Gargura Trinaéſtoga. Nikola V. Hochie dà ſe ovi okoliſci obsluxeù cenſieh, koyi ſe moggu odkúpiti.

Sum. Cor. de cenſib.

Cenſi od Kupgliwwi, ignih prawedni oKoliſci.

1 Dà çiena od Cenſa nebudde vechia od deſſet pò ſtó.

2 Dà pogoyay od prodaváoça zà od kúpiti budde slobodna, kadgodir ushockie.

3 Dà ſe ne úzme vechie, neggoſeye prilo, i dàſe plati ſfè proſcáſto dò onoga dnewwi, ù koyiſe cens razcígna.

4 Dà ſe slobodno moggu zavézati ſfà dobrà od duxníka ſadagna, i posledgna, mobila, i ſtabila, i yoſcter iſti duxník.

5 Dà ſe moggu ſtawwití ſfæ pogoya-

yæ obicáynæ ù sfaççieh innich pogoyayieh pravednieh , istom dá ne buddu suprotivni naredbi Pápinoy , recennoy . Ove istc okolisce potvardyuye Gargur i 3. páka prìlága ovè .

1 Dà se ucinij uspomena ocitna , ù pogóyayi od censa lietgnega od koyigod stvári stanovitte , svarhu koyæse ucinij ocitno cens ; à pakà dàse pòdvéxu sfa drugga dobra .

2 Da budde prodavalaz vazda slobodan razvarchi cens .

3 Da se pogoyaye ne stavvæ nedopúsctene , ni innæ opacinnæ , koyæsu ucignenæ suprot naredbi Nikolle Pétoga , neggo da se díghnu .

V. Yedan dáva na cens desset , i pó, pò stóo, moxeli tó bitti dobrò ?

M. Nemoxe , erboye suprot naredbi Pápinoy , Koyá govorri sámo deesset , i suprot razloggu .

V. Pettar Kupuye dukatiemi tissuchia glavniemi , stoò dukata na godisce od censa svarhu yednæ kuchiæ s'pogoyayom , da moxe uzéti sfoyè dukatte, kadmu drágo , yeli ovò pravedno ?

M, Nie pravedno ; erye suprot maredbi Pápinoy :

V. Moxeli Pettar kúpaç od censa pagoditise s' prodaváoçem , da , akò uzbuddehtiet-

ti razvarcchi cens, budde darxan, izbroitti ù dukattieh zlátnieh ?

M. Nemoxe, bivſci mucno prodavaoçu náycchi zláto, buducchi obicay pláchiati picnezíma opchienniemi.

V. Pettar uzijmà na cens tiſſucch dukata pò deſſet na ſtó, govorrecchi ù pijſmu, da imma baſctinu plodnu, Koyù neíma, ſctòye darxan?

M. Darxanye razdríti pijſmo laxglivvo, i ſagriéſcioye ſmartno.

V. Yedna udoviççа, neímayucchi baſctinæ plodnæ, dãye tiſſuchia dukata, zà ſeddam pò ſtó targovçu na riec, illi s'zakladom, yeli tó pravedno?

M. Nie: erye Kámata. i gr. ſm. Akòli ona gubij koyúgod dobit pravednu, dávayucchi gnemu, illi ſe gnoy dogáya koyagod ſctetta radi toga, moxe, uzéti ſeddam pò ſtó bez grieha, i bez kámatæ; a nemoxe radi ſamoga cenſa nepravedna, koyi nevaglia niſcta.

V. Yeli pravedan onij cens, koyiye ucinio Antun ſvarhu baſctinæ neplodnæ?

M. Akò ona baſctina orána, illi Kappana, ili iztrapgliena moxe cinitti plodda, pravedanye cens: erèye doſta, dà pò naráví moxe ploditti. Akòliye ſaſma neplodna, cenſye ne pravedan, i pogoyay nevriedna.

V. Pettar ſvarhu yednæ kuchiæ uzimana cens tiſſucch dukata za oſſam pò ſtó, s'pogoyayom, da, nepláchiayucchii cenſa za dvá illi trij godiſcta, cens ne budde od kupgliv vecchie, illi da budde darxan dattimu kuchiu za iſte tiſſucch dukata, yeli pravedno?

M. Nie pravedno, pacek ova pogoyay nieniſcta vriedna, budducchi ſuprot Pijſmu Pape Nikolle V. i ſuprot razloggu.

V. Yeli dopúſcteno, dátti na cens tiſſucch dukata s'pogoyayom, da prodavalaç od cenſa dade yámſtvo priſtóyno za utvardyenye od cenſa?

M. Dopuſctenoye: erè ſfak mòxe, cinittī, damu ſe ucinij utvardyenie narboglie. I takò govorri ù Pijſmu Nikola V. da moggu ſfakka meyu ſobom utvardyijvati onij, koyi ſedogovorom pogáyayu ù cenſieh.

Od Kamatæ, illi Vſuræ.

V. Scòye Kamata?

M. Kamataye dobit nepravedna od onoga, ſcòſe proçiegnuye pienezima, koyáſe, navlaſctito uzijma çiechia záyma, i vriemena s' pogoyayom. Razdigliuyeſe na tróye.

Mol. to. 2. tr. 2. d. 793. nu. 10.

1 V Kamatu namíſcglienu, kada yedan zaimáva s'namiſcglienyem od koyægod dóbiti, oſven glavnoga: koyaſe mijſao ne ocittuye druggomu; pacèmuſe káxe riecmi, da muſe zaimáva milloſtivo.

2 V

2 V Kamatu izvagnu ocitnu, kada se zaimáva s'pogoyayom ocitnom, dàmuse dade tolikko radi záyma, osvenglavnoga.

3 V Kámatu ogærnutu, illi pokrivenù, kàdafe cinij pogoyay, prímiti sctògod, osvenglavnoga, ne ocitno radi záyma, neggo múce, i pokrivenò, i pokrívase pod ogærnáçem od záyma.

V. V koyieh se stvárieh, za imávayucchi, cinij kamata, i zàsctò? Pet.Nau.l.3. c.2. nu. 180.

M. Vonieh, koyæse sluxbom snebívayu, kakouo mieddi, pienezi, Víno ulye, pscenicça, soccivo, i takkæ stvári, od koyehse cinij gospar Zaimalaç, uzimayucchi ih sebi s'rizikom.

V. Yeli kámata, zaimati komugod tissuch dúkata s'misli, dàtise ucinij priatægl? Molin. 105. nu. 5.

M. Nie, erè od priatelstva ne plodijse niedno darxanstvo. Pet.Nau. l.3. de rest. c. 2. nu. 197.

V. Yeli kámata, datti dvisti dukata yednomu bez pogoyayæ, dà hochie tolikko pò stò; neggomu samo rieti; znasc, dàsam siromah coviek, i hránimse moyón hitrosti?

M. Yest: erè ovo govorenye yest potáyna pogoyay, da hochie plátu za onij zayam, i akòbi sctògod uzzeo, darxan muye sfè vrátiti. Molin.d. 105 nu. 11.

V. Yeli kámata, zaimati stò dukata, i za tay

záyam hochie oſſam, illi dévet pò ſtò ?

Pet. Nau. nu. 180.

M. Yeſt, erè prodáva, fétò nie gnegovo, tò yes, prodáva, slúxenye od pienéza zaimglienieh, od koyieh on nie vecchie goſpodar.

V. Targovaç prodavva vechie od nayviſcæ çienæ karixiu, illi druggo, erè dáva ù vierru za pet mieſſéça, grieſcili ?

Tol. lib. 3. ſum. c. 51.

M. Grieſci ſmartno, Kámatom, i darxanye vrátiti sfè.

Pet. Nau. l 1. nu. 101.

V. Yeli kámata; uzéti ſctogod od onoga, komu zaimávam tiſſuchia dukata, radi trúda móga, i radi perikula od moyieh dukata ?

M. Nie; erè neuzímaſc radi záyma, ni vriemena.

V. Zaimaoſam priatélſki priategliu dvíſti dukata bez niednæ mísli od nikakvæ dóbiti, dárovaomiye pet pò ſtó, mogguih bez kámatæ uzéti.

M. Akòtiih priategl dáyæ s'dobræ vogliæ, bez ſtráha, illi innoga razloga uſiona, immaſc mísliti, da ti h dáye za harnoſt, i dobroſtivoſsfoyù, tahò ih moxeſc uzéti.

Mol. l. c. diſt. 109. nu. 20.

V. Yeli kámata, zaimati ſtó dukata priategliu s'pogoyyom, da dohoddi kupovatti pratexi na tvóy ſtacún, illi kruh pechiatti ù tvóyoy pécchi ?

M. Yeſt kámata, erèye táy pogoyay doſtóyna plátæ, budducchiſeon zavézao obech áriyē.

V. Yeli

V. Yeli kámata, zaimati ſćtó dukata yednomu, dà ti on i razdre kaſſa pravednu tuxbu i qverellu?

M. Gnekki govorri, dà nie kamata: Drugghi hochie, daye kámata; erè onò kaſſanye, koyemu cinij onij, koyiga moxe pedepſati, doſtóynoye plátæ. Sot. l. 6. q. 1. art. 2. Mol. d. 307. num. 3.

V. Yeli kámata, akò yá, bivſci zaimao tærgóvçu tijſſuceh dúkata, prímam od gnega mnogghæ slúxbæ za harnoſt, koyúmi káxe on radi záyma?

M. Nie; erè ovæ slúnbæ nieſu, kakò çiena od záyma ucignena, neggo zà harnoſt, i ſçiennu.

V. Yeli kámata, zaimati yednomu dvaes ſtárá xitta s'pogoyayom, i obechianyem, dà tiih on tolikko nakon tolikko vriemena imma, zaimati?

M. Opchienni nauk yeſt, daye kámata; erè onó obechiánye od tolikka záyma, doſtòynoye plátæ. Mol. d. 108. num. 3. contra Angelum. V. vſura.

V. Yeli kámata, zaimati yednómu texáku pet dúkata, s'pogoyayom, da dóyhe, kopatti, oratti, illi ſćtodruggo cinitti na vrieme obicáyno?

M. Akò ciniſc pogoyay radi záyma, kámataye; erèmu díxeſc slobod da ne moxe póchi slúxiti druzziem, ſćtòye doſtòyno plátæ: Da, akòmu zaimglieſc za dió od plátæ, koyuchieſcmu datti za trud gnegov, Mol. d. 309. num. 7.

nie kámata, neggo dobrocinſtvo.

V. Yeli kámata, zaimati yednomu ſtoò dúkata, s'pogovayom, date bráni, i pomoxe pred goſpodom, goſpodarom illi ſudçem ?

M. Yeſt, erè ono obechiánye doſtóyno yeſt plátæ.

Mol. l. cit. V. Yeli kámata, kad tærgovvaç zaímglie yednomu ſtóo dúkata, s'pogovayom, da polovicçu od gnih uzme tolikko karixíya, od koyieh ovij neíma potrebu: illi za takku çienu, za koyù ovij nebi ih kúpio: à druggumu polovicçu dáye ù pienezieh ?

Idem. M. Yeſt zaſctoye ovij uſſillovan, kúpiti ſtvárij, koyæmu ne trebuyu, illi za çienu, komih nebi kùpio, s'darxanſtvom, vrátitimu tolikko, kolikkoſe proçieni ona tegota i akòye pródao vechie od çienæ pravednæ, imma sfè od vechie uzéto vrátíti.

V. Yeli kámata, zaimati ſtároga xitta, da tiſe vrátiti tolikko novvoga ?

Idem. M. Nie, akò buddæ iſta çiena novvóga, koyá bieſce od ſtároga: Akòliſe súmgni, dachie novvo draxe bitti od ſtároga, kamataye.

V. Ya moglien, i za gliubav zaimgliem tiſſucch dukata potrebnomu za godiſcte, koye bijh odlucio na iednù værſtu od tærgovinæ, kom uffah, dachiu dobítti ono godiſcte ſtòo, i pedeſét dúkata; mogguli

ucînitti s' ghim pogoyây, dami dàde ofven glavnóga tolikko, kolikko buddæ proçiegnena od coviekka ſpamétna ona dóbit?

M. Opchienni nauk od DD, yeſt, dà m oxeſc: erèbi iſtinom ſctettan tij onom nedòbiti: prem da ne imaſc sfù onù dóbit uſſanu uzéti; neggo immaſc proçieniti, ſctòbi tij potrattio, trúdio, perikulao, &c. Sfittuyucchi ſe s' coviek kom ſpamétniem, i vieſciem ù tieh poslieh. Mol. d. 314. nu. 4.

V. Ya imam deſſet tiſſucch dúkata ù skrſigni ſeddamih darxijm ù tærgovinah, od koyieh immam nzdánçu dobitti deſſet, i petnaes pò ſlóo: Mollime targovaç druggki, da mu od ſeddam recennieh zaimgliem yednù tiſſuchiu; mogguli od ovoga uzéti za nedobbit moyù, tolikko dóbbiti?

M. Yedan Doctur govorri, da nemoxeſc: a druzzi govorre, da moxeſc: erè ti iſtinom ghinne dobit, i nieſimu darxan datti ù záyam od innieh tvoyieh mieddij; prem da neimaſe uzéti sfù dobbit, neggo, kakòſmo mallo prie rekli. Tol. l. 5. c. 32 Mol. d. 316. num. 5. Nauar. c. 17. nu. 12.

V. Mogguli yá pò moyoy vogli hotte zaimati tillucchiu dukata, targovçu, illi druggomu, koyiemi yá targuyem, i uzéti od gnega dobbit, koyámi ghinne?

M. Gnekki DD. govorre da ne: erè ih tij tvoyóm vogliom dávaſc. Yedan D, govorri, Sot. l. 6. q. 1. art. 3.

Tol. loc. cit. Pet.Nau. l.3. c. 3. nu.287. 295. 300.

da móxeſc; erè pienezzi ovij promignù-yu sfoyè bitye, budducchi ù túyieh rukah; prem da neimaſc tolikko uzéti, kolikkobi tij moggao dobitti; neggo, kakoſmo rekli mallo prie, kolikko proçieni coviek vieſct, i ſpametan,

Pet.Nau.loc. cit.nu.301.

V. Koyíſu okoliſci, od pravednæ dobbiti, Koyámi ghinne?

M. I Yeſt, dati iſtinom dobbit ghinne radi záymá.

2 Da ono, ſctò zaimávaſc, tij darxijſc ù tærgovinî, illi ſi odlùcio oniem targovatti; erè akò zaludufloyij, ne ghinneti dobbit.

3 Da dobbit budde s'uzdánçom radi várſtæ od targovinæ, na koyúli ſtavvio pieneze; ter da nie ſamo namiſcglienye tvoyè, í kimérá.

OD

O D O S M Æ

Zapovviedi.

NE REÇIKRIVO

Sfidocanstvo.

V. KAKOSE moxe ſagriéſciti ſuprot ovoy zapoviedi?

M. Na velè nacinaſe griéſci.

1 Akòſe ſfidocij laxivvo, illi Krivo na súdu pravednomu; illi ſe ſfidócij za pravvo, ſctoſe nezna yeli pravvo. Emer. in Speculo.

2 Akòſe recé laxa ſctettom, illi ozloglaſſenyem od iskargnega.

3 Akòſi ocittovao iskargnevve griche ſmartne, koyi bijhu potáyni.

4 Akòſi krívo, i ne pravedno opovidio illi obaddio iskargnega: alli akòſi obaddio iskargnega: alli akòſi obaddio od ſtvári iſtinæ, i pravednæ radi nenavidoſti, illi osfetæ.

5 Akòſi propovidio naravnu potáynoſt, illi ſctògod iſpod pecatta od Iſpovieſti ſfétæ; illi skrovito recenú ſtvar s' obeckániem, dàye nechieſc nikomu rieti.

6 Akòſi

6 Akòsi túyhukgniggu razpecattio illi uzdarxao illi drugakva pijsma s'teſckom ſctettom od iskargnega.

7 Akòsi poſúdio nerazloxito, mislecchi i vieruyucchi ſtanovitto zlò od druzzieh ù teſcçieh ſtvárieh, illi ſámo poſumgnio bez razloxitieh bílyiega.

8 Akòſu ucinilli ſctogod ſuprot viernoſti Sudçi, Odvitniçi illi Parçi, Prokuraturi, Notári, Potayniçi, i inni Officalí; takòſe imma ſfak iskuſſiti od ſfóga Officía, i poslovanya poſobita.

9 Akòsi na zlò koyegod nagovarao druzzieh, illi ſfittovao, illi potaknúo. Takóyer reçi ſfà zlà ucignena yezikkom nepravedno ſuprot iskargnemu.

Regin. li. 11. cap. 3. uu. 17.

V. Sctòye darxan ucinitti onij, koyiye ozloglaſſio laxivvo druggoga, zà vrátitimu caſt?

M. Darxanie rieti daye ſlagáo, i zaklétiſe yoſctè, akò budde od potrebæ; i akòmuſc ne vierruye, ucínitti pomgnivo ſfè, ſctò uzmoxe za vrátiti caſt.

V. Ozlograſſioſam yednoga laxivvo, i ſtoyij na poghibilí od xivota, ſctòſam darxan ucinitti?

Petr. Nauar. n. 403. 415.

M. Darxanſi rieti daſi ſlagáo, premdachieti xivòt otijti; akò viddiſc, da chieſgniega oslobodditti: erè ù yednakomu uzrokku boglieye razlog od pravednoga: *Melior*

lior eſt conditio innocentis.

V. Sctò ſam darxan, bivſci propoviddio ne-
pravedno yedan grieh iſtini kogagod,
koyiye skrovit: i takò ſamga ozloglaslio?

M. Darxanſimu vrátiti caſt, erſi ſagrieſcío ſu-
prot právdi. Alliye ſumgna meyu DD. ka- Reg.l.cit.c.4.
kòmu immaſc vrátiti caſt. Opchíenno go- num. 21.
vurre, dà od ovoga ozloglaſſenya vechie Pet.Nau.c.4.
negovorriſc; neggo dà proglaſſuyeſc do- nu. 379.
bar glas od gnega ù prigoddih od razgo-
vora. Takoyer da mu plátiſc ſctettæ, akò-
ſu muſe koyæ zgodillæ.

V. Yedánye nepoctennieh, i húdieh chiudij;
alliſu skróvitæ, mogguli ih yá druzziem Tol.l.5. c. 6.
propoviditti, daim nenauddi?

M. Moxeſc, er tó einíſc zà gnih dobrò du-
hovno.

V. Napaſtovanye yedàn oddruggoga na grich Suar. to. 1. d.
ſmartni, grieſcili, akò tò ocittuye Oçù 34. 2. affert.
Duhovnomu, illi komu druggomu za ſhi-
tovatiſe?

M. Negrieſci, nittiye darxan vrátiticaſt; erè-
ye pravedan uzrok, ſhittovatiſe za po-
mocch od duſcæ ſfoyæ.

V. Vierraſe yedàm, illi yednà, i tkògod Pet. Nau. l.c.
iſpitiva bitye, i xivglienye od gnih, mo- nu. 289.
xeli ovij upijtan rieti koyúgod zlobbu teſ-
cku; a potáynu, koyu, akò nebi rekao,
moglabiſe zgoditti ſctetta, i zlò teſcko yed
nomu od gnih?

M. Mò-

M. Mòke ſámo rietí onò, cinſe möxe, uklonitti ona ſdetta, ílli zlò teſcko; crèchic takò bitti pravedno ocittovanye.

Valen. to. 3. d.6.q.5. p.5.

V. Yedan hváli druggega vechie, neggoye doſtoyan pred nepriateglima gnegovviemi, nekàgaonì pogarde, i od gnegna zlò govorre, grieſcilí?

M. Grieſci ſmartno, í darxanye, vrátitimu caſt, kakò ifli zloriecçi nepriategli.

V. Mogguli yá govoritti od yednoga ocitta grieſcnika, kamatnika, bludnika, piança, s'onecziemi, koyi tò neznádu?

Petr. Nau. Regin.

M. Triemiſe nacinnima moxe govorriti od taççieh.

1 Misledchi, ozloglaſſiti ih vechie, neggoſu, i tadàye grieh ſmartni.

3 Págnkayucchi, i tadye máli grieh.

3 Vcécchi druzzieh, illi xallecchi ih, neka za, gnih Bogga molle, illi za innu dobru ſfarhu, inie grieh.

V. Yedanye ù grádu Komugod, ozloglaſſen ocitto; mogguli ya tó pijſati pò innieh mieſtieh, gdie on poznam?

Pet.Nau. nu. 295. Sal.q.62.a.2. Adria. quodl. 11. q. 2 Pet.Nau.loco cit.nu.291.

M. Yedni DD.govorre, da nie grieh ſmartni; ermuſe neuzijma caſt, budducchi ozloglaſſen, i neeaſtan Druzz i govorre, da ye ſm: grieh; a navlaſctito, akòye on ù druggomu mieſtu poslie ſtekkao doblar glas: erye to' nepravedno.

V. Grieſcimlí, akò recém, upítavſcime yedni,

ni, koyi kchier vierrayu, daſam od ſtá-
rieh cùo, kakò yedàn od rodbinæ Viere-
nikovæ b;j radi lupéſctinæ, illi druzzieh
grúbſc eh grieha ozloglaſſen, illi obieſcen
velè godiſcta prie; od koga nie vecchie
uſpomena?

M, Negrieſcìſc; erè radi pravedna uzrokka
tó poviedaſc: iſtom vierno reçi iſtinu, i
on em ſámiem, koyiemſe tó priſtoyi, znat-
ti; rekſciim dà tó, í onì darxá skrovito.
Innakobí ſagrieſcio ſmartno i on, i oni.

Regin. li. 11. cap. 61. Petr. Nauar. nu. 189.

V. Grieſcili onij, koyi slúſca zlò govoritti
od Iskargnega?

M. Akò, e uzrok, da ſe zlò govorri, potic-
cucchi, pomágayucchi, hválecchi, pot-
vardyuyucchi. illi riecmi, illi zlamenyem,
Koyiem grieſci ſmartno ſuprot gliubavi,
i procch právdi velé vechie neggo
zloriecaç iſti. Akò li nie uzrok, i malla-
ye ſtvar, koyúmuye drágo cutti, cinij
mali grieh.

Od zlacuve-nia. Tol. l. 5. c. 67. Regin. l. 11. cap. 7.

V. Yeſamli darxan pokárati yednoga, koyi
pridamnom teſcko zlò govorri od druz-
zieh?

M, Akò immaſc koyu razloxitu, i dobrù
sfarhu, níeſi; navlaſcito, akò viddiſc,
da ehie bitti nekoriſno tvoye pokárannye;
alli da chiete onij opſovatti, udritti, ne-
hayati, pogarditti, pohulliti, &c. Akòlibi
bijla ſtvar teſcha, i moxéſc laſnò privrá-

tìti

titi razgovor, darxanfi pod fm: grieh i erbi ucinio ſuprot Karitadi, mucècchi.

V. Akò ne moggu radi pravedna uzrokka prifícchi beſieddenye zlò, nittiſe moggu uklo nitti laſnò, fctòſam darxan?

M. Immaſc od vráchiati obraz, inna zlamenya izvagna cinitti, na mærdivſcife, ukázati, dá tiye nedrágo ono tracénye. Erè-ye úpijſano ù Pijſmu Sfétomu: *Ventus Aquilo diſsipat pluuias, & facies triſtis linguam detrahentem.* Viettar Sievver razmèchie daxde, a obraz nagrundyen, yezika tracnika.

Greg. Valen. to. 3. d. 5. q. 6. p. 5. prop. 3. Salon. q. 60. art. 2. I Druzzi.

V. Yedan cuvenò teſcko potáyno zlò pripovíeda od Iskargnega druzziem, grièſcili?

M. Opckiennye nauk, da grieſci ſmærtno fuprot právdi, akòſu ovij okoliſci r

1 Kada pripovída innako, neggoye cúo.

2 Kada nacinnom od govvora cinij ſtvar occittíyu, neggoſe govorri.

3 Kadaye coviet od tolickæ caſti, da muſe vierruye, sctò govorri; erè neima obicay, neggo ſtvári iſtinæ pripovídati.

4 Kada imma mifao ozloglaſsitiga teſcko. Akòli ſamo govorri, daye cúo, ne potvardyucchi niſcta za iſtino, ne grieſci ſmartno; i takòyerod malla grieha i akoliye od teſcha grieha, kakò od ereſie,

Reg, l. cit. c. 6. nu. 16.

od

od nepodobnoga, &c. grieſci ſmartno ſuprot práudi : erè teſcko zloglaſſi. Reg. loc. cit. c.6. nu. 16.

V. Yeli grieh, pripov diti druzziem koyegod teſcko uvridyenye ſebi ucigneno ?

M. Akò govorri zà osfetu, illi zà ozloglaſſitigá, cinij ſm. gr, Akòli zà iztúxitiſe, illi zà ſfittovatiſe, ne grieſci ; erſe slúxti razlogom, koyi imma, nemislecchi, dà od kriva tuy grieh. Pet.Nau.l.2. c.4.d.14. n. 346.

V. Koyi grieh cinij onij, koyi nepravedno zloglaſſi yedàn Red, illi skupſctinu ?

M. Smartni ſuprot právidi, i darxanye vrátitícaſt. Takoyer akò bi yednoga Redovnika od onoga mieſta, ozloglaſsio erye tó ſuprot ſfemu Redu, illi Monaſtiru. Razumiſæ ovó od kogagod grieha potáyna ; à nè ocitna. Regin.lo. cit. nu. 20.

V. Yedàn neima miſao, druggoga ozloglaſsiſiti ; alli govorri tolikko nesfieſno, i nerazborito, dàmu pogardnæ rieci donoſſe teſcku necáſt, grieſcili ?

M. Grieſcí ſmartno ; erye darxan razmisliti, kakò govorri, i uzdarxati raſarcbu ; a ne tolikko slobodno govoritti ſuprot druz ziem. Petr. Nau. Regin.

V. Grieſceli onij, koyi yedàn druggomu govorre teſckæ pogardæ, ſcálechiſe ?

M, Taſctiemi riecmi ciné mali grieh, Pet.Nau.l.2. c. 4.

V. Yeli darxan onij, koyiyc ozloglaſſen, proſtitti zloglaſniku ? Valent: to 3. d.5. q.16.

M. 1 Darxanye, nemarziti nà gnega, i nemislitimu zlò od osfechiénya : alli, moggobi imatti mísao, dàga cinij pedepsati od od sudça, ne za osfetu, neggo za razlog od pravdæ.

2 Neímamu kázatí zlamenya od nepriatélstva, prasctayucchimu iz sfega sarça za gliubav Boxyu.

Regin. l. cit. V. Yedan za sinésti zlobno priatelstvo, hochieli sagriescíti, akò propovij, koyegod zlò potáyno od druzzieh ?

M. Negriesci ; pacek cinij diello od karitadi, ne budducchi ovo právo priatélstvo, koye nie naslogneno na kreposti, neggo na zlobbi.

Idem l. 12. cap. 5. V. Griescili onij kovi psùye, illi kuné druzzieh kletvom teskom ?

M. Akò iz sarça xúdi, da muse stecè, gríesci smartno : akòli ù yijdu bez póxudæ, máli grieh cinij, kakó akò mallo zlò poxúdi.

V. Yeli grieh, kléti s'púxudom sarcannom ; da poghinnu, da buddu posieceni Poganni, poluvierniçi, nevierniçi, neka ne cinè sctet tu Karstyanstvu ?

Regin. l. cit. num. 17. M. Nie grieh, ersu nepiategli sfétæ Çærqvæ, i sféte Vierræ ; xudecchi tó radi dobrà opchiennoga.

V. Griescili Dievoyciça illi xena casna napastovana od zla coviekka suprot casti,

akó-

akómu poxúdi iz ſarça , dá mu doyhe Koyegod teleſnò zlò, nekayu nenapáſtuye?

M. Negrieſci , ermu onò zlo xúdi za ſfoyè dobrò , i za dobrò gnegovvo . Takoyer ne grieſci ni onij , koyiye nepravedno potézan na pravdæ , akò druggomu poxúdi koyugod nemocch , nekáſe oſtanne od ne pravada . Idem. Caiet. v. Maledictio .

V. Grieſcili xena, koyá xúdi múxu nemocchi ù rukah , illi nogah , da ne raſijpa pratex vechie ù igrah , pò zlieh druxbah, pò zliççah ? Iidem.

M. Negrieſci , ermu onó xúdi ne za zló, neggo za ſpaſſenye od dufcæ gnegovvæ .

V. Yéli grieh , proklínati neciſtoga duha, hudobu , vrága ?

M. Nie grieh ; erga kuné çiechia zlóga bitya, ù komuſe nahoddi , i kako nepriatéglia Boxyega , i naſcega ; Akòliga prokuné od yijda , cinij mali grieh od neuſtarpgliénya . Iidem.

V. Yéli grieh , proklínati dan rogenni ſfoy , ù yijdu ?

M. Akóye tolik yijd , da ſe mallo , illi nieſta neſtavglia na onò, ſctò govorri , cinij máli grieh ; akòliſe ſtávglia , i imma míſao kléti ù kolikoſeye rodio na ovij ſfiet, i htio bi , da ſe nie rodio , grieſci ſmartno ; er xeli ſebi teſcko zlò. A prokléti dan rogenni , ù kolikkoye upáo ù onij dan ù grieh Caiet. lo. cit.

Istocni, ne grieſei; takò prokle Yob. Prokléti, kakòſe cinij, opchienno nemislecchi niſcta, máliye grieh. Takò yer i innieh dan rogenni prokléti, kadſuſe rodilli, nesfieſno, máliye grieh,

Regin. vt infra. V. Kolikoye okolísca, radi koyieh kletvæ: proklinanya, i kunénya buddu ſmartni grieh?

M. 1 Kletva s'poxudom odlúcenom.
2 Akòſe ſtavglia na ſctò govorri.
3 Akòſe poxúdi teſcko zlò kakò zlò: a ne kakò dobrò sfoyè, alli onoga, koga kunéſc, za koyugod dobrù sfarhu: kakoſmo rekli mallo prie.

V. Moxeliſe kadgod rieti laxa, za uklonitti koyegod teſcko zlò, bez kletvæ, i bez ſctettæ od druzzieh?

Regin. l. 12. c. 2. nu. 6, 16. M. Nemoxe, nittiſe imma nikadar slagatti za vas fiet. Eréſe neímayu zla cinitti, daſe zgodé koyágod dobrá: niſctane magne moxeſe kadgod iſtina níkayucchi, ne rieti.

V. Kolikoye várſta od láxa?

Regin. lo. cit. nu. 15. M. Trij ſu varſtæ.

1 Scaglivva, Koyáſe govorri ſcalecchiſe za igrù, i táye máli grieh.

2 Posluxgliva, koyáſe recé za koris sfoju, illi od innieh, i ovaye grieh máli.

3 Sctetgliwa, koyà cinij ſctettu, teſcku druzziem, i ováye grieh ſmartni.

V. Ye-

V. Yeli grieh ſmartni mallu laxu rieti, zaklev ſciſc?

M. Grieh ye ſmartni, akòſe ſtàvglia, daye laxa; erè cinij velicku ne caſt Goſpodinu Boggu.

V. Akò me Stariſcinna, illi ſudaç pravedno pijta ſctògod, mogguli yá níkati, tó yes, uzéti, i razumittí rieci na druggo zlamenonanye, neggo ih uzíma ſudaç?

M. Nikako, nemoxeſc, erèſi darxan pravednomu ſudçu pravvo odgovoritti, kakò on onæ rieci razumie. Akò libite nepravedno, i nerazloxito izpitívao, táda moxeſc níkati riecmi pò tvoyóy misli, i zlamenoványu.

Regin. lib. 8. c. 4. nn. 22. & c. 6. nn. 12.

V. Yéli dopúſcteno ù tergoványu, illi opchiényu níkati, i eqvivokatti; kako da receſc; Proſti yedan, da mu zaimgliem ſtoò dúkata; ò yá erè muih néchiu datti, govorrim, daih neímam, (mislecchi ù ſebí) za zaimati ih tebi?

M. Gnekki gouorre daſe onada moxe eqvivokatti ù opchiényu gliuçkomu kadaſu rieci takkæ, da prímayu oni razumak, ù komuih mij uzijmamo; a kada neímáyu takki razumak, nemòxeſe nikatí, illi eqvivokatti; kakòye ù recennoy priliççi, budducchi laxivvo, dá yá neimam pienéza. Druzzi govorre, (kadaye nami, ne koriſno; ucinitti onu ſtvar) da móxemo zanikati:

Azor. tom. 1. Inſtit. lib. 11. cap. 4. §. 5.

Greg.Val.to. 3.d.5.q.13. p. 2. Nanar. c 12. nu.18. & 19.

níkati : dá akònamye Koriſno illi neſctetno ; pacekye diello od millofardya , daſe nemoxe níkati . Trcthi govorre daſe moxe zánikati bez niednæ inne misli .

V. Mogguli ya zanikati yednomu , koyme molli, í prosi veoma, da mu recém koyúgod ſtvar potáynu ?

M. Ne sámo moxeſc; pacekſi darxan zanikati; erè proſti ſtvar nepravedno zlù .

Od Sumgnæ. Petr. Nauar. l.2.c.3.

V. Yéli ſumgna, illi poſſuda nerazloxita; pomísliti , daſe òzlù razgovárayu , yedan mládaç razbludan s'xenóm mallo cáſnom na mieſtu ſumgnivü ?

M. Nie , erèſu zadovoglni biliezi za posúditi na zlò : i zatóye oſſuda pravva , a ne nerazloxita , illi temeraria . Da akòbi bio coviek caſtan , i xena caſna na nieſtu nesúmgnivu , poſumgniti , da ozlù ráde , grieh bi bio ſmartni od súda , illi od ſumgnæ nerazloxitæ : erè bez biliega zádovoglnieh oſſudyuyeſc míjſao druzzieh ù ſtvarieh od ſmartnoga grieha .

Reg. c.3. nn. nn.13.lo. cit. Regin. nu.3.

V. Sctòſe hochie , za ſagrieſciti ſmartno súdom nerazloxitiem ?

M. 1 Da neímaſc bilieghe razloxite za poſsúditi zlò, neggo mallahne .

2 Daye zlò teſcko , od koga súdimo .

3 Daye súd ſtanovit, i temeglit .

Petr. Nauar. nu.445.

V. Koyíye grieh posúmgniti zlò teſcko od iskargnega bez razloxitieh bíliega ?

M. Ye-

M. Yedni' govorrē , daye ſmartni , kadaſe duggo vrieme ſtoyij ù ſumgni , Druzzi , daye máli grieh opchienno; erè akò bi bijlo zlò odſtvári priteſckæ, kako od Ere- Idem Petr.
sìæ, biobi grieh ſmartni. Trecchi govorre, daye máli grieh : I ovìye opchſenni nauk.

V. Gríeſcili tærgovaç , akò posúmgni , da ye yedan lúpex , vid vſci , da mu okolo ſta- Regin. lo. cit.
cúna idde , i takò otvaira occi ? nu. 25.

M. Spametno cinij ; erè od onieh , biliega súmgni zlò , za odvrátiti koyúgod ſctettu; a dvòya pómgna ne uddi, budducchi da ſe ovæ lupéſctinæ zgáyayu .

V. Grieſceli yedan illi , dva ſfidoka , ſfido- Od Sfidóka
cécchi na pravednomú súdu zakletvom la- na súdu.
xivvom , za oslobodítti krívça od poghi- Regin. l. 12.
bili ocitnæ ſmarti ; a bez nicvæ ſctettæ ? c. 10. nu. 7.

M. Smartno grieſce , i krivozaklét niçiſu: er- ſu laxivom zaklétvom ſagríeſcíli Gnu Bog- gu , Goſpodi, i súdçu ; niſe moggu osfiet- latti dobrom ſfoyom misli , illi inten- çioni .

V. Molli yedan priateglia , da ſfidocij na sú- du, daſeyenámirrio na mieſtu , kadaye on drúggomu tergovçu bio sbroyio tiſſucchia dúkata na záyam(ne bivſcitu priategl bio, prém daye iſtina, da muihye sbroyío) grie- ſcili priategl , akò zaklétvom ſfidocij , da- ye ondì bio .

M. Grieſci ſmartno i krivozaklétnik yeſt, ſfi-

docécchi laxivvo , ſctò on nezna , nebivſci ondì bio .

V. Yesámli darxán súdçu ; koyíme iſpitiva , ocittovati Petrov grieh , koyimiye on rekao ù skrovitu , i obechiáoſammu zaklétvom , neocittovatiga ?

Regin. lo. cit. c. 20. nu. 13.

M. Akò onij grieh hochie Pettar ucinitti, i yeſt ſuprot dobrù opchiennomu, illi poſſobitomu kogagod coviekka pravedna : kakòſu , Crimen læſæ Maieſtatis , uboyſtva pò putieh , iz opacenya od pienéza ereſie , izdáyſtvo od gráda , i takka , darxanye , ocittovati ; erèye nepravedna bijla zaklétva , koyá neíma , bitti zavezay od opacinnæ (kokò da muſe nie zákleo, neocittovati.) Akòli ye yur grieh ucignèn , i ne ìziſkúyeſe kríváç za druggu ſtarhu , neggo zà pedepſatiga , prem da gnekki govorre, daga imma occittovati, kada súdaç (obadienyem súdecchi) iziskùye. Niſcta nemagne Nauk opchienni od DD. yeſt , daga neíma ocittovati . Erè , kadaſe ſaſtayu dvii zapovidl ſuprotivnæ meyu ſobom , imaſe, obſlúxiti oná zapovid , koyá ye vecchia.

Regin. lo. cit. citat alios. Doctores ,

V. Kadaye ſfidok darxan vrátiti ; i plátiti ſctetnomu illi, kadanie rekao iſtinu , illi kadnie hotio na súdu ſfidocitti , illi sùditi súdaç ?

M. Kadaye on zván , i pravednoye izpitivan, i níka iſtinu , grieſci ſmartno , i darxanye plá-

plátiti sfæ ſctettæ, koyæſuſe zgodillæ çiec- Regin. loc. cit.
ch'gnegovva ſagrieſcénya ſctetnomu. Erè nnm. 25. 27.
ye ſagrieſeio ſuprot gliubavi, ſuprot poslu-
hu, i ſuprot právdi, Takóyer kàd niehtío
ſfidocitti, illi súditi,

V. Cúoſam ſctogod gréſcno od covieкka,
кoyi nie doſtoyan, dà muſc vierruye, ye-
sàmli darzan súdçu opoviditi?

M. Nieſi, erè od таkка covieka cuvenò, yeſt,
kako necuvenò, i neznanno. Takóyer Re-
dovnik nie darxan, ni moxe propoviditi,
akòye uzaznaonà ſfétoy Iſpoviſti, kako
yedàn hochie ubitti nà ſmàrt druggoga;
erèbi ucinío ſakrilegio, i ſuprot peccattù
od ſfétæ Iſpoviſti. Takoyer nemoxe ni-
kadar niedan grieh rieti, prem dà viddi, Od od-itni-
dà chie ſfiet poghinnuti. Ka.

V. Kolikko umiteoſtvo imma Paraç, illi od-
vitník imatti.

M. Tolicko, kolickoye potrebno, za mòc- Regin. c. 21.
chi, poznatti razloghe, i doſtoyanſtva od nnm. 10.
onoga, ſctò ckie párciti, illi brániti. Zà
tò akò neumiteoſtvom ſfoyiem izgubitti
budde právdu; illi nauddi ti oniem, ko-
yieh parci, teſckom ſctettom, darxanye
ſfè vrátiti. Sctòſe razumie, akò nieſu onij
znalli neumiteoſtvo gnegovvo: erè akò-
ſu znalli, oniſu krivi od ſctettæ; a ne on;
i nie gnim niſcta darxan.

V. Páraç, koyi odmiççanye nepotrebno, i

pro-

prodiglienye od právdanya ſtettom od kogagod cinij, grieſcili?

Regin. lo. cit. num. 12. M. Smartno grieſci, i darxanye plátitì ſfæ ſtettæ oniem, koyiſu bijli ſtetni nepra-vedno.

V. Paraç ocittuyucchi protivníkom razlogghe ſtoga párcenoga: radi ſtà ovij gubij na právdi, grieſcili?

M. Grieſci ſmartno, i darxanye ſfù ſtettu plátiti; i moxe bitti, pedepſan od sùdça.

Regin. n. 13. Takóyer grieſci onij, koyi parci nepravedno pravdanye, i razlogghe. Ere nepravédno imma púſtatti a pravedno brániti. Netom pozna; dàye nepravedno, ſtò ù pocetak ſçiegnaſce pravedno, neima parciti. Akòliye pravdanye, y razlog ſumgniv, párcecchi, ne grieſci; i neima platiti ſtettæ.

Idem c. 23. nu. 14.

RAZGOVOR
Cetvarti.

OD SEDAM SMARTNIEH
Griena.

V. IMmateli sctò rieti posobito od seddam grieha smartnieh, osvengorurecennieh stvarij?

M. Immam; alli ù kratko.

1 Akòsise uzoholio, hvastao, uzveliccio svarrhu druzzieh, i pohullio ih ù stvarich malahnieh, malisi grieh vcinio. Emerius in Speculo.

2 Akòsi se uzoholio suprot Boggu, misslecchi, da dobrò, koyè immasc, daga immasc od tebè, a ne od Bogga, smartnosi sagriescio.

3 Reçi od tasctæ slavvæ zalisenæ, od poxudæ za uzvelicitise, illi za gúspodovati; i od neposluha, iod nehayanya od druzzieh.

4 Od lakomosti, i od poxudæ zalisenæ od blága sfietovnoga, od liepscieh haglina, od nepravednæ dobiti.

5 Od rasarcenya nerazloxitich; tako-

yer

yer od zaliſcna yedenya, i pítya : od opíyanya : od raſipanya od blága ù obilnæ yeſtoyskæ.

6 Od zavidoſti, koyáye ſmartni gr. kada tij immaſc xalloſt u ſarçu od iskargnega dobrà, kako od vmiteoſtva, od caſti, od blaga, od ſçiennæ, & Takóyer oxalloſtivit ſe, dà neimaſc tolicko blágo, kako druzzi zà zlù ſfarhu, kako za osfétitiſe, za blúditi, za hvaſtatiſe, &c. Akòliye za dobrù ſfarhu, nie gr. ſmartni.

7 Od liénoſti, koyáyc ſmartna, kadaſe xalloſtiviſc s'vogliom odlúcenomod ſtvarij duhovnieh, erſu duhovnæ, i Boxyæ: i nedrágotiye cutti, od gnih, beſiedditi; i Boxya unutargna nadahnùtya, i pokrénutya, néhayeſc : takoyer propuſctávaſc, ſtvári zapovidyenæ, illi drugghæ, koyæſi darxan ucinitti pod ſmarthi grieh: kako, Iſpoviditiſe, príceſtitiſe, ſtáti na Miſſah, gouoritti molitvæ od zavietta, od Reda ſfetoga; takoyer od poſta, illi od inniek duhovnieh.

V. Koyiſu navlaſctito onij gríeſi, od koyieh ishodde mallomagne ſfikoliççi ſmartni gríeſi?

M. Sfeto Pijſmo govorri, daſu ohollaſt, i Lakomoſt: *Initium omnis peccati eſt ſuperbia*: Pocetak od ſfakkoga grieha yeſt ohol-

ohollaſt . A ſféti Pavao : *Radix omnium malorum eſt cupiditas* . Koreni, xilla od ſhieh zála yeſt pohlepoſt ,

Od Ohhollaſti i Taſcta ſlavva.

V. Kako hochie coviek oholli bitti vecchi , neggoye ?

M. 1 Súdom ſfoyiem , ſçienecchiſe vecchi , neggoye .

2 Súdom od druzzieh , hotècchi bitti ſçiegnen od druzzieh, vechie , neggoye .

3 V' diellovanyu, hotécchi vechie cíninitti , neggo moxe , nehtécchi poznatti mogucchſtvo ſfoyè, i nemogúccſtvo .

V. Yeſúli koyigod lieçi ſuprot oholla ſti ?

M. Mnozzi ſu ; a poſobiti ſu ovii .

1 Vmiglienſtvo illi Poniexenſtvo .

2 Razmiſcglianye ; ſctòye coviek , ù tíelu ? niedruggo , neggo vrechia punna ſmráda , prah i peppeo : a ù dúſci , daye pun ſfaççieh gríeha , i pomagnkánya , i zlockiudſtvæ .

V. Sctòye od potrebæ , da moxem iskatti ſlavvu bez grieha ?

1 Iſctì ſtvári doſtóynæ ſlavvæ ; kako, koyágod dobra diella .

2 Ne iſctì vechiu ſlavvu , neggoſe priſtoyi takku dobru diellu .

3 Immay doſtóynu ſfarhu , tòyes za ſlavv Boxyu , illi koriſtvoyú , illi túyhu ,

2 Od ſlavvæ

V. Yéli taſcta ſlavva , akóſe yedan hvali i dobræ ,

dijci ,

dijci, i veſſelij, daſe druzzi pomâgâyu, i daye koriſtan opcchini naukom; umiteoſtvom, ſfetoſti, krepoſtyu, illi izvarnoſti ſfoyom, i zatóga ſçiene, i hválæ Bogga?

M. Nie, akò on Boggu ſfè tó pridaye, i poznáva ſfè iz rúkæ Boxyæ, uxivayucchi, i veſſelecchiſe i radi caſti Boxyæ, i radi kóríſti od iskargnega: erſe ſtè tó obrachia na ſlavvu Boxyu.

Od Naprá va xensKieh.

V. Gríeſri oní, koyí poſtij, dáva lemozine, cinîj inna dobra diella, nekaſe recé daye dobar?

M. Cinij máli grieh od taſctæ ſlavvæ, akò neíma dobru ſfarhu od ſlavvæ Boxyæ: i zató gubij doſtoyanſtvo, koyéſc dobíva dobriemi dielliema.

V. Gríeſcili xena muxatta, nacígnayucchi ſe, i uresívayucchiſe za bitti dráxa múxu ſfómu, illi za iziiti meyu værſnikkæ, i drúghæ ſfoyæ priſtóyno?

Leſſ. l. 4. c. 4. num. 11. M. Akòye ureſſenye cáſno, i narédno, negríeſci, nebudducchi zlæ ſfarhæ. Da akóbi bijlo zaliſcno, biobi máli grieh radi zaliſcnoſti.

V. Gríeſceli xenæ koyæſe cerſayu, i biakayu, i márce?

M. Yední govorre, da, akò tó cine, za pokritti, koyùgod grubocchiù od obrazza, negríeſce. Akòli ciné, za bitti ſçiegnenæ liep-

liepſcæ, neggoſu da grieſce ſmartno; er takò upijſao yeſt S. Ciprian. Alli pò rázlog-gu. Opchienni naukyeſt, dà ùdvij zgoddæ sámo grieſce ſmartno. Leſſ loeò cit. nn. 108. 114.

1 Kadàſe nacígnayu, zà navésti druz-zieh nà grieh ſmartni,

2 Kadà nehayu (zà nacinittiſe) uci-nitti ſuprot zapovidi Boxyoy, illi S. Çar-qvæ: kakò, dà nehayu, póycchi nà Miſ-ſu ù dan ſfecanni. I od ovieh dviyu zgó da gouorri S. Ciprían.

V. Yednàſe nacígna, zà bitti ſçiegnena liepa, i darxána za liepu, za taſctuslavvu, koyī grieh cinij?

M. Cinij máli grieh, akò neima niednu zlù ſfarhu, radi koyæbi moggao táda bitti ſmartni grieh.

V. Yedna Dievóyciça, illi vdoviçça, koyá-ſe néchie udávati, grieſcili, ureſsívayuc-chiſe bez niednæ zlæ ſfarhæ, neggo za-gnekku taſctinú?

M. Yednì govorre, da grieſci ſmartno. Op-chienni nauk yeſt, da sámo cinij mali grieh. Nau. n. 20. Leſſ. nu. 109.

V. Grieſcili ona, koyá uzíma tuyæ koſſæ, i ſpletéih s' ſfoyiemi; illi neímayucchi ſfo-yieh, za bitti liepſca?

M. Negrieſci; erè na mieſto od narrávnoga pomagnkanya tó ſtavglia; priſtoyecchiſe xenì urès od kóſa, akò nie zlæ ſfarhæ.

V. Grie-

V. Grieſcili ona , koyáſe ureſsíva haglinami bisſerrom , zlátom , vechie , neggoyoyſe priſtoyì gnæ bítyu ?

Nau. cap. 24. num. 20. Leſſ. l. cit. nu. 111.

M. Cinij mali grieh , akò ù tômu nie kóyigod ſmartni okoliſc: kako , akò uzrokkuye , da mux nemoxe plátiti dugbre , illi da cinij neprávdu , i varkæ ; erèye tada darxana pod ſmartni grieh púſctati ſfæ tæ zaliſcnoſtí .

Kada niésn zlì xensKi Vreſsi , Napravvæ .

Móxèſe dakè rieti , dà xénski ureſſi nieſu zli , akó neímayu koyugod zlu ſfarhu , illi zlò uzrokovanye od grieha ſmartnoga , kakoſmorekli .

V. Yeli dopuſctęno ſfietovniem gliúdem , i xenam poycchi na Muſikæ , illi na Komedie ?

Sylneſ. v. ludus §. 8. Anron. 2. p. to. 3. c. 7.

M. Akòſtı od cáſnieh ſtvarij illi od ſfietovnieh ſtvárij caſno, i poctenò prikázanieh , dopúſctenoye ſfakkomu gledatiih ; erye tò diello dobbrò , i dobriſu okolíſci . Akòli ſu ne poctenæ , i necáſnæ Komediæ illi Muſikæ , grieſci ſmartno, tkò na gne idde, akoſe boyij , illi razloxito súmgniti imma radi ſfoyæ ſlaboſti, dachie ſmartno ſa grieſcîti. idducchi na gne, grieſcì ſmartno; erè, *Qui amat periculum peribit in illo* . Tkògliubi poghibionoſt , pogkinnutichie ù gnoy . Za tóye razlog da ſe na gnæ neidde .

V. Gríeſceli ſmartno Komedianti illi Múſiçi pri-

prikazívayucchi Komediæ illi Muſikæ raz-
bludnæ illi laſcívæ ?

M. Akòſu ſtvári toliko grúbæ, i nepoctennæ, dá pò obicáyi poticcu nà bludnoſti, illi na reſcku pogardu od ſfétieh ſtvárij, illi od kogagod Réda, illi od kogagod covieka poſobita, ciné grieh ſmartni, radi skanda-la; i uzrokuyu velè griha ſmartnieh tadà, ipò tom toga vriemena. Caiet. v. Hiſtriones. Armil. v. eodem.

V. Grieſcili onij, koyi káxe, dàye dobar, illi poniexen, illi bogogliuban (à iſtínom nié) zà dobrù ſfarhu ? Od Lizimirſtva. Tol. Snm, lo. cit. de ſeptem pec. mor. c. 9.

M. Cínij mali grieh, i lizimirye, láxucchi. A erye laxa vazda grieh, prem dàſe recé zà dobrù ſfarſu ; takò i lizimirſtvo ucigneno zà koyumu drago dobrù ſfarhu, vazdaye grieh.

V. Moxeliſe lizimirſtvom ſagrieſciti ſmartno ?

M. Moxe. 1 Kadáye ſadruxeno s'hochióm, za ucinitti koyigod ſmarti grieh: kakò, kada kaxeſc, daſiſfet, dobar, bogogliuban, &c. za privarriti druzzieh. Idem.
Kada tó ciniſc, za imatti koyegod poglavſtvo, ſtariſcinſtvo, vladanſtvo, &c. koga nieſi doſtoyan, ni vriedan.

V. Kakòſe grieſci lakomoſtyu ?

M. 1 Dobivayucchi blágo naeínnom nepravedniem, i zabrágnenicm, kako kamatom, lupeſctinom, varkom, ſillom, &c. Od LaKumnſti. Tol. lo. cit. c. 24.

2 Darxecchi nepravedno tuyhe blago.

3 Stavgliayúcchi zalíſcnu pohlepoſt ù blágo : zató tkòye takki, zovéſe lakomaç.

V. Grieſcili tærgovaç, kóyi imma xegliu zaliſcnu od blága, i voloma pohlepno hochie uzmnoxiti pratex stoyu, i kuppiti pienéza.

Idem c. 25. M. Akò on blepij na tò blágo beznepravdæ od iskargnega, illi bez uvridyenya Bóxyega, illi bezinnakvæ griehotæ ſmartnæ, cinij mali grieh, radi zalíſcnæ pohlepoſti.

V. Yeli grieh rasipati blágo ſtoyé, od kógaye tkògod goſpodar?

Leſſ. lib. 3. c. 47. dub. 8. nu. 61. 62. M. Pò ſtoyóy naráviye máli grieh. Moxe, bitti ſmartni.

1 Kadaſe imma zla ſfarha, kako, tratecchi, za ubitti nepriateglia, za bludnoſti putennæ, &c.

Tol. de 7. pec ca. cap. 25. 2 Kadaſe cinij nemogúcch plátiti, kómu imma.

3 Kadaſe dáva téxak skandao druziem: I ovijſe zové raſapnik.

V. Moxeli xená muxatta, ucinitti lemózinu bez dopuſctényа múxevglia?

Idem Tol. M. Moxe, kada viddi uboggoga ù privelíkkoy potrebi, akò múx nie ù iſtoy.

V. Viddecchi xena daye múx lakkom, illi zapletèn ù griefieh ſmártnieh, i da necinij lemozinu, moxeli bez dopuſctényа gnegovа, onayu cinitti.

M. Mo-

M. Moxe, nekaga Boog prosfietli, í dighne s' gricha.

V. Xena muxatta ofven pærcchiæ, imma ko- Tol. loc. cit.
yigod posfobak, illi darovan, illi dobi-
vèn hitrosf yugnæ, moxeliona od toga cí-
nitri lemozinu?

M. Gdienie posobita zakonna, da buddu takkæ stvari opchiennæ múxu i xenì, mo-xe; erboye od gnih ona gospoya.

V. Moxeli tá ista, cinítti lemózinu od stvarij Tol. loc. cit.
mallieh; kako, od vina, kruhha, mukæ, &c.
bez dopuscténya múxevglia?

M. Moxe, prem da, múx nebi htío, istom da-ga ne dovedé na uboxtvo; crè mallo dat-ti pò naravno mu razloggu dopusctávase gnoy.

V. Sluxitegli, í sluxbeniçæ mogguli bez grie-ha prodávati kruh, vino, illi druggu stvar (primglienu od gospoyæ, illi od gospo-daára za sfoyù hránu) kadimye savisce?

M. Moggu, akò imye dáno tó, tiem nacin-nom; da (ne budducchi gním tó dosta) il-li im gospodar dáva yoscter druggo, illi onì uzimáyu, tada nemoggu onò žalisćno ní prodatti, ni darovatti; erè nie tó gnih, neggo gospodárevo.

V. Od koliççichye nacína potreba iskargne- Potreba Is-
va? Kargnega na-
scega sctòye?

M. Od trieh. 1 Privelicka; i yest, kadaye Tol. loc. cit.
na poghibili od xivota, illise sumgni raz- cap. 33.

loxito, dachie umriti, akòga ne pomòxesc.

2 Teſcka potreba; i yèſt, kadaye velik ſtráh, dachie izgubitti caſt, illi dieku od bítya ſfóga, illí dachic ſagriéſciti; kako, kadachie koyágod xena za nevogliu ucinitti zlò.

3 Obicáyna, i opchienna.

V. Yeſamli darxan, pomocchi Iskargnega, koyíye tù privelickoy potrebí, ſtvariemi potrebniemi, za uzdarxatiſe ù mómu bítyu a nè tù xivottù?

Anton. 2.par. tit.5.c.2. Reſol. v.Eleemoſina. Tol. l.cit. Greg.Valent. l.c. q.9.p.4.

M. Yednì govorre, da yesì: erè ímaſc po zakonnu od gliubavvi prie u ſctogod ſtiſnutiſe, neggo dopùſtiti, da tvoy Iskargni umre, nemoggucchiſe pomocchi ſámpò ſebi, nì pò druzzieh.

V. Yeſamli darxan, pomocchi Iskargnega ù potrebi teſckoy ſtvariemí moyiemi zaliſcniemi?

Tol. & Valēt.

M. Yedni govorre, da nieſi. Opchienni nauk yeſt, da yesì, erè pò Matteu Iſukarſt govorri: Otijdite prokléti, &c. káxucchi, dachie bitti oſsúyeni mnozzi; erè nieſu cinilli lemózinu,

V. Koliççiſu okolíſcí, kada nieſam darxan, cinitti lemôzinu.

Valent.

M. Trij. 1 Da neimaſc mocch, ucinittyu.

2 Da; prem da mòxeſc, ne poznaſe potrebu,

3 Ka-

3 Kada, prem da znáſc pravvo, da ſu mnozzi druzzi, kóyichie iſtinom ucinittiyu; erè moggu boglie, neggotij.

V. Kolikkæſu varſtæ od raſarcbæ? Od Raſarcbæ.

M. Dvij. 1 Yeſt Raſarcba dobra, kadaſe ſarcimo, i xúdimo osfetu, za pokaranye od opacína; i za uzdarxanye od právdæ: i zovéſe zelante.

2 Yèſt Raſarcba zla, kadaſe xelij osfeta ſuprot rázlogu na koímu drágo nácim.

V. Yeli grieh, poxelitti, da práꝛda pedepſce yednoga, koyimeye veoma pogardío? Valent.

M. Akò tij tóxelíſc, neká budde pedepſan za pogardiu, koyùtiye ucinío, i da ne ucinij, tó iſto druzziem, nie grieh; akòli xeliſc za izrignuti tvoyù raſarcbu, koyu immaſc ſuprot gnemu, viddecchi, da ſe tij ſam pò ſebi nemoxeſc osfétiti, grieſciſc ſmartno.

V. Yeſmòli darxani gliúbiti, i dobrò htieti ne priateglie naſce, i koyiem nacinnom? Tol. l. 4.

M, Yeſmò, tó yès, opchiennom giubávi; i takò ne marzitti na gnih; a gliúbiti ih poſobitom gliubávyu, premdáye tô dobrò, i ſféto; niſcta ne magne nieſmó darxáni pod zapovied, neggo kad nam zapovída gliubev od Iskargnega, na hoddecchiſe koyigod ù privelickoy potrebi od duſcæ, illi od xivota. Zatóye s'odlukom grieh rie- Kadye grieh nc pomoehne priateglia.

ti, daga viddim gládom mríti nechiumù dattini fillu kruhha.

V. Koyáſu zlamenya, koyiemiſam darxan, ukázati gliubav nepriateglíu?

Tol.l.4.c.16. Greg.Val.loco cit.

M. Dvòyaſu. 1 Na mieſctu opchiennomu prid ſhiem púkom, dielecchiſe ſcogod ſfemu púku, darxániſmo pod zapovid Bóxyu, kakò ſfakkomu, takò i nepriategliu ù ſtakkoy ſtvári.

Koyaſu zlamenya od gliubavi præma nepriategliu.

2 Su zlamenya ù mieſtu poſobitu; kakò, opcchitti s'gnim, pozdrávgliatiga, i inna poſobita, koyáſu obicáyna meyu priateglima; ová nieſmo darxáni, akò nebi bijlo çiechia skándala, ù cemuſe hochie razborſtvo mnoggo.

V. Yeli grieh, akò te nepriategl pozdravvi, damu ne vrátiſc pozdravgliénye?

M. Radi skandala govorre yedni DD. daye ſmartni grieh, darxécchiſe tó za zlamenye nepriatelsko, i za marzénye; kako yoſctè, radi raſarcbæ, marzénya, i zaſramglienya, koyèſe uzrokkuye ù nepriategliu.

Druzzi DD. govorre, daye máli grieh, akòye bez skandala, i bezvelika ſmuchiénya od nepriateglia.

Tol. loco cit. eap. 20.

V. Za sctòſam darxan gliùbiti nepriateglia móga?

M. Za gliubav Bóxyu, erè Boog takò zapovída, budducchi Boxye ſtvorénye, Boxya prilikka; i ſtvorentij, i on za Ráy nebéski.

Za

Za tò govorri S. Aguſtin: *Fratrem odiſti, & neſcis?* Brattaſi nenavidio, i neznaſc? Sſiſmo bratyn ù Iſukarſtu.

V. Mogguli nenávi diti nepriateglia móga, záſctoye coviek zla xivota?

M. Vgnemuſu dvij ſtvári:

1 Narávv, i slikka Boxya. Valent. l. cit.

2 Zlobba, i chiud zla. Na ovù zlu chiud immamo marzitti: á naravv immamo gliúbití. Kako, Otaç gliúbi ſijna; ermuye ſijn; a na gnega marzij, erèye záo, opak, i nepodoban greſcnik.

V. Yedan radi dragoſti, koyu chiúti ù yeſtoyskah, ne poſtij, budducchí darxan ù dan od póſta zapovidnoga, grièſcili proxdærloſtyu? Od Proxdærloſti. Leſſ. l. 4. c. 3. num. 2. 7.

M. Cinij grieh ſmartni; erè radi proxdærloſti nepoſtij. Akòli yij yeſtoyskæ Zabragnenæ od S. Maxkæ Çarqvæ, kakò méſo, sir, mlieko, &c. Tolikko krat grieſci ſmartno, kolikratih yij.

V. Grieſcimli, kada yeducchi chiútim naſladyénye ù yeſtoyskah? Caiet. v. Gula.

M. Nè; erèye Boog onù slaſt ſtavvio ù yeſtoyskah, nekabiſe moghlæ yeſti; iſtom da radi nasladyénya ne izieſc zaliſcno, illi nè navrieme obicáyno; illi ne s'velickom pohlepoſti; erbi biomáli grieh tada od zaliſcnoſti.

V. Grieſci li, tkò tolicko yij, da sfè vrachia?

M. Akó tó cinij za izliecenye, i radi zdrávya zá izcístiti sarçe, negriésci. Akòli cinij zá nas layénie, koye imma od yestoyskæ, govorri Angeo D. da griesci smartno.

Tol. de 7. pec cat. in snm. govorri, da ye mali grieh za naslayenye. Angel. v. Gula.

V. Yedàn zná pò obícayi, dà radi zalíscna yedenya, illi radi gnekkieh yestoyska, upadda ù griehe smartne, i çiechia pohleposti od yedenya yij, i xderre zalíscno, griescih?

M. Griesci smartnom proxdærlosti, nehayucchi radi nasladyénya, sagriesciti suprot Gñu Boggu.

Od Pianstva.

V. Griescimli, akò piem víno yákó, znáducchi, dàme opijya, premdàga nepiem zà opittise, neggo zà nasláditise gnim?

Greg. Val. to. 3. d. 9. q. 3.

M. Smartno griesciasc piánstvom; erèsi pio onò, sctòsi znáo, dà chiete pò obicáyi opitti. Akòli neznasc, nie grieh.

V. Zasctòye grieh smartni hotte opittise?

M. Erèse covieh cinij, bezpametan, od spametna ineerazloxit hockiom sfoyom od razloxita, kakòxivina.

V. Yedàn dozijva, illi sílluye drúggoga, dà se napie zalíscno, znáducchi, dachiese pò obicáyi opitti, koyí grieh cinij.

M. Smartni: Ermuye uzròk dà onakko piàn budde bezpametan.

V. Griéscili, tkòse opie radi zdrávya pò naredbi od Liecnika?

Mr Opchienniye nauk, dà negríesci; erè tó ci-

nij

nij zà liek rádi zdrávya; à ne zà opitnise.

V. Sctòye Post Narávni, illi Çærkovni.

M. Narávniye, uzdarxatise od sfakkæ yestoyskæ, illi pítya, uzétich, koyiemmu drágo nacinnom, premdabi bijlo zà liek: takò da od pónochia ne buddese izijo, illi pópio nisста: ovij post obslúxiti imma oni, koyi hochie rieti mísu illise Pricéstiti. A Çærkovni Post yèst, uzdarxatise hotte od yedenya, pò obicáyi, i naredbi Çærkovnoy.

Od Posta, illi xexinna. Tol in sum. loc.cit. cap. 1.

V. Koyæsu stvári potrebnæ zà post S. Máykæ Çærqvæ?

M. Trij. 1 Yesti yednom nà, dan od dvaes, i cetirri urræ, pocignucchi post od ponochia dò pónochia.

Azor. tom. 1. lib. 7. cap. 8.

2 Varstæ od yestóyska.

3 Dobba narédyeno od yedenya, tò yès, ò podne blagovatti, illi radi dobra uzrokka dovecer.

V. Yeli grieh ù yutro od posta uzéti malahno kruhha, illi sctogod mallahno druggo, i zà tiemse napitti, nemoggucchi cekati dò podne radi bollesti tesckæ od glævæ, illi radi slabosti od stónka, koyá se chiúti?

M. Nie; erèse tó uzima, kako zà liek çiechiæ zdravya. Takóyer izviesti yednù yábuciçu, illi scipak radi velickæ xévæ, nie grieh; erye tó malla stuar yednóm uzéti.

V. Ikò òpodne obieduye, moxeli sctògod

yesti

yesti bez potrebbæ vecer pric , neggo póge spatti?

Azor.l.7.c.8. §. 4. & citati ab eo. M. Nauk opchienni yest , da moxe bez niednæ potrebæ , erèye yur obicay opchiénska, yesti sctogod mallo .

Azor.loc.cit. V. Sctòse mòxe yesti ?

M. Nauk opchienni yest, dase moxè yésti kruhha, vocchíya , illi yestóyská lagahnich , kakò súhava, súsich smokava, mindela, oráha, &c. illi zelíjyà , kako locchikæ, ìlli cihoræ, illi xutieníçæ,&c. od koyich moxe sfak yésti tolikko , kolikkomuye korísno, istom dà ne pristúpi velicínu , illi obicáynos od miesta .

Azor.l.cit.li. 7.cap.4. §.7. quæst. in fin. V. Kolickose mòxe uzéti kruhha , i vocchiya dovecer ?

M. Prem da niedan od DD. posobito neodlucìye, kolicko imma bitti ; neggo govorre, da budde mailahna stvar , pò obicáyi od miestá ; niscta nemagne , moglobise izisti pòlitræ yestoyskæ , kako proçiegnùyu mnozzi umiteoni . Premda ù occi Boxichia mòxese izisti dvakrat vechie od obicáynoga ; takò í ù occi Vskarsénya , gdienoye obicay od bdénya .

Fiylinc.tract. 27. cap.3.

Azor.loc. cit. V. Mogguli yesti razliççieh vochiíya góru recennieh ; illi yednù , illi dvij ribbiçæ ?

M. Moxesc , isiom daye stvar mallahana pò nacinnu obicáynomu , tolikko , kolikko-

bi

bi bijlo od yednæ varſtæ od vochia. Takòyer moggaobi uzéti krinciçu amida, illi kruhha ſvárena panátæ.

V. Koyæſu yeſtóyskæ zabrágnenæ yeſti ú Korizmu, i ù dnevvi od poſta zapovidnoga?

M. V Korizmu, zabrágnenoye méſo, i ſtvarij s'mllekom, i s'maslom, i s'sallom; i meſnæ, i takkæ. A ù Vigiliæ, i ù qvatri cetveræ na godiſcte zabrágnencye méſo ſamo i takòſe moggu yeſti ſtvarij s'mliekom, gdienoye obicay; a negdinie. Vincent. Figl. loco cit. Azor. lo. cit. Tol li. 6. c. 1. S. Tho. q. 147 & alij.

V. Komuye dopúſcteno yeſti méſo ù dnij poſne, yeli on darxan poſtitti?

M. Naukye opchienni, da nie; erè poſt Çærkovni ne skládaſe s' méſom. Azor. lo. cit. § 3. quæritur.

V. Grieſcili, tkò obieduye dvij urræ prie podne?

M. Leſsio D. govorri, da cinij máli grieh: a Navarro, i druzzi govorre, da grieſci ſmartno. Leſſ. li. 4. c. 2. d 2. nn. 14. Sum. cap. 21. num. 27.

V. Od koliko godiſcta ſmo darxani poſtitti Korizmu, i poſte oſtále?

M. Yednìſu rekli od ſceſnaes, druzzi od dvaes: Nauk iſtini, i opchienni yeſt, da nreſmo darxani, doklè ne ſfarſcimo dvaes i yednò godiſcte, trij ſedminnæ: prem daye ſtvar kuríſna, i ſpaſſena, uobicáyitiſe, i prie od dobba darxanoga pocéti, kadgod poſtitti. Azor. lo. cit. cap. 28. §. 1. quærit.

V. Tkò nie od dobba recennoga, móxeli yeſti

Idem ibid.

sti méso, i slvàri s'meliekom?

M. Nemòxe: neggo akòbi bijla diecícça nerazloxita yosc, koyiemye cbicay, dávati, ovakæ yestóyskæ.

Nauar. c. 21. num. 19. V. Stárçi, od koga dobba niesu vechie darxani postitti?

M. Yedni govorre, od sceſdesét godiscta: a druzzi od sedam desét. Yednó i druggo moxese darxatti razloxito.

Nau. cap. 21. num. 19 Tol. lib. 6. capit. 4. V. Moxeli xena tegotna, kadyoy dóye xeglia od mésa, yéstiga ù dan póini?

M. Mòxe, i darxánaye; erèbi mogla izværechi, neizievsciga. Takóyer xena, koyá doyij, illiye tegotna, nie darxana postitti; erye protrebna gnoy, i dietettu yestoyska vechia, i cescchia.

Idem Azot. V. Vboggari, illí druzzí ubozzi, koyí neimayu, za yesti tolikko, kolikkoye dósta za pripostitti, griesceli, nepostécchi?

M. Negriesce; er neimayu yestóysku, za mocchi postitti y dniem obrokkom.

Azor. loc cit. §. 8. quæritur. V. Yesúli darxáni postitti, texaçi, kopáci, kamenari, darvodigliæ, tkáliçæ, i druzzi, koyíse moré tielom, i teſckiem trúdom?

M. Niesu, premdabi bijli bogatti; er niesu darxáni trúditi, i texati magne, budducchi tó gnih possao, i hitrost.

V. Yesúli darxani postitti Prípovidáoçi, Lektúri, i Mesctri, koyí ucè opchienno; Takóyer

kóyer Iſpovídniçi, koyi vas mallone dan iſpóvidayu puk ?

M. Niesú, kadá nemoggu yednò, i druggo cinitti : akòlí moggu, yesú. Idem loc. cit. cap. 29.

V. Moxeli bitti zavíddoſt grieh ſmartnî.

M. Moxe. 1. Akòmiye xáo od dobra iskargneva, daga imma, s'punnom hochiom od ſarça. Tol. loc. cit. cap. 66.

2 Akò miyexáo, dà imma dobrò tescko erakòye mallo tó dobrò, grieh e mali. Takóyer grieſci ſmartno tkò ſe obeſſélij túyemu zlù, i ſctetti iskargnevoy teſckoy s' punnom hochíom.

V. Yeli grieh, akómiye xáo, dà yedàm Redovnik obràchia nà pokorru gréſcnike; dà ſe cinij velik plood dúſca: i da ſe izkoripgliæyu opacínnæ, i ſagrieſcénya ?

M. Akòye s' punniem hotínyem, grieſciſc ſmartno; i tóye yedan grieh ſuprot Duhuſſétomu, i zovéſe zavidoſt; procch bratinskoy gliubávvi. Tol. de vij. pecc. mor. ca. 68.

V. Koyíye grieh tolikko nchávati ſtvári duhóvnæ, i boxyæ; dabi htío, da nie niednæ zapovídi Boxyæ, nì Çærkovnæ, za neobslúxiti ih ? Od Lienoſti. Idem ibid.

M. Griehye ſmartni od lienoſti, akòye s' punniem kotínyem; budducchi ſuprot gliu bavvi.

V. Yedan tólikko gliúbi ſtvarij od ovoga ſhéta, mallohayucchi gliubav Boxyu da Idem ibid.

kada cùye, daſe govorri ò Boggu, illi ò Rayu, xalloſtivíſe; koyigrieh cínij?

M. Akòye tó s'punniem hoſtínyem, grieſci martno Lienoſtyu veoma teſcko: i veſomaſe priblíxa k' pomarzenyu ſuprot Gñu Boggu.

Od Neuffanya. V. Grieſcili onij; koyiſe ne uzdáva, dà chieſtecchí blaxenſtvo radi tegóta greſniehù; koyíehſe nahoddi; i takòſe nehaye, naſtoyati, za dobittiga dobriemi, i doſtoyniemi dielliema?

Greg. Val. to. 3. d. 2. q. 1. p. 1. M. Grieſci ſmartno pritéſcko neuffanyem; akò tó cinij s' punniem hotínyem, vríyayucchi pritéſcko Boxye milloſardye.

Od Vffanya. V. Za zaglávitì ovíj razgovor, reçitteni ſctogod od Boxanſtvennæ Kriepoſtí Vffanya?

M. Immaſc razlog; erè bez Vffanya nemòxemo, ſtecchi ni od puſctényе od naſcieh griecha. Vffanye dakè yeſt yedna od kriepoſtij Bogoslovnieh, kóm Vierni Karſtyanni uſfáyu dobrà ſvarhuna rávna, koyàchie dócchi nami pò ovomu xivotù; a navlaſctito viecno blaxénſtvo: koyéchiemo dobitti

Sctòye Vffanye.

1 S' pomocchi Boxyom, i s'uxívanyem od ſfétieh ſakramenta, nami oſtavglienieh od Gña naſcega Spaſſiteglia Iſukarſta na tú ſfærhu.

2 S' naſciemi dobriemi dielliema, koyá buddemo cinitti ù milloſti Boxyoy. Takò od ſtránæ Bóxyæ iſtinomchiemo

ſtec-

ſtecchi blaxenſtvo, akò od naſcæ ſtránæ ne pomagnkayu dobra diella, i gliubav Boxya.

Zatóſe neimamo ſmétati, akònam hudobá donesé koyúgod sùmgnu, dáchiemo izgubitti ovó blaxénſtvo, i da chiemoſe oſsúditi ù pakao radí téſcçieh gríeha naſcieh: neggo s' právom pokorrom, i çielovittom Iſpovíſti ìmmamo uſtati ù mukku; i kárv Iſukarſtovu; i s'veliççiem ſarçem uzímati pomocchi oſtavglienæ nami od Goſpodinna Bogga, za dobitti, i ſtecchi vieccno Blaxenſtvo ù ſlavvi od Raya nebeskoga, gdiechiemo uxívati Goſpodinna Bogga ù viecke.

Vffanye ſuprot nepaſti.

RAZGOVOR Peti.

OD ISKVSSENYA KRATKA, od Duscæ sfoyæ, zà Opchiennu, illi Generalu Ispovviest od godiscta, dò godiscta, illi od yednoga vriemena dò druggoga.

Od IsKusse-senya Krat Ka duscæ sfo yæ.

V. Akòse imma cinitti Ispovviest Generalá od yednoga vriemena dò druggoga ?

M. Veomaye takka Ispovviest koriſna, i ſpaſſena, i na cas od ſmarti uzrokkuye ù dúſci velicko utieſcenye: zatóſe imma, cinitti ovakko; Rekſci opchiennu Ispovviest.

1 Rieti, da ſi doſcao s'mallom pripravvom. Od minutæ pokorræ, i od priceſetènya s' mallom bogogliubnoſti reçi.

2 Dà nieſi gliúbio Goſpodinna Bogga, kakò ſi bio darxan: nimuſi zahvaglivao nà darovieh, i dobrieh primglienieh.

3 Da nieſi dobrò htio Iskargnega, kakò ſamóga ſebe.

4 Dàſi

4 Dasi bio nepoman cinitti dobra diella, i iſpugnívati dobra nadahnnt ya Duha ſfétoga. Paka poſobito.

Od zlieh miſlij, i od innieh grieha od pameti reçi; i od poxuda.

1 A Kòſi iziskívao pohlepno tũya diella, ílli taneinæ od S. Vierræ, s'komgod súmgnom, illi zaliſcnoſti. Emerius in Speculo.

2 Dasi cinio molitvu s'raſparſcánom pameti, na Miſſi, domá, pò Çarqvah; i dasi nebiò poman uzímati proſcténya.

3 Od poſuda nerazloxitieh, i kívieh súmgná: od taſctieh mislij, nekoritnieh, necíſtieh, i putennieh radi nepomílva.

4 Od tværdoglavſtva ù ſudyenyu ſfómu.

5 Od taſctæ slavve, i nasladyénya ù ſtvarieh ſfoyieh; i od pohuglienya; i od neſçiennæ od druzzieh.

6 Od ſarcenya, i neuſtargliénya.

7 Od Zaviddoſti, xallecchi druzzieh dobrò, illiſe veſſelecchi od gnih zla.

8 Od pomarzénya, i zlohtienya, xelecchi druzziem zlò, illi ſmart.

9 Od lienoſti ù dobrieh diellieh, i od neuzdançæ ù pomocch boxyu, i od ſfuga ſpaſſenya.

10 Od uzdánçæ ù sfoyù vriodnoſt, i od malla ſtráha boxyega, i od zaliſcna veſſélya ù taſctinah sfietovnieh.

11 Od zaſramgl enya ù dobrù cignényu rádi riecij gluçkih, puſctayucchi dobra diella.

12 Od zaliſcna millovanya od ſtvarij ſtvorenieh; i od ovoga, illi onoga priateglia nenaredno gliubgliena.

Od zlieh riecij reçi.

Aleſſan. ù Zareçalu.

1 OD pſovaka, klétaua, mærmoſcenya, túxenya &c. ſuprot Boggu, B. Goſpi, i sfétiem: takoyer i ſuprot Çærkovniem.

2 Od govorénya s' mallom cásti od ſtvárih Boxych, od S. Pijſma, od sfétieh, i od ſtvarij posféchienieh.

3 Od lagánya, láxa, vuhvoſtij, i varanya; od trácenya, mærmoſcenya, ozloglaſſenya, pogardyénya, pohuglienya, porughivanya, ſcpotanya, razdraxénia, bezocenya, ſramoténia &c. ſuprot druzziem.

4 Od riecij nerazmiſcglieñieh, i bezocnieh, i bezſramnieh, i grúbieh, i ghnuſnieh ù ludieh ſcalah, ù igrah, i ſmieſieh.

5 Od laxivvieh pohvaglienya, od muſuvirſtva, od glamazanya, i od zlaſhittovanya.

Od

6 Od zacínanya, ſtênya, i razgovaran, a od taſctich, i razbludnich laſci vichſtvarij.

Od Diello-vanya zlich, reçi.

1 Akò nieſi ucinio pokorru dánuti.
2 Od zavietta neiſpugnenich, i akòfi ù Redu razmisli pò tánko zaviette i naredbæ od tvoga Réda.
3 Od uvridyénya ucignenich diellom ſuprot Iskargnemu.
4 Od lúpeſctina, gràbſæ, i kràyæ od tuyega blaga: od nevrachienya, &c.
5 Od Miſsæ ù dan Sfetacni zapovidni, illi od téxanya, trúdenya, i cignénya ù iſte dnij Sfecanne, bez teſcke potrebæ.
6 Od póſtá, i xexinná zapovidnich, kolikkoyih nie pripoſtío, kakòſe iinma.
7 Od neposluha ucignena ſtarijyiem;
8 Od zlæ naredbæ, i nepomgnæ od kuchiæ ſfoyaé, i od Kucchnæ cegliadi.
9 Od zlà naukka dána iskargniem opáçiemi dielliema.
10 Od zaliſcnich naprávа ſfierovnich, od háglina, ureſénja, cerſánya, &c. za ſebe, zà ſfoyich, i za túyich.
11 Od taſcta vierovanya ù ſnè, ù çárij, ù mayhiæ, i inna tákka.

12 Od lúda, zalíſcna, i razbludna ſmíyanya, çierrenya, i ludoványa.

13 Od nasladyenya ù videnyu od taſctieh ſtvarij, illi grúbieh, i nepoctennieh, ſcétayucchi.

14 Od cuvénya od ſtvarij taſctieh, razbludnieh, necáſnieh, zlieh hotte.

15 Od okuſcenya s'velikkom ſlásti, i xderanyem okò varſta, velicínæ, illi vriemena ù yedenyu, i pijtyu.

16 Od bezrednæ pohlepoſti na ſtvarij od ovoga ſheta, iſctucchi, proſſecchi, &c.

17 Od zaliſcnæ razbludnoſti od tiela, i purti ſfoyæ, nehtécchi podnoſitti, ni pritarpitti pokorrenya, nemocchij, potrebnoſti, i nelagodnoſti ù tielu.

18 Od tiçanya zabrágnena, i s'poghibili od gorrega cína, i diella zla.

Od Propuſctenya.

1 OD vriemena izgubgliena, i potrachiena, ne koriſno dúſci.

2 Od mallæ bogoglúbnoſti, i od mlakoſti na sluxbah boxyiel, illi officiah.

3 Od nebiexanya od zlieh zgóda, i poghibionoſti od ſagrieſcénia.

4 Od nepomſtva ù arványu ſuprot napáſtiem, i od neizgognenya barza od zlieh míslij.

5 Od nepómſtva ù iſpugnenyu od dobrieh nadahnùtya od Dúhasfétoga, illi od dobrieh naúka priatelſkieh za sfoyù pomoch duhovnu .

6 Od mallæ bolleſti od grieha, i nepomgnæ ù napredovanyu na slúxbi Bóxyoy .

7 Akòſiſe zlò slúxío toliççiemi daroviemi, i milloſtimi primglieniemi od Goſpodinna Bogga, reçì.

8 Od mallæ gliubavvi, i pomillovanya prema Iſkargnemu ubogomu .

9 Od dobrieh mnozzieh diellá , koyáſi moggao ucinitti,i nepomſtvom nieſiih ucinío : i od zála , od koyiehſiſe moggao cúvati, nieſiſe cúvao .

10 Akònieſi molió za xijvieh , i martvieh,navlaſcito za onieh , koyiemſi vechie darxan, i Koyítiſuſe priporucevalli .

Nayposlie od nehárnoſti prema Goſpodinnu Boggu, od kógaſi prímio sfa dobrocínſtva,i blagodarſtva od bítya tvóga , ù kómuſi darxan biosliúxíti s'vechiom poſpieſcnoſti , i bogogliúbnoſti Spaſſitteglivvómu Iſukarſtu,i Goſpodinnu Boggu .

RAZGOVOR Scesti.

OD POKORNAE ZADO. voglnosti illi Satisfaçioni pò Ispovisti.

Pò Ispovisti. V.

KAdasmose s' pomocchi Boxyom pravvo, Çelovito, i skrúsceno ispovidili od sfieh nascieh gricha smartnich; Kakòstenas od izgára naucilli; ostayelinam sdògod yoscter cinitti, za primiti millost Bóxyu izvversno?

M. Ostajemam.

Sdòse hochie pò Ispovisti?

1 Da nam Otaç Ispovidnik, zapovie, i narédi dostóynu, i podobnu pokorru radi tegotæ od teicçich grieha nascieh.

2 Da, primivsci inij dobrohocchno dáru od gnega pokorru, ponovimo opeta odluku temeglittu, nepovrátitise vechie s' pomocchi Boxyom na niedan smartni grich, od koyehti drágo varstá gorurecennieh, illi nerecennieh.

3 Da nas odriésci od sfieh grieha nascieh,

ſcieh, immávſcí intention, illi namígnenye, i miſao, za odrieſcitinas, akò imma oblaſt od Sfétoga Oça Papæ, illi od Sfoga Biſkupa, illi ù Redu od ſfóga Stariſcinnæ; Erè akò neima intention, illi takku oblaſt, né chiemo bitti od rieſcéni, nittichiemo primiti millos Boxyu pò Siétomu Sakramentu od Pokorræ.

V. Yéli darxan Otac Duhóvui narédití pokorniku poko ru za griehe gnegovve; od Kogichſcye iſpovidio?

M. Poſobito govorrecchi, darxanye, akò chie ucinitti çielovit S. Sakramenat od Iſpovieſti, i akòchie izlieciti rannæ od dúſcæ pokórnæ; takòioſc, akòchie obsluxiti ſyednacenye, od pravdæ Boxyæ, neka ſe zadovoglno ucinij Goſpodinnu Boggu: Premdaye iſtina, da kadgod moxe, nedatti pokorru; kakò, kadaſmo na caſſu od ſmarti; alli yu nemòxemo ucinitti od nemòcchi, i slaboſti. Takò nie potrebna ova pokorra za bitye od Sacramenta, daſe narédí prie, illi poslie odrieſcénya; ſloyécchi tó ù ſlobodnoy hochi od Iſpovidnika.

Svar. d. 38. ſec. 5. n. 2. 5.

V. Yéli darxan primiti pokorru pokornik, koyúmu narédi Iſpovidnik?

M. Gnekki govorre, da nie: Druzzi boglie govorre, da yeſt darxan primit yu, i ucinitti, za oblúxiti çielovitoſt od Sacramenta ovoga, i za poslufcati Iſpovidnika a

Svar. ſec. 7. n. 1. ſeq.

tó razúmisse, da budde razloxita pokorra: erè akòbi bijla ne razborrita, kako, da grize tráxu, illi da pò ullijah od gráda illi pò çærqui illi takka smúçayezik, nie darxan tó ucinitti. Moxe yosc pokornik, rieti, da mu náredi koyúgod druggu pokorru, i Ispovidnikye darxan, naréditi druggu.

Nauar. c.26.

V. Yéli darxan Ispovidnik odriescíti onoga, koyi néchie, da primi niednu pokorru naylahscu?

M. Neimaga odriescíti; erè káxe ù tomu, da nié dobrò správan, ni skrúscen.

V. Moxeli kadgod Ispovidnik, neodriescíti pokornika, koyisseye od sfieh grieha sfoyieh ispovidio?

M. Ne sámo moxe; pacekye i darxam, kadgod nedattimu odriescénye.

1 Kadga viddi, dase pravvo ne kaye od sfieh, illi od kogagod smartnoga griéha, koyiye ucinio.

2 Akò neima temeglittu odluku, cúvatise ù napreddak od smartnieh gríeha.

3 Akò néchie ucinitti, sctoye darxan, (moggucchi) oneziem, koyiem darxanyest, ù vráchianyu od casti, od uvriedycnya, od blága tuyhega &c.

4 Akòse néchie uklonitti od okasioni, illi prigóda, gdie gríescí smarino. Razlog yest, erè neima pristóyno pokayanye, i bol-

i bollesti, koye se hochie za dostóyno odriescénye.

V. Dohoddimi yoszter napamet, da vas upijtam od pokorrae. Yéli darxan Ispovidnik, datti kadgod za griche teszku, i velikku pokorru?

M. Darxanye, kakò dobár liecnik, datti onae pokorrae spametno i razborito, koyechié bitti pedepfanya od griéha minutieh, i liebiti pedepfanya od griéha, ù koyé bi pokornik moggao lasnò upásti. Scsò ne cinij, kadáye yedan dostoyan od mnozzieh pószta, bicceványa, kostrétij, lemózina, &c. i dáyemu, da recé Koruniçu, illi seddam Sallama, i kadgod sztogod magne, za pritesztke, i nepodobne griéhe. Cúi, ì upanti, sztò govorri S. Koncilio, illi Zbor od Trénta. Immayu (pravvi) Redovniçi Gospoddinovi, kolikko duh, i mudrost ù káxegnim, proçicnivsci vaerstae od gricha, i moch od pokornika, narédit mu spasztenae, i pristóynae pokorrae: nekaakò zatvorre occi na griehe, illi millostivye ponosze se sve gnih pokorniçiema, nareduyuvucchi gnim za pritésztke griehe prilagahnae stvári pokurnae, nebuddu ucignerì dionici od gricha túyhich. Dakè reçimmo mij, da ispovidnik, koyibez právednieh, i razloxiesieh uzróka za primnogghe i pritesztke griehe.

Concil. Trid.

Concil. Trid. sess. 14. c. 8.

he, dáya mallahnæ pokorræ, necinij, ſctó-ye ondarxan.

V. Yéli kadgod koríſno, da vzdarxi i prodigli Iſpovidnik ódrieſcenye za koyegod vrieme?

M. Vierruyni, da yeſt veoma koríſno, neodrieſciti pokornika kadgod, i c'nitti, daſe povráti, videcchi, da ceſtokrat upadda ù iſte ſmartne gríehe; i ù tó dobba naréditimu, da cinij koyegod ſtvari pokornæ za liek ſuprot oniem gríehom; a navlaſctito, akòſu putennæ neciſtochiæ ſmartnæ. Aerèſe takò ne cinij, mnozziſe nikadar nepo boglſcayu; pacek tutako ù iſti dan uppadayu, illi mallo poslie. Od ceſſaſe mòxe posúmgniti, da nieſu prímili bijli (radi gnih zlæ pripravvæ) milloſt Boxyu, koyá dáva mócch, za odarvattiſe (za koyegod vrieme ne mallo) ſuprot nápaſti od griehà. Dobròchie dakè bitti, ovaççiem narédití, daſe povráte, i daſe boglie túvayu od onich grieha. Alli m chieſc riéti, daſe k' meni néchie vech e povrátiti na iſpovſt. Tot gnim gorra ſctetta. Vkázatichié, da nebijhu tada ni skúſceni, ni priprávni, i t kòſe nie ucinillo ſakrilegio ne od rieſcerycm. Ri tichieſc; dachie, póycchi ù druzzieh Iſpovidníka, koyichieih tutako odriéſciti. Neka iddu: onichie za gnih du-

ſcæ,

ſcæ, i griehe razlog datti Goſpodinnu Bog-
gu. Nemilloſtivye liecnik, koyi za neo-
xalloſtiviti nemocchníka, neslúxiſe máſti
váкom, i gvozdíyem; kad potrebuye; ta-
kò i velè vechie Iſpovidnik takki.

V. Móxeli, zabrániti (priceſténye, illi rieti
Miſſu) pokornikи Iſpovidnik?

M. Moxe kadgod: navlaſćtito oneziem, koyi
ſfeyer Stoyé zamottani ù bludnoſti, lexéc-
chi ù ghnuſnomu kálu od ſmardéchiæ neci-
ſtochiæ putennæ: Erèye ſtvar veoma ne-
podobna, prizlobna, ſtrahovitta, ikoyá-
ſe neima tarpitti, zla obicay, dopúſćtávati,
daſe priceſte oni gl údi, illi onæ xenæ; koyi
vechiekrat (na Nedigliu dána) upaddayu
ù bludni grieh: pacek ſćòye yoſe ſtraſc-
níye, ù occi iſtoga Priceſténya: i hochiéſe
priceſtiti. Yáſe boyim, da ovaka cegliad,
nevieruye, da ſe nahoddi ù Sfétomu Sa-
kramentu oni xívi, i slavni Iſukarſt, koyi
ſiedij uz deſnu Bogga Oça Sfemogúchie-
ga, i koyiimma, gnih ſuditi na ſtraſcnomu
ſudu Velikomu. Rekaoye nami Redovni-
kompò Sfétieh Apoſtolieh ſfoyieh Goſpo-
din Iſukarſt: *Nolite proijcere margaritas
ante porcos*! Ncmóyte, varcchi drágo ka-
menye prid práſçe. Ovaççi govorre; im-
mamo obicay ſfakke oſſam dána, illi ſfakke
petnaes priceſtívatiſe: na niſćtarſe ne ciné
bogli; pacekſe dovodde na takko nechiu-

chiénye,

chiénye, i nehayſtvo od paméti; da nepoznávayu nefrecchno bítye sfoyè, ù Komuſu otvardnuli. Ah Sféti Oçi sfirtuyu (nejzapóvidayu) oxegnene, dáſe uklonne od diella dopúſctena (koye moxe bitti ucignено bez gríeha) koyigod dan zà caſt od Sfétoga Sakramenta; Kakò dakè hochié ovij neciſniçi, dà imſe dópuſti Priceſténye bez,pocekanya od velé dána?

V. Vazda hochiete, dà tó nedopúſti ovaççiem Iſpovidnik.

M. Néchiu rieti vazda, neggo vechiekrat nà godiſcte, ne budducchi od toga zapovid: pacek kadgod, neíma imſe dopúſtiti ni nà iſto Vskarſenye, akòſe bez ſckandala mòxe; navlaſcitto oneziem, koyiſe yednòm na godiſcte iſpóvidayu, i priceſtívayu, zà neupaſtá ù Çærkovno Prokléſtvo. Erboſe mnozzi Oçi Duhovni boyé, da taççiem néchié bítti nà Spaſſenye: ſcto i yá veoma ſumgnim.

V. Vechie krat miye dohodilla nà pamet, dà vas upijtam;billi ucinío velicak grieh Otàç Iſpovidnik, dabi komugod propovidio yedan ſam grieh, Koyibihmu rekao ù Iſpoviſti? erèmi ceſto dohoddi radi togaſtráh ù ſarçe, kadá iddem nà Iſpoviſt?

Iſpovidnikne moxe propovíditi niedriem naçinnom grieh nieda an cuveu ù Iſpoviſti.

M. Nemóyſe ſtráſciti: crè immaſc znatti, dà Iſpovidnik imma tolikko velicku zavezay od Boxyega pecatta, dà bez grieha ſmart-

noga

noga velicka, i ſakrilegia nemoxe, propoviditi niedan grieh, naymagni cuvén ù Iſpoviſti, odkud ſe mòxe uzaznatti pokornik: neggo akòbi bijlo s'dopuſchényem od iſtoga pokornika. Takóyer neima propoviditi ni okoliſc niedan, pò komuſe moxe, dóycchi nà uzaznánye od kogagod grieha naymagnega; illi od pokornika: alli od kogagod druggoga, kogabion immenova.

V. Moxeli bez grieha propoviditi, akò biga tkogod htío ubitti, illi mucciti?

M. Darxanye prie umríti, i podníti sfæ mukæ od ſheta; neggo propoviditi: i imma prie propúſtiti, dà ſe dogodé zlà sfakka od sfheta, neggo naymagni grich propoviditi: Erebimu biovazda ſmartni grieh.

Iſpovidnik prie immaumriti, raggoridti koyigod grieh.

V. Billi imáo bitti pedepſan od sfetæ Çærquæ, tkòbi propovidio?

M. Doſtoyanye, bitti pédepſan veoma prixeſtoçciem, i prioſctriem pedepſanyem, pacek iſtom ſmarti, takóyer oſtàye ſramotan, necaſtan, i ozloglaſſen. *De Pœnit. diſt. 7. cap. Sacerdos.* Cúvayſe, (pijſce S. Gargur Papa) Iſpovidnik, dà né recè nikomu grich cuven ù Iſpoviſti: i akòga budde rieti, Redmu buddi dighnut, i proghnan buddi sfè vrieme on od ſkivotà sfoga dà, pútuye po sfietu pogaryeno. A Sféto Koncilio: *de pœnit. & remiſ. cap. Omnis vtriuſque ſexus,* Concil. Trid.

ſ. ca-

§. *caueat* . Cúvayſe (govorri) ſvarhu sfega Ifpovidnik , dà ni riecmi , ni zlamènyem , ni nà niedan drugghi nachin neocittuye gréſcnika ; i tkò budde ſmietti propoviditi grieh cuvèn ù Ifpoviſti , odluchuyemo , dà ovij takki ne sámoiz Reda budde dighnut, i iz sluxbæ Redovnickæ ; pacek yoſcte dà budde zatvorem ù yedan tiéſſan monaſtir, za cinitti ondie vas xiuòt teſcku pokorru ,

V. Yéli darxan Pokornik , ne propoviditi , i táyati ſtvári ù iſpoviſti recenæmu za ſpaſſenye duhovno ?

M. Darxanye , i kadhi ih propovidio s'teſckom ſctettom od xivota , odcaſti , illi od innogazla illi od Iſpovidnika , illi od kogagod drüggoga , ſmartnobi ſa griéſcio .

V. Yéli darxan Iſpovidnik pod ſmartni grieh izpitívati bróy od griéha ſmartnich ; i akò súmgni na Sfarſi od Iſpoviſti, da pokornik niè stè griehe rekao, immaligaon iskuſſiti ?

M. Pod ſmartni grieh darxanye yednò , i druggo ucinitti ; i akò, tó neucinívſci, odrielciga , cinij ſakrílegio , i Iſpoviſtye nevriedna, i opetaſe imina ponovitti, kakoſmo od izgára rekli : Takóyer darxanye, izpitívati broy, i okoliſce potrebne , navlaſcito, kadaye Iſpoviſt dugga od mieſéça , od godiſcta, illi od vecbie godiſcta.

V. Vci-

V. Vcinivſci yá prid Iſpovidnikom Opchiennu iſpoviſt, neza xegliu od duhovnoga naprédka, neggo za pokritti ód ſráma griehe, koyéſam ucinio od nayposledgnæ Iſpoviſti; immali on ciniti, daſe poſobito iſpovím od ſmartnieb grieha ucignenich od nayposledgnæ Iſpoviſti?

M. Imma ſfakko yako illi prie, illí poslie ſa ſfiemi broyiema, i okoliſciema: neka, moxe, razumitti bitye od xivota tvóga, tì kómuſe tada nahoduſc, i dattiti potrebne lieke, í priſtóynæ pokorræ, i ſpaſſenæ, innako, neggobi ti dáo za griehe od Opchiennæ illi Generale Iſpoviſti, od koyiehſibio ucinio pokorru, i primio odrieſcénye.

V. Privelikavam hválæ, zá tolicko liepæ, i ſpaſiene naukke: alli nezman, tkochie htieti, illi moechi ſtékolikko obslúxiti, i ſpunniti?

M. S'pomocchi Boxyom, i s'milloſti Dúha ſfétoga ſfi oni, koyibuddu, xúditi viecno ſpaſſenye od dúſeá ſfoyich; i obráititiſé k' Goſpodinnu Boggu ſa ſfiem, ſarçem, razmíſlivſci, da immamo na cas od ſmartir, i na velickomu ſtraſcnomu súdu pridatti Goſpodinnu iſukarſtu veoma, pò tánko téſcki razlog ne sámo od onega, ſctòſmo mij napiſali; od ſmartnieh gríeha; neggo yoſc velè vechie; pacek i od ſhieh, i ſfaççieh taſctieh, i nekoriſnieh riecij. Budditi tó doſtá.

RAZ-

RAZGOVOR
Sedmi.

OD PRISFETOGA SAKRAmenta, tiela Isukarstova ù Pricestenyu.

V. Eli dobrò, i korisſmo cesto primati Prisféto Tielo Isukarstovo?

Veomaye korisſmo cestose pricestivati.

M Dostóyniem nacinnom veomaye dobrò, i korisno dusci Karstyanskoy pricestivatise, i syedinitise s'Isukarstom; tolikko da nie stvári boglix, ni ugodníye Gospodinnu Boggu, kolickoye, dostoynose pricéstiti. Zató ù vrieme od SS. Apostola, i tristа godisécta poslie vas púk Karstyânski, sfakkise dana Missah pricestivasce. Na tó isto sfittuye Sfèto Koncilio od Trenta, i xúdi, dase vierni Karstyanni na sfakkoy Missi pricéste. Sféti Yerolim nasc Priveliki Nauciteg Çærkovni pijsce Lucínu ovakko: Pijtasc, Lucine, imasclise sfakkidan pricestívati, kakóse cinij ù Rijmu, i ù Spagni? Yá darxím, da immamo nastoyati, pricestívatise sfakki dan; i ona parvá obicay Sfe-

S. Yerolim sfittuye sfakki dan pricestivalisc.

tæ

tæ Matteræ Çærquæ, imallabiſe ſáda ob-
ſluxevatti, i darxatti, kako yedan zakon, i
zapovid.

V. Govoreli ſſtògod od toga Koyi druzzi
Sfeti Dokturi?

M. Govorre ovako:

1 Sféti Ambros: Akòye ovo krùh sfa- S. Ambros
gdagni, zaſſtoga tij na kon godiſſta uzij- ſſtò govorri.
maſc? Vzmì ga sfakki dan, nekate sfakki
dán pomòxe.

2 Sſéti Aguſtìn: Ovij krúh yeſt sfag- S. Aguſtin.
dagni krùh, uzimayga sfakki dan, nekáti
sfakki dan dobrò ucinij.

3 S. Tomas od Aqvina: Sfakkiſe dan S. Tomas od
priceſtívati, veoma dobrò yeſt. Mnozzi- Aqvina, i
ſu yoſcter i druzzi Sféti Dokturi, koiſu píi mnozzi druz-
ſali od ovoga Prisláynoga Príceſténya, i tó zi Sfeti Dok-
iſto govorre, dáyucchi nam ovú prilikkú: turi.
Mij immamo sfakki dan potrebu od teleſ-
næ yeſtoyskæ, zà prixivglienye od tiela
náſcega, dà neumre od gláda: Imma na iſti
nacin i duſca naſca potrebu velèvechiu od
prisfétogá Tiela Iſukarſtova, koyé yeſt ye-
ſtóyska práva duhovna gnæ, da neumre ù
ſmartnomu griehu.

V. Immaſe dakè sfakki Karſtyanin, i Karſtyan-
ka ſfakki dan priceſtivati?

M. Vovó naſce ſadagne vrieme; onò, ſſtò ovi
Sféti Sfittuyu, neima Sfak cinitti, akòſe ne
sfittuye veoma razborrito, i bogogſiubno

Ispovidnik imma datti sfi od Priceſtenya sfakdagnega.

s'Oçem Duhovniem, kovi imma proçieniti bitye, dobrotu, poslovanya, i dostoyanstvo sfakkoga, Kómuse tó pristoyi dopústiti, nekàmu budde na spassenye, i dobit od sfeyer vechiæ millosti, i gliubavvi Boxye. Erè nemoxe sfak razmisliti, ni proçieniti Velicánstvo od Prisávnoga Sakramenta; kakòsu texáçi, kinetti, sluxbeniçæ, i nekgnixevna cegliad. Kovjembi bijlo veoma spasseno, i zadovoglno yednómse na miesseç priceſtivati. Takóyer i oniem bittichie zadosta yednóm na miesseç, koyisu veoma zapletenì, ù poslich od kuchiæ shètovnich, ù tærgovinah, ù texányich, za dobitti hránu, illi ù druzzich poslovanyich od sfieta; erèse ovij nemoggu pripravviti dostoyno cesscchie; ni lasnò osloboditti, i izvadditi pamet iz póssala sfietovnich. Nayposlie onij, koyi, premdà nastoye na poskè sfietovnæ, niesu zapletenì tolicko ù gnih, imalli bise priceſtivati sfakkú Nediegliu, sfakko prosctényе podpunno, illi sfazze pètnaes dána: akò xelè, i xúdè, xíviti s'Isukarstom, i ovom nebéskom yestoyskom hránitì, i Krípiti dúscu Sfoyù suprot sfakkoy na pasti hudobnoy. Zà tóye rekao Gospodin: Tkò blaguye moyù púr, i píye moyù Karv, ù meni pribijva; à yá ùgnemu; pò millosti, i sà sfiemi sfoyemi dostoyànstviemi, i kriepostiemi.

V. Ka-

V. Kada ſe pricéſtimo, praſćtayunam ſe vazda mále, illi veniale griehe, i ſmartne zaboravgliene ?

M. Práſćtayu : neggoſmoſe darxáni, iſpovidditi od ſmartnieh ; akònam dóyhu nà pamet, kadà móxemo. Takoyer, kakò céſto ù mále griehe upaddamo, takò céſto i immamo potrebu, cúvatiſe od grieha ſmartnieh : dakè pomozimoſe céſtiem priceſtényem, koyéchie nas osloboditti, i cúvati od yednieh, i druzzich. Eréſmo poznalli mnozzieh, koyíſu bijli zapleteni ù mnozzieh, i teſcçieh griefieh; koyi netomſuſe póceli céſto priceſtivati, tiem nacinno mſuſe obrátili k'Boggu; i bez ſmartnichgrieha ſétoſu xívili s'veliççiem uzmnáxanyem od milloſti Boxyæ, i od nasladyenya duhovnega, kakò dà niefu nikadar bijli ſagrieſcilli.

V. Plodijli ceſto priceſténye koyé inne plodde ù duſcah naſcieh ?

M. Plodíj mnogghe.

I Plodij ù duſci naſcoy parvu milloſt Boxyu, i odpuſćténye od grieha ſmartnieh netomſe pricéſtimo, akòih mij nepoznamo, daſu ù duſci, kakòſmo mallo prie rekli, i takò govorri Sfeti Tomas od Aqvina s'Bogoslovçiemi. ere akòih poznamo, priéſe immamo od gnih iſpoviditi s'práviem pokayanyem; paka priſtúpiti na ſféto Priceſténye,

Plodij ſfeti ſakramenat mnogghe plodde ù duſci zarmierne. 1 Plood.

2 Plood. 2 Plodij ; ernam hráni dufcu xivotóm Iſukarſtoviem, i pricíſtom putti , i tielom gnegovviem ; prilicno kako hráni yeſtoyska teleſna tielo naſce umarlo , i dávamu ſnágu, i pokripglienye .

3 Plood. 3 Plodij kreppoſti, koyiemí krepka dúſca oſtaye ſuprot ſfakkoi napaſti , i dobijva móccḥ za podníti, i pritarpitti ſuprotivæ, túghæ, i nevogliæ ſfietovnæ .

4 Plood. 4 Plodij, napredovanye ù dobrich, dielich , bránecchinas od mrozzich napaſtij , i prigôda od grieha ; neka veſſelo napredduyemo pò milloſti Boxyoy ù ſfakkomu dobrù xivgliényu ,

5 Plood. 5 Plodij naſichienye od dúſcæ ; & budducchi mij ſtvoreni, za uxívati Goſpodinna Bogga, niedna nas ſtvar od ſfieta nemoxe naſittiti, neggo ſam iſti Boog naſc Stvorittegl, i Spaſſitegl, koyíſe pò Sfetomu Tielu Iſukarſtovu za naſcu, duhovnu hránu , i naſichienye , nahoddi ù ſlavnomu Sakramentu .

6 Plood. 6 Plodij ù duſci mír, veſsélye, i raddoſt zamiernu gliubovnikom ſfoyiem . O priſlatki Yeſuſſe , kolikratſe ſarçe naſce nahoddi punno xalloſti, túghæ , i dreſſelya radi ſfietovnieh i teleſnieh ſuprotiva, i nevoglia : alli netomſe pricéſtimo, napunniſe dúſca naſca cudnovazieh nasladyenya , raddoſtij , i veſſelya , koyáſe nemoggu umar-

smarliem yezikkom izrieti.

7 Plodij ugasenye, i udavgliénye (kakò S. Cirillo pijsce) od zlieh póxuda, od bludnieh pohlepostij, od putennieh pokrébludnieh pohotínya, erih dúsca sfiehkoliççieh, kakò smrad, i ghnusza nissta sçieni, i marzij. 7 Plood.

8 Plodij cudnovato syedignénye, i svsadruxénye od dúsca s' Isukarstom slavniem, neumarliem, i bláxeniem; koyinas meunami mijri, gliubexgliwvi, i syedignuye. 8 Plood.

9 Plodij uxexenye od sarça nà sfakka bogogliubna diella, i millosardna cignenya, kakò govorri S. Pavao: *In omni bono opere fructificantes*, V sfakkomu dobrù diellu plodécchi. 9 Plood.

10 Plodij xivòt viecni, govorrecchi isti Gospodin. *Qui manducat hunc panem vivet in æternum:* Tkò blagùye ovij Krùh, xivitiehie ù vieke. Erè nam voddi dúseu ù Kragliéstvo nebesko, vzrokuyucchi ù gnóy privelicku, i cudnovatu xegliu, i poxudu od Rayskoga xivgliénya, i zabávglia sarçe, dà sfeyer mísli ò nebéskieh slavvah, i ò boxanstvennieh blagodárstvieh. Ovijsu ploddi, i primnózzi druzzi, koye vzrokkuye, i plodij Prisvéti Sakramenat ù dúscah onieh, koyæ nástoye sarcanno, správno, dostoyno, i 10 Plood.

bogogliúbno, ceſtoſe priceſtívati: A tkò ne chiuti ovezamiernæ plodde ù duſci ſfoyoy, imma, posúmgniti, dàye ù cemugod nepoman, i neháran Goſpodinnu Boggu.

V. Sctòſehochie, zà prímiti doſtóyno ovij Sféti Sakramenat?

Sctòſe hochie za priceſti tiſe doſtoyno?

M. Hochieſe.

1 Právo pokayanye, i çielovitta Iſpovieſt od ſfieh koliççieh griéha ſmartnieh (koye poznávamo, dàſmoih ucinilli,) s' odlukom temeglittom, dâſe néchiemo nikadar vechie povrátiti na niedan ſmartni grieh, uzdáyucch'ſe ù pomocch od milloſti Boxyæ. Takóyer dobrò, i koriſno y eſt, iſpovidatiſe (prem da nieſmo darxani) i od venialieh málieh grieha.

2 Trebbuye, daſe pricéſtimo na taſctè ſarçe, tòyeſt, da nieſmo niſcta ni mallo vodæ popili, ni vzielli niſcta od pónochia.

3 Hochieſe, da póznamo, i razúmimo, daye vzværiſno, i príugodno Goſpodinnu Boggu diello ovò, koye cinímo, kadaſe priceſtivamo; takóyer da priſtúpimo k' ſfetomu Sakramentu s'nayvechióm devoçioni, i bogogliubnoſti, kolicko moxemo, razmiſcgliayucchi Mukku Goſpodinnovu, i govorecchi obicáynæ molitviçæ, kakò nas Duhsféti nadahne, i koyæſmo upijſali ù Razgovoru Deuétomu. Zatóſe neima, dávati Sféto Tielo Goſpodinnovo, ni

Komuſe neima dá vati Sfeti Sakramenat.

mah-

mahnitççem, nì dtuzziem, koyi neimayu ù ſebi razloxitu, nì razboritu pamet: nì diecçi, koyi nieſu yoſcter ſlekli tolikku razboritu pamet, da znádu ſcto ciné: erè ovó nie kruh obicáyni; neggoye kruch neobeski, i iſtino práva Tielo Iſukarſtova; ſcto ſfak imma znatti, i vierrovatti.

V. Súmgnim, da yá niesam doſtoyan ſfakke oſſam dána Priceſtivatiſc, budducehi coviek ſfietovni, a ne Çærkovni?

M. Pravvo ſúmgniſc; erè sám pò ſebinieſi nikadar doſtoyan, ni yednom na godiſcte: niſcta ne magne cúy, ſcto ti odgovára Sfeti Ivan Zlatouſnik: Onij, koyi niesù doſtóyni, takò céſto priceſtivatiſe, nechiebitti dostoyni ni kadaſe ù rieyhe pricéſle: erè ne vrieme duggo, ni rietko priceſténye; neggo ceſto priceſténye cinij coviekka doſtóyna: za ſcto Iſukarſt, kóga uzímamo ù parſij naſcæ tada, kadaga uzímamo, ucinijnas doſtoynieh Priceſlénya. S Ivan Zlatousnik.

V. Nemogguſe céſto dobrò pripráviti radi razliççieh poſſala kucchnich?

M. Numóyſe tiem brinnuti, nì radi toga oſtavviti Sféto Priceſténye; ucíni, ſcto boglie moxeſc, doſpívſei poslè tvoyè. Erè immaſc znatti, da nie ſuprotivna ovomu Sfétomu Sakramentu niedna drugga ſtvar ſfietovna; neggo ſámi grieh ſmartni: i za tò ſfè onè poslè kucchne potrebne, (ù kosctò naſcinij ne doſtoyuieh?

yich nie grieha) moxesc ù oni isti dan od Pricestènya cinitti, i poslovatti, akò nie Sfetaç zapovidni; pacek chiesc ih velè boglie oprawviti; neggobiih, dase niesi pricéstio: Erbockiesc imatti s'tobom pomocchnika Iiukarsta, koyichieti datti bogliu pamet, mocch, i Sfiest, neka ù nicemu ne sagriescisc.

Poznáy, i razmisli dobrò, ò Coviece, da te hudoba necista varra, i odvrachia od Sfétoga Pricistoga Tiela Yesussova, neka ù griesieh xivesc sfè godisste, nehayucchi se cesto od gnih pokayati, da ti budde slobodníye cescchie griesciti: i takò od godiscta dò godiscta (Boog znà s'kom pripravvom) yednomchiescse pricestivati i yedan dánchiesc, illi mallo vechie, pricestivscise, postáti s'Isukarstom: a páka s'hudobom sfè, isfakko godisste ù vas xivot tvóy. Ah Karstyanine, i Karstyanko, scto si tolikko neháran, i negliubexgliv, priúelikomu gliubovniku Spassitegliu tvomu Isukarstu? Koyi nie na rédio Sfeti ov j Sakrament, da stojrij ù blustru; neggo ù dusci, i sarçu tvomu? Tolikkolitiye mærzéchie gnegcvvo stánye, i pribivanye s'tobom, datiye dráxe s'hudobóm ù griehu xivíti, neggo s'Isukarstom, od koga prímasc xivòt, zdrávye, millost Boxyu, dobro sfakko, i isti xivòt viekuviec-

vieczni? Vierruymi, da ſpijſc, i daſi od hudobe zatrávglien: *Surge, qui dormis, & reſuſcitabit te Chriſtus.* Govorri S. Pa- vao: Podighnise tij, koyi ſpijſc, i ukarſtichie tebe Iſukarſt Prisfériemi Sakranuttíchie tebe Iſukarſt Prisfériemi Sakraméntiemi; a navlaſctito ceſtiem Priceſtényem.

V. Yeli ovij Prisféti Sakramenat meyu oſtáliemi naysłavnijsi, i nayizværſnijsi?

M. Neima ù iſtinu S. Máyka Çærqua ſtvar niednu na zemgli tolidko plemenitu, vriednu, ſpaſſenu, væværſitu, slávnu, mogúchiu, sfétu, Boxanſtvennu; kolickoye ovij Prisłávni Sakramenat od Priciſtoga Tiela, i karvi Iſukarſtouæ pod oblicyem, i sláſti od kruhha, i od vijna. Méyu sfiemi dárovièmi oviye náyvecchi dár Boxyi; erè ù ſebi uvdarxi iſtinoga Bogga, i coviekka Satvoritteglia, Odkupitteglia, i Sahranitteglia, sfemogúchiega Ieſuſſa, koyíye neizmiereno Vrello od sfaççieh, i sfiel Milloſtij Boxyieh. Oviem Prisłávniem Sakramentom mii podpunno zahvaglivamo Goſpodinnu za sfè dárove, i dobrocinſtua podigliena námi, hválecchiga, i slávecchi izuærſno.

V. Yefmòli moghli mij koyègod vechie dobrò na sfietto proſſitti, illi poxúditi od Goſpodinna Bogga?

M. V iſtinu nieſmo ni na misliti moghli vechie

chie od ovoga: Erbo onij isti istini Isukarst Gospodino nasc, (Koyise ye pordio od Pricistæ Dievicæ Marias; Ko i bij propet na dærvu od krijxa, i koj tye ù nayviscoy slavvi na nebesieh uz deinu Bogga Oça sfemogúchiega uzvíscen) oni isti vas kolik namise bláxeni, i neumarli darívа, i dáva skrivèn ù ovomu Pristétomu Sakraméntu.

V. Reçittemi sctògod, sctò Sféti Naucittegli govorre od Prislav noga Sakramenta?

S. Ivan Zlatousnik. M. S. Ivan Zlatousnick govorri: Promisli, coviece, kómti çastyu urésen? Koyú yestóysku uxívasc? Kóga Angeli, poglédayucchi, darhchiu, i nemoggúga slobodno gléddati radi sfietlosti, Koyá izgnega ishoddi, ovoga mij istoga blaguyemo, i s'oviemse mij syedignívamo, i cnímosc yednò tielo, i yedna put Isukarstova. Tkò chie izrecchi moguchstva Gospodinnova?

S. Tomas od Aquina. A S. Tomas od Aquìna; Sctò moxe, (pravvi) bitti od ovæ yestoyskæ Boxyæ, od ovoga pijra izværsníye? Gdìno blaguyemo, i prímamo ù parsi nasce ne méso teletye, ni bravye, illi letúsctvo, kakono ù stáromu zakonnù; neggo istoga Isukarsta, koyi namise vas kolik dáye. Drugghi Doktur govorri: Dabi imao yedàn coviek vas ovij sfiet; pacék, dabi bijlo uzmoxno, imatti ih sctó tísslucchia, i da ih sfieh sctó

Priliepa i prizamierna besiedda.

tísslu-

tissuchia razdieli zà gliubar Isukarstovu, i yosc dà bi ucinio stà inna dobrà diella, koyáse moggu namisliti, nebi bijlo sfè tó tolícko drágo, ni ugodno Gospodinu Bogtolícko drágo, ni ugodno, kolickomuye drágo, i ugodno, dà on isti s'dostóynom pripravvom pócnese céstо pricestivati.

Trecchi Naucittegl pijsce ovako onomu, koyise césto pricestiva. Kadà tij dostóyniem nacinnom uzijmasc Tielo Gospodinovo, cinisese dionik od sfieh kolicçieh dóbara, koyáye ucinio Isukarst ù xiuòt sfóy, postécchi, trúdecchi, pripóvidayucchi, bdécchi, znoécchise, molecchi, i mukku tarpécchi sà sfiemi ostáliemi dostoyan stviemi gnegoviemi. Erè S. Tomas govorri, da ù sfakkoy Missi nahoddise, y yest s'Isukarstom, vàs plood, i sfa dobra ona, koyáye on diellovao ù Veliki Petak mukkom, i smartyu sfoyòm: Vàs koyi plood, sfæ onæ millosti, sfa ona dobra dobijva sfakki onij, koyise dostoyniem nacinnom pricésti. Takò sfakki, koyise cesccchie pricestiva, dostoynijyi pristúpa k' Slavnomu Pricestényu.

Privelicko dobro.

Dusco dakè bogogliubna cestokrat proslavvi zaedno s'Stetóm Çerqvom ovi Sséti Sakramenat govorrecchi.

O Prisséto blagoványe, ù kómuse Isukarst uzíma, uspomenívase Mukka gne-

gov-

govva, dúscase millosti napugnuye, i od nebéskæ Slavvæ zakladse námi dáva. Tebe zató mollimo, o Yesvsse prislatki, pomozì slúghe tvoyè, koje ichsi pridrágom karvyu odkúpio. Budditi ugodno Gospodinne, smilluyse na nas. Buddi svarhu nas millosardye tvoyè Gospodinne, kakonosmo uffali ù tebe. Vtebesam uffao Gospodinne, néchiuse zasrámiti ù vieke.

RAZGOVOR
Olmi Kratak.

Od Sfetæ Missæ.

V. Amiernæsu, i cudnovàtæ sfæ stvári, koyæmisle rekli od Pristétogá Sakramenta, mollimvas, reçittemi ù kratko otáynosti od Sfetæ Missæ, na kóyse posfechiuye, i Boggu prikazíva ovij Sfeti Sakrament?

M. Im masc razlog: za tó dobrò zapámeti, schòchiu rieti, nekati budde na spassenye, i utiescenye duhovno sfakki dan, kad víddisc S. Missu.

1 Pocetak, illi Introit od S. Missæ Doſcastye Isukarstovo na ovij sfet zlamenùye; i takò namse ù gnemu izgovárayu stvári ucignenæ prie gnegovva doscastya. Tolet. lib. 2. cap. 5.

2 Cinij Redovnik Opchiennu Ispovíst, i pristúpa k' Ottaru, i çelivaga, za zlamenovattinam Syedignenye Isukarstovo s' putti covicanskom, i sa Sfétom Çarqvom gnegovvom drágon vierreniçom, koyasu sfæ dúscæ Karstyanske.

3 Dváse se govorrí Introit, za zlamenóvattinam, gorúchiu xégliu od onieh stánóvattinam, gorúchiu xégliu od onieh stárieh Sfétieh Otaça radi doscastya Isukarstova na ovij sfet. Takò i onæ rieci, Slavstova na ovij sfet. Takò i onæ rieci, Slavva Oçu, i Sijnu, i Duhusfetòmu. Takóva Oçu, i Sijnu, i Duhusfetòmu. Takóver i devetkrat govorrise garcki: (Kyrie eleison, Gospodinne pomilluy).

4 Gloria in excelsis Deo: Slavva ù viscgnich Boggu: zlamenùye Porogényc Prisávno Isukarstovo, koyú Piessan Angeli nebéski upiefce.

5 Dominus vobiscum: Gospodin s'vami, zlamenùye Epifaniu Ocittovanye Gospodinovo, kadase Ocittoua triema Krágliem.

6 Pistula, zlamenùye Pripovídanye parvo ucigneno od Prorócka, i od Sfétieh Apostola, kada ih Gospodin prie mukkæ sfoyæ posla pripovidati dvá pòdvá.

7 Vangelye zlamenùye Pripovídanye od

od S. iſtoga Vangelya pò ſfemu ſfȩtu, Koyé, zaſcto uzdarſxi nauk izværſitiyi, ſctijſe na ſtránu déſnu, odſlúpayucchi od lievæ ſtránæ: erè, nehtivſci Xiddovi primiti Sfeto Vangelye, Apoſtoli Goſpodinnovi otídoſce, pripóvidatiga Naroddom pogán, skiem.

8 Kredo: Vierovanye, zl-mentùye, Priobrachiénye od Pogána, i Xiddova Pripovidanyem od Sfetoga Vangelya na právu vierru Boxyu.

9 Offertorio. Prikazánye, zlamênùye Posfetilliſcte ucígneno od Goſpodinna Iſukarſta Oçù Viecnomu za ſpaſſenye od Sfeta.

10 Orate fratres; Molitte bratyo: zlamenùye Iſukarſtovo Vklagnanye, od xiddova, kada ne opchiaſce s'gnimi ocitto i neggo s'kiemigod potáyno; erè bijhu oni odlúcili, ubittiga.

11 Primo, Preſátio; Pridgovor zlamenùye slávno uliezenye Iſukarſtovo ù Yeruzalem na dan od Palama ato na Çuietniçu.

12 Memento: parvo Vſpomenutye zlamenùye Molitvu Iſukarſtovu ù Vartu, gdieſeye znoyio Kærvávien znòyem.

13 Poſtavgljanye odrúka Redovnickieh ſvarhu Kuppæ, zlamenùye, kada bij Iſukarſtuhichien, i ſfézan ù vartu.

14 To-

14 Tolikke Krijxe cinij Redovnik, za zlamenovatti mnogghe, i razlicnæ mukkæ, koyiemi bij mucen nasc Pridrághi YESVS.

15 Podighnutye od Ostiæ Posfechienæ zlamenùye, kada Iskarst bij Krijxu pribièn cávlienа, i Krijx podighnut uzgor.

16 Podighnutye od Kalexa zlamenùye Karv, ptiobillatu, i primnoggu, koyábi prolita z tiela Iskarstova, kada bij Krijxu pribièn, i bij Krijx podighnut uzgor.

17 Razsciténye od rúka, koyé cinij Redovnik za podighnutyem od Kalexa, zlamenùye razteghnutye od rúka Iskarsto vieh, kada bij krijxupribièn, i raspet. Azor.to.1.li. 10.c.5.§. 10.

18 Posfechiénye posobito od tiela, i posobito od kærui, cinijse, za uspoménutinam, da ù vrieme od Muzkæ Gospodinnonavæ bij prolita sia Kæru gnegovva izvantiela, i od gnega razdiégliena.

19 Ostiase razdiegliùye, i razláma na trij diéla, za zlamenovatti Çærqvu Slávnu na nebesieh, Voynicku na zemgli, i Pokórniçu ù Purgatoriu Ocisctitteglіu.

20 Stávglianye od diéla od Ostiæ, ù Kalex zlamenùye, kadana dan od Vskarsénya Gospodinnova, opetase sdrúxila yest, i syedinila Kærv s'tielom blaxeniem, i neumarliem.

21 Çelivanye od Ottára, i prighibanye

nye Redovnikovo zlamenùye, kada Isukarst na Krijxu izdahnù, i dúsca sfeta odielise od tiela.

22 Memento: druggo Vspomenùye zlamenùye, kada dúsca Gospodinnova sijde ù Limbo, za osloboditti dusce od Sétich Otaça.

23 Vdáranye ù parsi govorrecchi: (Nobis quoque peccatoribus: Nami yossce gresnikom) zlamenùye pokayanye, i bolest od onézich, koyse náyosce na smarti Isukarstovoy; koyi, búbayucchise ù pársi, domáse vrachiahu.

24 Druggo Prefaçio, tò yest, Occe nasc, zlamenùye Plac B. D. Mariæ, sfétich Apóstola; i ostálich çiechia mukkæ, i smarti Gospodinnovæ.

25 (Pax Domini sit semper vobiscum: Mijz Gospodinnov buddi vazda s'vami:) zlamenùye Vskarsnutye Isukarstovo, i prikázanye B. Gospi, Apostolom, i Ostáliem, kada im recce; Mijr vami.

26 (Agnus Dei: Yagagnce Boxyi:) Káxese nami, da onij koyi se nahoddi ù Sfétomu Sakramentu yest práv. Yagagnaç, koyi cinécchi posetillisce od sebena Krijxu, smersio, i satro yest gríehe nasce, i umirionas yest s'Oçem nebeskiem. I zató dáva poslie, i prima Redovnik çelov od mijra, na uspomenu od samírenya nascega

ſcega s'Boggom pò ſmarti od sfoga yedí-
noga Sijna.

27 Priceſténye zlamenùye Yziſcáſtyę
Iſukarſtovo na nebeſá.

28 Pò Priceſtényu povrachiaſe Miſsáo
opet na ſtránu lievu od Ottára, za zlame-
novatti, da chieſe na Sfarhi od Sfieta Xid-
dovi obrátiti na naſcu Sfétu viérru, poznáv-
ſci privarru, otvardnutye, i nevierru sfoyù.

29 Redovnik pò priceſtényu govorri
yednù molitvu, illi vechie glaſſovitto, zla-
menùye, zahvaglienye, iodhválá uzdánye
Oçù nebeſkomu zà ne izmiérno dobrocin-
ſtvo namì ucígneno, od Odkupa naſcega
pò ſmarti, i pò muççi gnegovva yedinoga
Sijna Yeſuſſa.

30 Náyposlie govorri Redovnik: (Go-
ſpodin s'vamì), zà zlamenovatti trúbgliu,
koyáchie zatrúbiti nà dán Napokogni od
velikoga Súda, i rietichie: Vſtannite mar-
tvi, i hoditte nà Sud. A pòtom toga dáva
blagoſov, zlamenuyucchi blagoſlov, koyi-
chie datti Iſukarſt nà súdgni dan Izabrá-
niem sfoyiem, govorrecchi: Hoditte bla-
goſovglieni Oça móga: prímite kraglie-
ſtvo, koyeye priprávno vami od ſtvorén-
ya sfieta. Takóyer prokléſtvo, koyechie
iſti Goſpodin izríeti ſoprot gréſnikom
govorrecchi: Otijdite prokléti ù ogagn
viecni: ioſtala.

RAZGOVOR Deveti.

OD MOLITAVA PRIE, i Poslie Ispovisti, i Pricestenya.

V. Oficicu B. Gospæ.

M. NAhoddelise koyæ Molítvæ bogogliubnæ, zà priprávitise skrusceno nà Sfétu Ispoviſt? Nahodde dvij veoma liepæ.

Molitva, Parva, prie Ispovisti.

1. Molitva prie Ispovisti.

SAtvoritte gliu od neba, i od zemgliæ, Krágliu od Krágliewa, i Gospodinne od Gospodæ, koyísi mene od nísćta ucinío nà slikku, i prilikku tvoyù; i menesi istom tvoyom Kárvyu od Kúpio, kóga yà gresonik níesam dostóyan immenovatti, ni zazijvati, ni sarçem pomísegliati. Tebe sniexeno prossim, i poniexeno mollim, dà milloſtivo pogleddasc mene slúgu tvóga oppákoga; i smilluyse nà mene, koyi sise smillovao sfarhu xenæ Kananéæ, i Mariæ Mandalinæ: Koyisi prossío Publikanu Ocitniku, i lúpexu obiescenomu nà Krijxu. Tebi ispovidam, Occe primilli, griehe moyè, koyè akò hochiu, sakritti, ne-

moggu

moggu tebi Goſpodinne. Proſti menni Iſukarſte, kógaſam yá ſkorò veoima uvríedio, mislecchi, govorrecchi, dielluyucchi, i ù sfieh nacinnieh, ù koyien yá slab coviek, i grèſcnik griéſciti ſammoggao; moyì grieſi, moyì grieſi, moyì priveliçi grieſi. Zà tò Goſpodinne proſſim tvoyè pomillovanye, koyíſi s'nebbasíſcao zà moyè ſpaſſenye: Koyiſi Davidda iz gréſcna upadnoſti uzdighnuo, proſtì meni Goſpodinne: proſtì meni Iſukarſte, Koyiſi proſtio Petru zatáyniku tvomu. Tijſi móy Stvorittegl, i Spaffitegl móy, Krágl móy, i Boogmóy. Tijſi uſſanye moyè; i uzdánça móyà: vladáoſtvo moyè, i pomoxenoſt moyà. utieſcenoſt moyà, i yakkoſt moyà: obrágnenye moyè, i oslobodyenye moyè: xivòt móy, ſpaſſenye moyè, i uskarſnutye moyè; sfietloſt moya, i párcenye moyè. Tebe proſſim, i mollim, pomozi mené, i ſpaſſenchiu bitti: vládaymene, i bráni mené: pokrípi mené, i vtieſci mené: utvardi mené, i obeſſeli mené: prosfietli mené, i pohodì mené. Vskarſnì mené mártva; erèſam ſtvorénye, i dielo tvoyè. Goſpodinne ne pohulli mené; erè ſam slúga, i ròb tvóy, prem dà zlij, prem dà nedoſtóyni, i gréſcnik: alli onakki kakavſam, illi dobar, illi záo, vazdà ſam tvóy. K'Komucbiu yá utecchi, neg-

go k'tebi poỳcchichiu ? Akòme th odgonnisc , tkòme chie primiti ? akòme tij pohullisc , tkòchieme pogledati ? Poznáy mené dakè nedostóynoga , koyise k'tebi utiecem , premda sam priprost , i necísnik : erè akò sam priprost , i necísnik , moxesc me ocístiti : akò sam sliep , moxesc me prosfietliti : akò sam némochian , moxescme ozdravviti : akòsam martav , i ukoppan , moxescme uskarsnutti : erye vechie millosardye tvoyè , neggo oppacinna moya : vechieye smillovanye tvoyè , neggo nemillost moya : vechie mòxesc prostitti , neggoyá ucinitti i vèchie práscstati , neggo ya grésenik fagriescíti . Nepohullime dakè Gospodinne , ni pogléday mnoxtvo od oppacíná moyieh ; neggo pò mnoxtvu od pomillovanya tvoyieh pomilluy mené , i milloftiv buddi meni privelickomu grésenicku . Reçì dúsci moyóy , spassenost tvoya yá yesam : koyísi rékao ; Néchiu smart od grésnika ; neggo hochiù , da se obráti , i xijve . Obráti mené k'tebi Gospodinne ; i nemóyse sarcitti suprot meni . Prossim tebe , primilloftivi Occe , radi millosardya tvoga prossim , i mollim , da privedésc menè na dobrù sfarhu , i na právu pokorrù , cistu Ispovist , i dostoynu zadovoglnost od sfieh grieha moyieh . Koyí xijvesc ù vieke . Amen .

M. Pri-

M. Priliepa, primilla yéſt ová Parva Molitva, reçit emi í drugghu ?
M. Bittichieti ugodna, i drága doſta .

MOLITVA DRVGGA
Prie Iſpovisti .

PRími, Goſpodinne Iſukarſte, primilli, ſ primilloſtivi moyù Iſpovisſt; ò Yeſuſſe yedína uffanço od ſpaſſenya moyæ dúſcæ ; i podáy menì , mollimte , ſkrúſcenye od ſarça , i ſuzzæ occiyu moyiem, neka izplaccem ù dnèvvieh , i ù nòcchieh sfa pomagnkanya moyá, s'ponièxenſtvom i s'ciſtochióm od ſarça. Priblixayſé molitva moya prid obrazzom tvoyiem Goſpodinne . Akò raſarcen uzbuddeſc ſuprot meni, kógacbiu pomocchníka iskatti ? Tkò chieſe ſmillovati ſvarhu oppácíná moyieh ? Vſpoméniſe od mene Goſpodinne , koyíſi zazvao Kananéu, i Publikána na pokorru, i Petraſi , placcucchi , prímio . Goſpodinne Boxe móy prími molbæ moyæ . Spaſſitteglíu od Sfieta , YESVSSE .dobri , koyíſiſe priddao na ſmart prigôrku od Krijxa , nekabi ucinío ſpaſſene greſcnike ; pogléday na mene greſcnika , koyi zazijvam imme tvoyè : i nemóy takò vzglédati zlò moyè, da zaboraviſc dobrò tvoyè . I akò

2. Molitva .

ſam ucinio, odkuda mené oſsúditi moxeſc, tij nieſi izgubio, od kud ſahrániti, obicay immaſc. Proſti dakè meni, Koyiſi Spaſſitegl móy, i ſmilluyſe nà gréſcnu duſcu moyù: razdriéſci za-vezaya gnæ, ozdra-vvi rannæ. Goſpodinne Yeſuſſe, tebe xelim, tebe iſctem, tebe hochiù: ukáxi meni obràz tvóy, i ſpaſſen chiu bitti. Póſcgli dakè primilli Goſpodinne (radi doſtoyanſtva od Pricíſtæ, i neoſqvargnenæ vazda dievicçcæ Máykæ tvoyæ Mariæ, i od Sfétieh tvoyieh) shetloſt tvoyù, i iſtinu tvoyù ù duſcu moyù, Koyáe ſtà ſagrieſcénya moya ù iſtinu meni ukáxu, koyá trebuye, da yá iſpovim; terme pomoggu, i naúcé, da ih podpunno, i s'Skrúſceniem ſarçem izgovorrim. Koyí xiveſc, i kragliúyeſc ù vieke od vieká. Amen.

V. Priugodnamiye, i pridrága i ovà: Immateli Koyù, koyáſe moxe rieti pò Iſpovieſti?

M. Immam ni tolikko duggu, alliye i onaliepa i milla bogogliubniem.

MOLITVA PO ISPOVIESTI.

3. Molitva pò Iſpovifti.

BVddi tebi, Goſpodinne, mollimte, radi doſtóyanſtva Blaxenæ vazda dievicçe Máykæ tvoye Mariæ, i od ſfieh Sfétieh,

tieh, ugodna, i prímgliena ova Ispovist moya: i sctogodirye meni pomagnkallo sada, i innada ù zadovoglnosti od skrúsce-nya, i od cistochiæ, i çielochiæ od Ispovísti, nadopunni dobrostivost, i millosardye tvoyè: i pò gnemu dostóyse, mene imattí podpunníye, i izvarsníye odriéscena na nebu. Koyi xivesc, i Kragliuyesc ù vieke od viéka. Amen.

V. Immayulise koye molitvæ rieti prie, neggose Pricéstimo?

M. Tkoye Bogogliuban moxe rieti ovædvij.

MOLITVA PARVA

prie Pricestenya.

1. Molitva prie Pricestenya.

K'Tarpezzi od prislatkæ gosdbæ tvoyæ, milli Gospodinne Isukarste, yá grescnik, neuzdáyucchise nisca ù moy dostóyanstvi, neggo uffayúcchi ù tvoyè millosardye, i dobrottu, pristúpiti, boyimse, i tresemse. Erè sarçe, i tielo immam mnozziemi griehotami osqvargneno, pamet, iyezik ne cúvan pómgnivo. Dakè, ò millo Boxánstvo, ò pristrahovitto Velicánstvo, yá siromah meyu tisnochiami uhichien, k'tebise utiecem vrellu od millosardya: K'tebi pospiescih, za ozdravviti; pod tvoyè zasctitényе bijxím:

i Kóga súdça podníti nemoggu, ſpaſſitteglia imatti uzdieſcem. Tebi Goſpodinne, rannæ moyæ Káxem: tebí zaſramglienoſt moyù odkrívam. Poznam griehe moyè mnogghe, i velicke, çiechia koyiehſe boyím. Vſſam ù milloſardya tvoya, od koyieh nie bròya. Pogleday nà mene ocima od milloſardya tvoga, Goſpodinne Iſukarſte, Kragliu viecni, Boxe i coviece, krijxu pribienni radi coviekka. Vsliſci mene uſſayúchiega ù tebé. Pomilluy mené punna túgá, i griéhá; tij, koyi nechieſc nikadar priſtatti, izlivati vrello od milloſardya tvóga. Zdravvo ſpaſſeno Posfetilliſcte, za mené, i za vas coviecánski narod, na dærvu od Krijxa prikázano. Zdravva kárvi plemenita, i pridrága, iz ráná krijxu pribiennoga Goſpodinna moga Iſukarſta, tekúchia, i griehe od sfega sfieta oplakayúchia. Vſpoméniſe Goſpodinne od ſtvorénya tvóga, koyéſi Karvyu tvoyom odkúpio, Káyemſe, daſam ſagrieſcio: xúdim, ſmaérſitti, ſcitòſam ucinio. Díghni dakè od mené, primilloſtivi Occe, ſfæ oppacinnæ, i griehe moyè: da ociſcten ù ſpaméti, i ù tielu, doſtoyan buddem, okuffiti Sféta od Sfétieh: i dopúſtimi, da buddem ſféto okúſſenye od Tiela, i kárvi tvoyæ, koyá yá nedoſtoynik uzéti odlucùyem; ociſctenye izvarſno od ſagrieſcenya moy-

ieh, proghnanye od grúbieh mislij, i pononvglienye od dobrieh chiuchiénya, i spassena vdrienost od diellá tebi ugodnieh: a pritvardo bragnenye yosster od dúscæ, i tiela móga suprot sfiem varranyem od nepriatéglia moyieh. Amen.

MOLITVA DRVGGA S. Tomassa od Aqvina prie Pricestenya.

2. Molitva prie Pricestenya.

SFemogúcchi viekuviecni Bòxe, evvo yá pristúpam k' S. Sakramentu yedinoroyenoga Sijna tvóga Gospodinna nascega Isukarsta: pristúpam, kakò nemocchnik k'liecniku od xivota; necisti k'vrellu od millosardya; sliepaç k'sfietlosti od bistrosti viecnæ; ubog, i siromah k'Gospodinnu od neba, i od zemgliæ. Mollim dakè od ne izmiernæ obilatosti tvoyaé obiluost, dæse dostòiysc, moyù izlieciti nemocch, opratti ghnussobu, prosfietliti sliepochiù, obogattiti ubosstvo, obúcchi golotignu: neka kruch Angéoski, krágljа od krágljeva, Gospodinna od Gospodæ, primim s'tolickom cásti, i poniexénstvom, s'tolickiem skrustényem, i bogliúbnosti, s'tolickom cistochióm, i vierrom, s' takkom odlukom, i sfarhom, kakòse pristòyi

ſpaſſenyu dúſcæ moyæ . Dáymeni , mollim te, Goſpodinnova tiela, i kárvi ne sámo primiti Sakramenat , neggo yoſcter ſtvár , i krieppoſt od Sakramenta . O Pritihhi Bo. xe , dáy meni tielo yedinorogenoga Sijna tvóga Goſpodinna naſcega Iſukarſta , koyeye úzeo od Dievicçæ Mariæ takò primiti , da buddem doſtoyan , bitti ſyedignen s'potáyniem tielom gnegovviem , i meyu gnegovva úda pobròven. O Prigliubglienni Occe, dopúſti meni gliubglienoga Sijna tvóga, kóga odlucuyem ſada pokrivena ù pútu primiti, s'odkriveniem nayposlie obrazzom ù vieke razglédati . Koyi s'tobom xive i kragliùye ù yediniſtvu Duha ſfétoga pó ſfè vieke od viéká . Amen .

MOLITVAE PO Prieeſtenyu .

V. VEomaſu ſfæ tæ molitvæ zamiernæ ; govorriliſe yoſcter koyagod pò Priceſtényu .

M. Govorreſe priliepe trij .

Molitva Parva .

1. Molytva pò Priceſtenyu.

HVálæ tebi dáyem Goſpodinne Sféti , Occe Sfemogúcchi, vickuviecni Boxe ,

xe, koyísise dostoyao, mene gréscnika, nedostóynoga slúgu tvóga, radi niednieh moyieh dostoynanstva, neggo çiechia sámoga dostóyanstva od millosardya tvóga, nasittiti pridrághiem tielom, i karvvyu Sijna tvóga Gospodinna náscega Isukarsta. I prossim, dà ovó sséto Pricesténye nebudde meni krívina na mukku; neggo pomogliénye spasséno nà proscténye, Buddi oruxánye od vierræ, i sctit od dobræ hocchiæ. Buddi od zlóbá moyieh izpraságnænye; od pohotínya, i od bludnosti satariscenye; od gliubavvi i ustarpgliénya, od poniexenosti, i posluha; i od sfieh Kriepostij uzmnóxenye, suprocch privarram od nepriatéglia sfieh tolikko vidglivvieh, kolikko nevidglivvieh; pritvardo bragnénye: od moyieh pokrénutya, tolikko putennieh, kolikko duhovnieh, izværsno utaxenye: k'tebi yednomu; i pravomu Boggu stanovitto prislognenye; i od sfaérhæ moyæ césno dovarscénye. I prosslim te, dà na onú gosdbu ne izrekgliévu dostóyisese, povésti menè gréscnika, gdietij s'Sijnom tvoyiem i s'Duhom sctiem, yesi Sséçem tvoyiem sfierlost práva, nasichienye punno, vesselye viecno, radovanye dovérsceno, i blaxénstvo priizværsno. Pò istomu Isukarstu Gñu nascemu. Amen.

Molitva Drugga.

2. Molitva pò Priceſtenyu.

PRobodì, Prislatki Goſpodinne YESVSSE mocchi, i unutargna dúſcæ moyæ, priugódniem, i priſpaſſeniem od gliubavvi tvoye kopyem, i rannom; právom, i pribiſtrom, i Apoſtoskom priſfétom Karitadi, nekà umirre, i topijſe dúſca moyà, ſámom vazdà gliubavvi, i xegliom tvoyóm; tebe poxudyuye, i ſnebuddeſe ù dobrich tvoyich; terpoxúdi, raſtattiſe; i bitti s'tobom. Dáymi, dà dúſca moyà tebe gladùye, Kruh Angéoski, naſichienye od ſfétich dúſcá, Kruh naſc ſfakdagni, ſvarhunarávni, koyi imma ſfakku ſláſt, i nasladyenye, i ſfakko ugodyenye od ſladoſti: tebé, ù kóga xelé Angeli pogleddati, vazda gladúy, i blagúy ſarçe moyè; i napugnúyſe ſláſtyu od nasládyénya tvoga, unutargna dúſcæ moyæ: tebé vazdà xéyay vrello od xivotà; vrello od mudróſti, i umiteoſtva; vrello od viecnæ ſfietloſti; ríeku od raskóſcá; obilnoſt od kùchiæ Bóxyæ: tebe vàzda pohlépi; tebe iſcti; tebe náyhi; K'tebiſe upúti; k'tebi dóyhi; tebe razmiſcgliay; ò tebi govori, i ſfakka dielluy nà pohvalu, i ſlavu tvóga Immena, s'poniexenoſti, i razbórſtvom, s'gliubeznoſti, i uxívaniem, s'láſnoſti,

noſti, i ſárcanóſti; s' napredoványem dò sfárhæ. I tij buddi vazda uſtança moyà ſám Goſpodinne; sfà uzdánça moyà, blágo moyè, uxívanoſt moya, raddoſt moya, veſſélye moyè, pokóy, i tieſcína moya, mír móy, sladdoſt moya, vógn móy, sláſt moya, yeſtóyska moya, naſlichienoſt moya, pribiexíſcte moyè, pomoxenye moyè, mudroſt moya, dio móy, báſctina moya, blágo moyè, ù kómu zabiena, i ſtanovitto, i nekrenutgliwvo vazda buddi ukoripgliena pámet moya, i ſarçe moyè. Amen.

Molitva Trechia.

3. Molitva pò úriceſtenyu.

NEizrekgliwvo milloſardye twoye Goſpodinne Iſukarſte, ſniexeno mollim, da budde owij Sakramenat od tiela, i krvi twoyæ, koyí yá nedoſtoyan primio yeſam, meni ocíſctenye od ſagrieſeénya; yakkoſt od Slaboſtij; pokripglienye ſuprocch poghibionoſtiem ſhetovaniem; izproſſenye od proſcténya; uſtanovichienye od milloſti: liek od xivota; uſpomena od twoyæ Mukkæ; Kriepoſt ſuprocch Slaboſti; braſcno od móga putoványa. Menć pútnika vodi; menć zablúdéchiega povráti; vrachiayúchiega

menć

mené prími ; puzéchiega menè uzdarxi ; padayúchiega mené podighni ; i napreduyúchiega mené ù slavvu ùvedì. O privíscgni Bòxe, Priblaxenno bítye od tiéla, i karvi tvoyæ takò promíni kúscanye od sarça móga, da osven tebe niednu nikadar neochiúti slast, niednu negliúbi liepotu ; niednu neísćte nepristóynu gliubav ; niednu nepoxelij utiéscenost ; niedno neprími nikadar nasladyénye ; niednu nehaye cást ; od niednæse neboyij nemillosti. Kovi xijvesc, i kragliuyesc s'Boggom Oçém ù yedinstvu Duhasfétoga Boog, pò sfevieke od viéká. Amen.

MO.

MOLITVAE OD MVKKAE Gospodinovæ.

Molitva Prima.

1. Molitva od Mukkæ Gospodinovæ.

Rimìllostivi Bôxe, koyísi hotío za odkup od sfieta, roditțise, obrezovan bitti, od Xiddóva odvarxen, od izdáynika Yude çelovem izdán, konoppiema fuézan, karò yagagnaç pravedni na posfetilliscte odveden; i pridócci od Anne, od Kaife, od Piláta, i od Irudda neprisłóyno prikázan; od Krivieh sfidòká obádyen; bicci mi, i pogardima múccen; pgliuvòttirami popgliuván; draccami okrugnen; zaúsfcniçami udáran; tarstyu lúpan; pò obrazzu pokrivan, s'háglina sfucen; k' Krijxu cávlima pribièn; na Krijxu podighnut; meyu lupexiema postávglien; xùciem, i Oçtóm napóyen; a' Kópyem bitti ragnen. Tij Gospodinne Yesusse za ovæ prisfetæ mukkæ tvoyæ, koyæ yá nedosto nik uspomenívam, i za steti Krijx tvóy, i

Múk-

Mukku tvoyù, oslobodì menè od múká pakglienieh, i doſtóyſe, privéſti me, gdieſi privéo lupèxa s'tobom Krijxu pribiena. Koyi s'Oçèm, i s'Duhom ſfétiem xijveſc, i kragliyueſc ù vicke od viéká. Amen.

MOLITVA II.

2. Molitva od Mukkæ, i ſeddam riecij Goſpodinovich.

Od ſeddam riecij Goſpodinnovieh nà Krijxu recenieh.

GOſpodinne Iſukarſte, Sijnu Bogga xijvoga, Bóxe, koyíſi, na krijxu vibſecchi, rékao (Occe proſtì gnim: erè neznayu, ſctò ciné): cijni, da yá za tvoyù gliubáv próſtim, ſhiem meni zlocinéchiem. I Koyíſi rekao Lúpexu (Danaſkachieſc bitti ſamnom ù Ráyu) cijni, da takò xívem; da na cas od ſmarti moyæ recéſc meni: Danaſkachiefc bitti ſa mnom ù Ráyu. I, koyíſi rekao Máyçi tvoyóy: (Xènno, etto Sijn tvóy): pake Vceníku; (Etto matti tvoya), cijni, da me s'máykom tvoyóm udrúxi gliúbáv tvoya, iſkaritat práva. I Koyíſi rekao, (Eli, Eli, lamma ſabaktáni?) tó yéſt, (Bóxe móy, Bóxe móy, ſctòſi oſtavvio mené?) cijni,

me-

mené rieti ù sfakkoy xallosti, i túzi moyóy: Occe móy, Gosſpodinne moy, pomilluy mené gresenika; i pomozì mené Krágliu móy, i Bóxe móy, koyisi tvoyóm istom kárvyu od kúpiomené. I koyísi rékao; (Occe, ù rúkæ tvoyæ priporucùyem Duh móy:) prími mené, koyíse vráchiam k'tebi. I Koyísi rekao: (Dosſpivenò yèst:) cíjni, da buddem dostòyan vierenìço moya, hodì, da ſamnom uzijdesc s'Angeliemi, i s'Sféçiemi moyemi ù kragliéstvu momu blagovatti, raddovatise, i pribijvati ù neizbróyne od viéká viéke. Amen.

MOLITVA III.

(Pozdravglienya sfiem udom Gosſpodinnovziem, s'priporucenyem od ſebe.)

3. Molitva sfiem udie Gosſpodinnovziem.

Z Dravva strahovitta sfiem moguestvom glavo Gosſpodinna Isukarsta Spassitteglia náscega, za nas draccami okrúgnena, i tærstyu lúpana. Zdravv pridijcni nascega Spassitteglia Isukarsta Obraz-

razze, radì nas pgliuvótinami, i pgliusckami udarani. Zdravve priblaghe occi Gosspodinna nascega Spassiteglia Isukarsta, radi nas suzami polite. Zdravva medenna ústa, i gárlo prislatko Gosspodinna nascega Isukarsta, radì nas xúciem, i oçtóm napóyena. Zdravva uhha priplemenita Gosspodinna nascega Spassitteglia Isukarsta, rádi nas psována, i pógardima pohugliena. Zdravv vráte poniéxeni Gospodinna nascega Isukarsta, radì nas zauscávani; a plechia pri Sféta zdravva radì nas biccima biena, i izderána. Zdravvæ posctovánæ rúkæ, i lakti Gosspodinna nascega Isukarsta, radì nas na Krijxu razteghnuti, i pribienì. Zdravvæ pársi pritihhæ Gosspodinna náscega Spassitteglia Isukarsta, radì nas ù mucçi smuchiene. Zdrav bocce slávni Gosspodinna nascega Isukarsta, radi nas sulliçom od boynika probodenni. Zdravva Gña náscega spassiteglia Isukarsta posséchiena kolienna od millosardya, radì nas na molitvah prighíbana. Zdravvæ Gospodinna Isukarsta Spassiteglia náscega priposcténnæ nogghæ, radì nas cávliema pribienæ. Zdravvo sfé tielo Isukarstovo, radì nas na Krijxu obiesceno, ragneno, mártvo, i ukopano. Zdravvi kárvi privriedna iztiela Gosspodinna nascega Spassitteglia Isukarsta za nas

pro-

prolíta . Zdravva prisfeta Gosподinna nascega Isukarsta dúsco, na Krijxu za nas ù rúkæ Occinæ priporúcena . Vístomu priporucényu tebi Yesusse primiili priporucívam danáska, i sfakki dan dúscu moyù, xivòt móy , sárçe, i tielo moyè , sfa ochiuchiénya , i cignénya moya , sfè prijateglie, dobrocinçe, duhovne sinnove , i kchierri, i sfè rodyake moyè ; i dusca roditteglia moyieh , brátyæ , sestára , i sfieh priatéglia, i nepriatéglia moyieh : da nas zasctititi , oslobodítti , i brániti dostoyisc se od sfieh zánciça , i privárenya od nepriatéglia náscieh vidglivvieh, i nevidglivvieh, sada, i ù vieke . Amen .

V. Za sctostemi za molitvami od Pricesténya , upijsali ovæ od Mukkæ Gospodinovæ ?

Liep odgovór, i razlog.

M. Za privelícak , i tebi vcoma spassen uzròk; neka vazda, kada se buddesc pricéstio, razmíscgliasc prixestokkæ, prigliútæ, i prigórkæ mukkæ Isukarstovæ , Kovæye Prislatki , i prigliubexglivvi Ye... adì tebe podnio i pritarpío. Erye isti Gospodin rekao : ovó cinite na moyù uspomenu. Razmisli dakè tada Gospodinna ù pársieh tvoyieh sféga ragnena , i ná Krijxu pribiena : i pozdravgliay sfa prisfeta Vda gnegovva, i sárçem xallosniem izçelívay sfæ xestokkæ ,

kæ, i prigórkæ rannæ yednù pó yednù, i ochiútrtichiesc zamierna nasladyénya, i użradoványa od duscæ tvoyé ù Buggu Spassitegliu tvómu YESVSSV. Poznattichicsc, raztopivscise ù ſuzzæ, kolickoye prisladak propéti, i izragneni YESVS Boog, i Spassittegl dúscæ tvoyé: i tadaga moli za menè gresenika, koyi ova upijsah, nekà i mené nedostóynoga ranni YESVS rannami sfoyiemi. Takò buddi. Amen.
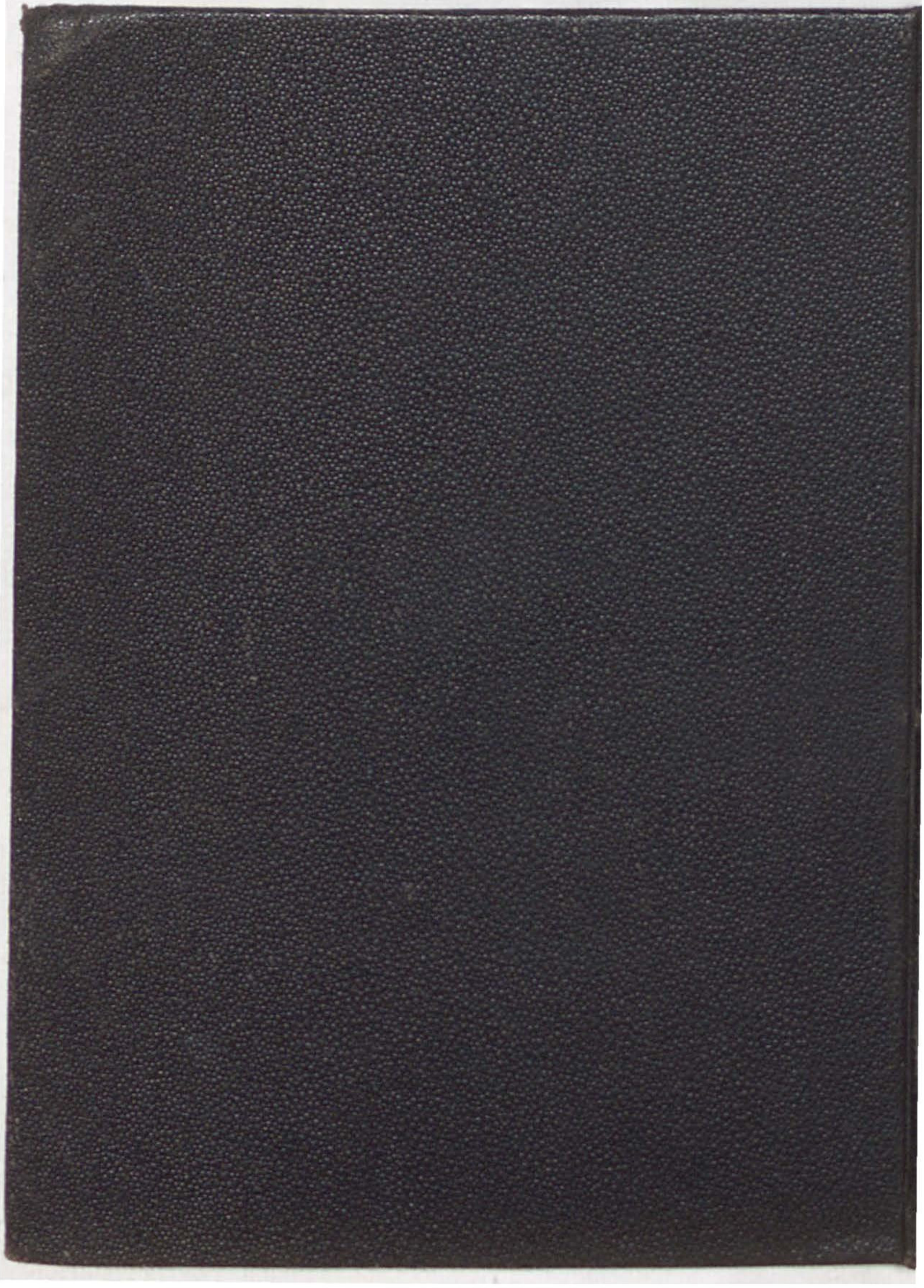
SFARHA SLAVVA, I HVALA BOGGV.